

”ET NIILLÄ OIS JOTAIN SELLAISTA OMAA JA JOKU OMA ÄIJÄJUTTU”

Yksinhuoltajaäitien kokemuksia Mieskaveritoiminnasta

Tiivistelmä

Tekijä(t) Meronen, Anne-Maria	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 49 +(30)	Valmistumisaika Kevät 2019
Työn nimi ”Et niillä ois jotain sellaista omaa ja joku oma äijäjuttu” Yksinhuoltajaäitien kokemuksia Mieskaveritoiminnasta		
Tutkinto Sosionomi AMK		
Tiivistelmä <p>Mieskaveritoiminta on Pienperheyhdistys ry:n perustama vapaaehtoistyön toimintamuoto, jota Päijät-Hämeessä koordinoi Lahden ensi- ja turvakotiyhdistys ry. Toiminnan tarkoituksena on tarjota ilman isää kasvavalle lapselle mahdollisuus tutustua tavallisen miehen elämään ja mahdollistaa äidille pieni hengähdystauko arjessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää yksin lastaan kasvattavien äitien kokemuksia Mieskaveritoiminnasta Päijät-Hämeen alueella. Opinnäytetyön tarkoitus on lisätä ymmärrystä toiminnassa mukana olevien äitien kokemuksista, kehittää Mieskaveritoimintaa ja lisätä toiminnan tunnettavuutta.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen. Aineistonkeruun menetelmänä käytettiin puolistrukturoitua teemahaastattelua. Tutkimukseen osallistui viisi äitiä, jotka olivat olleet lapsensa kanssa toiminnassa mukana yli vuoden. Aineisto analysoitiin käyttämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysia.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että merkittävin syy toimintaan hakeutumiselle oli turvallisen miespuolisen henkilön saaminen lapsen elämään. Mieskaverista toivottiin lapselle myös pitkäaikaista ystävää ja tukea etenkin poikien murrosikään. Äitien hyvinvointi lisääntyi lasten lisääntyneen hyvinvoinnin myötä heidän nähdessään, kuinka lapset tapaamisista nauttivat. Oman ajan saamisen vuoksi ei kukaan äiti ollut hakeutunut toimintaan mukaan, mutta oma aika koettiin kuitenkin hyvinvointia lisääväksi asiaksi. Yhteistyö eri osapuolten välillä oli sujunut hyvin. Toimintamalli sai kiitosta äideiltä. Mieskaverit koettiin lämminhenkisiksi ja joustaviksi ihmisiksi, joiden kanssa oli helppoa tehdä yhteistyötä. Myös yhteistyö Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen kanssa koettiin sujuvaksi. Toiminnan koordinaattorin ammattitaitoinen ja lämminhenkinen työote sai äideiltä kiitosta. Äidit kokivat Mieskaveritoiminnan matalan kynnyksen palveluksi.</p>		
Asiasanat mieskaveritoiminta, yksinhuoltajuus, äitiys, isättömyys		

Abstract

Author(s) Meronen, Anne-Maria	Type of publication Bachelor's thesis	Published Spring 2019
	Number of pages 49+(30)	
Title of publication The experiences of single mothers about Buddies for Kids program		
Name of Degree Bachelor of Social Services		
<p>Buddies for Kids program is one of Pienperheyhdistys ry's volunteer programs. Lahti's ensi- ja turvakotiyhdistys ry coordinates this program in Päijät-Häme. The aim of this program is to support single mothers and their children who have no contact with their own fathers. Spending time with the Buddy program provides the opportunity for child to experience the ordinary male's world. At the same time mothers get a little break on their lives. The aim of the thesis was to examine the experiences of single mothers about Buddies for Kids program in the region of Päijät-Häme. The purpose of the thesis is to increase understanding about experiences of mothers who are involved in, develop and increase the recognizability of this program.</p> <p>The study was carried out with qualitative method. The content was collected by interviewing five mothers who had participated with their children at least one year. The research method of interview was a semi-structured interview. The content was analyzed using a databased content analysis.</p> <p>The results showed that the most significant reason to participate this program was the importance of a man as a role model for the child. The Buddies were also hoped to be a safe and long-standing friend for child. The welfare of mothers increased because of increased welfare of her child. Mothers told that they get enjoyment and satisfaction about the friendship of her child and Buddy. The opportunity to break was also important for mother's wellbeing but not a reason to participate this program.</p> <p>The experiences of co-operation among participants were good. Mothers were very satisfied with this program. Buddies were told to be nice and flexible persons. The coordinator of program got also much of commendation about her person and professional skill. Buddies for Kids program was seen service with easy accessibility.</p>		
Keywords Buddies for Kids program, single mother, wellbeing		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	KOHDEORGANISAATION KUVAUS.....	2
3	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE.....	3
4	VANHEMMUUS.....	4
4.1	Yksinhuoltajuus ja äitiys.....	5
4.2	Isän merkitys ja isättömyys.....	7
5	MIESKAVERITOIMINTA.....	10
5.1	Taustaa.....	10
5.2	Aiemmat tutkimukset.....	11
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	14
6.1	Tutkimusmenetelmä.....	14
6.2	Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston keruu.....	15
6.3	Aineiston käsittely ja analysointi.....	17
7	TULOKSET.....	21
7.1	Mieskaveritoiminnan merkitys äitien ja lasten elämässä.....	21
7.1.1	Miehen malli ja kontakti lapselle.....	21
7.1.2	Mieskaveri perheen arkeen.....	22
7.1.3	Positiivisten tunnekokemusten kasvu.....	23
7.1.4	Kasvatuksellinen merkitys.....	25
7.1.5	Äideille henkilökohtaisia hyötyjä.....	26
7.2	Yhteistyön sujuminen eri osapuolten välillä.....	27
7.2.1	Yhteistyö perheen ja mieskaverin välillä.....	27
7.2.2	Yhteistyö perheen ja Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen välillä.....	33
8	YHTEENVETO.....	37
8.1	Pohdinta.....	37
8.1.1	Mieskaverin merkitys.....	37
8.1.2	Yhteistyön toimivuus.....	40
8.1.3	Kokemus yksinhuoltajuudesta ja isättömyydestä.....	42
8.2	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	42
8.3	Jatkotutkimusaiheet.....	44
	LÄHTEET.....	46
	LIITTEET.....	50

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on yksin lastaan kasvattavien äitien kokemukset Mieskaveritoiminnasta Päijät-Hämeen alueella. Mieskaveritoiminta on Pienperheyhdistyksen perustamaa vapaaehtoistoimintaa, jonka tarkoituksena on tarjota ilman isää kasvaville lapsille mahdollisuus tutustua tavallisen miehen elämään ja mahdollistaa äidille pieni hengähdystauko yksinhuoltajan arjessa (Pienperheyhdistys ry 2018).

Yksinhuoltajien osuus lapsiperheistä vaihtelee maakunnittain. Päijät-Hämeessä yksinhuoltajien määrä on maakunnista suurin, eli perheistä 24 % on yksinhuoltajaperheitä, joista vain 3 % on isän ja lapsen muodostamia. (Tilastokeskus 2016, 19.) Päijät-Hämeessä on siis runsaasti lapsia, joiden elämässä isä on vain osittain tai isää ei ole lapsen elämässä ollenkaan. Mieskaveritoiminta vastaa niiden perheiden tarpeisiin, joiden elämässä isää ei ole ollenkaan.

Tämä opinnäytetyö on tehty Lahden ensi- ja turvakotiyhdistykselle, joka koordinoi Päijät-Hämeessä Mieskaveritoimintaa. Yhdistys halusi selvittää äitien kokemuksia Mieskaveritoiminnasta. Vaikka se on aiemmin kerännyt tietoa toiminnan vaikuttavuudesta, ei näin laajaa kyselytutkimusta ole Päijät-Hämeessä ennen tehty. Tutkimus on perusteltua myös toiminnan tunnettavuuden lisäämisen näkökulmasta. Mieskaveritoimintaa Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksessä koordinoivan Anna-Maria Sipposen mukaan toimintaan pitäisi saada lisää vapaaehtoisia miehiä, koska tällä hetkellä tarjonta ei vastaa kysyntää, eli lapsia on koko ajan jonossa. Mieskaveritoiminnan toivotaan leviävän yhä useammalle paikkakunnalle, ja kaikki toimintamalliin liittyvät julkaisut ja tutkimukset lisäävät toiminnan tunnettavuutta, luovat positiivista kuvaa toiminnasta sekä mahdollistavat uusien paikkakuntien mukaan lähdön. (Pienperheyhdistys ry 2018.)

Aloitin opinnäytetyön yhdessä opiskelijatoverini kanssa, mutta kesken prosessin työmme eriytettiin, koska aikataulumme eivät sopineet yhteen, ja opinnäytetyön tekeminen yhdessä muuttui liian haastavaksi. Teimme yhdessä tutkimussuunnitelman, aineiston keruun ja aineiston luokittelun. Aineiston luokittelun jälkeen jatkoin työtä itsenäisesti.

2 KOHDEORGANISAATION KUVAUS

Toimeksiantajamme on Lahden ensi- ja turvakoti yhdistys ry, joka on yleishyödyllinen ja voittoa tavoittelematon lastensuojelujärjestö. Se on toiminut Päijät-Hämeessä vuodesta 1946 alkaen tarjoten tukea lapsille ja perheille. (Lahden ensi- ja turvakoti ry 2018.) Yhdistys kuuluu valtakunnalliseen Ensi- ja turvakotien liittoon, joka on lapsi- ja perhejärjestö, joka tarjoaa apua lapsille ja perheille vaikeissa ja turvattomissa elämäntilanteissa sekä tekee perheväkivaltaa ehkäisevää työtä. Valtakunnalliseen järjestöön kuuluu 30 paikallisyhdistystä ympäri maamme. (Ensi- ja turvakotienliitto 2018.) Lahden yhdistyksen palveluista suurin osa suuntautuu Lahteen ja muuhun Päijät-Hämeeseen (Lahden ensi- ja turvakoti ry 2018).

Lahden ensi- ja turvakotiyhdistys tarjoaa monipuolista tukea ja apua lapsiperheille. Lahdessa yhdistyksellä on kolme toimipistettä, joista yhdessä toimii Turvakoti perheväkivaltaa kohdanneille vanhemmille lapsineen sekä muita yhdistyksen avopalveluita, kuten Jussityö, Avokriisityö, Tapaamispaikka sekä eroauttaminen ja toisessa Ensikoti vastasyntyneille äideille, jotka tarvitsevat tukea vauva-arkeensa. Kolmannessa toimipisteessä Loviisankadulla sijaitsee pikkulapsi- ja vauvaperheiden kohtaamispaikka Perhetupa sekä perhekuntoutus Peukaloinen, Baby blues, Mieskaveritoiminta ja yhdistyksen hallinto. Mieskaveritoimintaa on toteutettu Lahdessa vuodesta 2016 alkaen (Lahden ensi- ja turvakoti ry 2018). Mieskaveritoimintaa koordinoi Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksessä Anna-Maria Sipponen, joka toimii toimeksiantajan puolelta ohjaajana tässä opinnäytetyössä.

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa yksinhuoltajaäitien kokemuksista Mieskaveritoiminnasta. Saadun tiedon avulla voidaan kehittää Mieskaveritoimintaa vastaamaan paremmin yksinhuoltajaäitien tarpeita. Tarkoituksena on lisätä ymmärrystä toiminnassa mukana olevien äitien kokemuksista, kehittää Mieskaveritoimintaa ja lisätä toiminnan tunnettavuutta. Aiheesta ei ole Päijät-Hämeessä aiemmin tehty opinnäytetyötä.

Rajasimme työmme äitien kokemuksen ympärille: tavoitteenamme oli kerätä tietoa, joka lisää ymmärrystä äitien kokemuksesta antaen puheenvuoron yksinhuoltajaäideille. Äitien kokemuksen esille nostaminen on tärkeää, jotta toimintaa voidaan kehittää. Tutkimuksessa etsitään vastaus kahteen seuraavaan kysymykseen.

- 1) Mikä on ollut Mieskaveritoiminnan merkitys äidille ja lapselle?
- 2) Kuinka yhteistyö on sujunut eri osapuolten kesken?

4 VANHEMMUUS

Vanhemmuus on käsite, jota on vaikeaa määritellä lyhyesti. Vanhemmuus on elinikäinen ja merkityksellinen suhde vanhemman ja lapsen välillä, johon kasvetaan yhdessä lapsen kanssa. Se on suhde, joka syvenee vanhemmuuden edetessä. (Huttunen 1997, Laakkosen 2010, 16 mukaan.)

Biologinen vanhemmuus muodostuu heti ensimmäisen lapsen syntymän myötä, mutta vanhemmuus on paljon muutakin kuin biologista vanhemmuutta. Biologisen vanhemmuuden rinnalla kulkee myös psykologinen ja sosiaalinen vanhemmuus. Sosiaalisen vanhemmuuden kautta muodostuu lapsen sosiaalinen identiteetti, eli yhteiskunnan jäsenyyteen liittyvät piirteet ja oikeudet. Lapsi saa vanhemmiltaan nimen, syntyy tiettyyn ihmisryhmään ja tietyn maan kansalaiseksi. Psykologinen vanhemmuus on lapsen psykologisen identiteetin kokonaisvaltaista tukemista, joka voi toteutua myös sijais- tai adoptiovanhemmuudessa. (Gerris 1994, Laakkosen 2010, 16 mukaan.)

Vanhempien rooli on erittäin merkittävä lapsen kehityksen ja kasvun kannalta. Mitä nuoremasta lapsesta on kyse, sitä merkittävämpi vanhempien rooli on. Kokemukset omasta lapsuudestamme ja omista vanhemmistamme muovaavat meistä vanhempia omille lapsillemme niin hyvässä kuin pahassa. Vanhemmuus voidaan jakaa viiteen keskeiseen osa-alueeseen, joista kaikki ovat yhtä tärkeitä lapsen kasvulle, kehitykselle ja hyvinvoinnille. Osa-alueista voidaan puhua rooleina, joiden painotukset elävät lapsen kasvun ja kehityksen mukana. Roolit ovat huoltaja, elämänopettaja, ihmissuhdeosaaja, rakkauden antaja ja rajojen asettaja. Perinteisesti sanotaan, että lapsi tarvitsee rakkautta ja rajoja kasvaakseen tasapainoiseksi aikuiseksi. Rakkaudenantajana vanhempi antaa lapselleen hellyyttä, hyväksyntää, suojelua ja lohdutusta ja opettaa lasta rakastamaan itseään sekä muita lähimmäisiä. Rajojen asettajana vanhempi luo lapselleen turvallisen elinpiirin taaten lapsen fyysisen koskemattomuuden ja luoden perheelle yhteiset pelisäännöt. Hän myös valvoo niiden toteutumista. Hän on ihminen, joka opettaa lapselle ei-sanan merkityksen ja opettaa lapselle myös omien rajojensa tunnistamista. Huoltajan rooliin kuuluu lapsen elämän perusarjesta ja elämän perusedellytyksistä huolehtiminen. Elämänopettajana vanhempi välittää lapselleen itselleen tärkeänä pitämiään arvoja, malleja ja perinteitä. Hän osoittaa oikean ja väärän eron sekä opettaa tapoja ja arkielämän taitoja. Ihmissuhdeosaajana vanhempi opettaa lapselleen ihmissuhdetaitoja, toimii kuuntelijana, kannustajana ja keskustelijana. (Varsinais-Suomen Lastensuojelukuntayhtymä 2018.)

4.1 Yksinhuoltajuus ja äitiys

Yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä on kaksinkertaistunut viimeisen 40 vuoden aikana maassamme. Suurimmassa osassa yksinhuoltajaperheistä kuitenkin myös etävanhempi osallistuu lapsen hoitoon ja lapsi asuu ainakin osan aikaa etävanhempansa luona. (Väestöliitto 2018.) On olemassa kuitenkin myös totaalisia yksinhuoltajia, jotka kasvattavat lapsensa täysin yksin, ilman toisen vanhemman osallistumista (Totaaliyhärit ry 2018).

Yksinhuoltajuuteen liittyy julkisuudessa usein negatiivinen sävy, jossa yksinhuoltajuuteen liitetään enemmän ongelmia kuin kahden vanhemman lapsiperheisiin. Kun mediassa kuvataan lapsen hyvinvointia ja siihen liittyviä ongelmia, otetaan niissä usein kantaa siihen, miten erilaisten perherakenteiden katsotaan vaikuttavan lapsen hyvinvointiin. Yksinhuoltajuuteen liittyvällä mielenkiinnolla ja sen leimaamisella on pitkä historiallinen tausta, mikä näkyy yksinhuoltajuutta kuvaavien termien suurena määränä. Yksinhuoltaja-termiä voidaan pitää tälläkin hetkellä ongelmallisena, sillä perheet ja asumisjärjestelyt monimuotoistuvat koko ajan. Myös lasten näkökulmasta yksinhuoltaja on terminä rajoittava, sillä se viittaa ainoastaan yhteen huoltajaan, vaikka todellisuudessa lapsella voi olla monia merkityksellisiä perhesuhteita yksinhuoltajuuden ulkopuolella. (Forssén, Haataja & Hakovirta 2009, 11-12.)

Yksinhuoltajuuden yleistymisen ja perhenormien väljentyksen myötä suhtautuminen yksinhuoltajuuteen on kuitenkin muuttunut positiivisemmaksi 2000-luvun aikana. Yksinhuoltajuudesta on tullut selkeästi hyväksyttävämpi perhemuoto. (Hakovirta, Salin & Haataja 2016, 15.) Huolimatta suvaitsevaisuuden lisääntymisestä yksinhuoltajuuteen liitetään vielä nykypäivänäkin siinä määrin ennakkoluuloja ja kielteistä asennetta, että se vaikuttaa yksinhuoltajien hyvinvointiin (Hakovirta ym. 2016, 268, 282). Vuonna 2012 toteutetun Hakovirran ja kumppaneiden tutkimuksen mukaan kolmasosa tutkimukseen osallistuneista suomalaisista suhtautui epäilevästi yksinhuoltajan kykyyn kasvattaa lapsensa yksin. Tutkimuksen mukaan naiset suhtautuvat yksinhuoltajuuteen positiivisemmin kuin miehet. Tämän katsotaan ainakin osittain johtuvan siitä, että suurin osa yksinhuoltajista on naisia. Suvaitsemattomimpia ovat parisuhteessa elävät ja vanhemmat ikäluokat. Suvaitsevaimpia ovat ymmärrettävästi eronneet ja lesket, koska itse koettu elämäntilanne lisää suvaitsevaisuutta erilaisia perhemuotoja kohtaan. (Hakovirta ym. 2016, 16.) Nykyään yksinhuoltajuus osataan kuitenkin nähdä myös positiivisessa valossa, koska riskitekijöistä huolimatta sen nähdään avaavan myös uusia mahdollisuuksia siinä elämäntilanteessa olevalle (Broberg & Tähtinen 2009, 157).

Yksinhuoltajaäidit eivät kuitenkaan ole samanarvoisessa asemassa yksinhuoltajaisien kanssa ympäröivän yhteiskunnan näkökulmasta. Isien yksinhuoltajuutta pidetään yleisesti hyväksyttävämpänä, koska he ovat päätyneet yksinhuoltajiksi eron tai puolison kuoleman myötä. Äidit vastaavasti ovat saattaneet päätyä yksinhuoltajiksi myös tulemalla raskaaksi vahingossa tai tietoisesti, ilman että lapsen isä on elämässä mukana. Yksinhuoltajaisien on tästä syystä havaittu saavan äitejä enemmän sosiaalista tukea, ymmärrystä ja sympatiaa ympäristöltään. (Hilton & Kopera-Frye 2007; Herz 2006; Zhan & Pandey 2004, Biblarzin & Stacey 2010, 15 mukaan.) Myös Suomessa lapsen asuminen isän luona on sen verran harvinaista, että siihen liitetään usein jokin erityinen syy, kuten äidin kyvyttömyys huolehtia lapsesta, äidin päihde- tai mielenterveysongelmat tai äidin halu etsiä itseään (Nousiainen 2004, 63; Hokkanen 2005, 95-97).

Alasalmen (2011, 163) mukaan yksinhuoltajien joukko on hyvin heterogeeninen, ja tähän elämäntilanteeseen myös päädytään hyvin erilaisista syistä huolimatta yhteiskunnan taipumuksesta luokitella yksinhuoltajat negatiivissävytteisesti yhtenäiseksi joukkioksi. Yksinhuoltajana itsekkin toimiva Alasalmi korostaa, että yksinhuoltajat eivät ole mikään yhtenäinen luuserijoukko, vaan yksinhuoltajien tarinoissa korostuu kunniakas vastuunkanto, joka vaatii sinnikkyyttä, kasvamista, neuvokkuutta ja monia taitoja toimia erilaisissa tilanteissa, joita elämässä lasten kanssa tulee vastaan. (Alasalmi 2011, 195.)

Eräs asia, joka nousee kuitenkin tarinoissa yhteisesti esiin, on yhteiskunnan rakennemuutoksen aiheuttama yhteisöllisyyden pirstaloituminen. Yksinhuoltajilla ei enää ole nykyään samanlaista isovanhempien ja turvallisten ja tuttujen naapureiden tukiverkostoa niin kuin ennen vanhaan. Vanhemmat joutuvat muuttamaan töiden ja opiskelujen vuoksi pitkällekin omista vanhemmistaan eikä vanhan ajan naapuriapua enää nykypäivänä ole saatavilla samalla tavalla kuin ennen vanhaan. Yksinhuoltaja saattaa olla päivästä, kuukaudesta ja vuodesta toiseen ainoa lapsesta vastuullinen aikuinen. Henkisen ja konkreettisen avun tarve nousee useimpien tarinoissa esiin. (Alasalmi 2011, 163-164.)

Broberg ja Tähtinen (2009, 168-169) ovat tarkastelleet yksinhuoltajien kokemuksia perheen toimivuudesta ja vanhempana olemisesta. Tutkimuksen mukaan yksinhuoltajaperheiden toimivuus ei poikkea muiden perhetyyppien toimivuudesta. Yksinhuoltajat ovat jopa kokeneet vähemmän ongelmia joidenkin tekijöiden, kuten perheen ongelmanratkaisun ja perheenjäsenten vuorovaikutuksen suhteen. Sen sijaan vanhemmuus koettiin raskemmaksi, kuin kahden vanhemman perheissä. Taloudellisten huolien olemassaolo heikensi kokemusta perheen toimivuudesta ja vanhemmuudesta. Vastaavasti positiivinen kokemus yksinhuoltajuudesta lisäsi positiivista kokemusta perheen toimivuudesta ja vanhemmuudesta. Yksinhuoltajuus ei tämän tutkimuksen mukaan ole yksinään riskitekijä

perheen toimivuudelle ja vanhemmuudelle, mutta jos yksinhuoltajuus muuttaa perheen sisäisiä tai ulkoisia voimavaroja, joihin taloudellinen tilanne ja kokemus yksinhuoltajuudesta kuuluvat, voi ongelmia ilmetä.

Krok (2009) on tutkinut yksinhuoltajaäitien kokemuksia heidän arjestaan ja havainnut, että oleellinen osa yksinhuoltajaäitien äitiyttä on pärjääminen taloudellisesti niukoissa oloissa. Taloudellinen niukkuus vähensi perheen mahdollisuuksia arjessa, ja tämä seikka sekä se, että äiti toimi yksin perheen tulojen hankkijana ja lapsensa huolenpitäjänä, kulutti äidin voimavaroja. Vaikka vallitsevien käsitysten mukaan köyhä yksinhuoltaja luokitellaan yhteiskunnassamme tyypillisesti passiiviseksi uhriksi, eivät nämä äidit suostuneet tähän muottiin. Haastatellut vähävaraiset yksinhuoltajaäidit, jotka olivat omasta halustaan jääneet kotiin hoitamaan lapsiaan merkityksellistivät itsensä toimijoiksi, jotka pyrkivät lapsensa parhaaseen olemalla mahdollisimman paljon läsnä lapsensa arjessa. He myös kokivat identiteetiltään ennen kaikkea olevansa äitejä eivätkä mitään yhteiskunnan aliarvostamaa marginaaliryhmää. (Krok 2009, 188, 195, 196.)

Hautaoja (2018) on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan yksinhuoltajaäitien arjen voimavaroja. Hän on ollut kiinnostunut tekijöistä, jotka auttavat äitiä jaksamaan arjessaan. Tutkimuksen mukaan kokemus rajoja, rakkautta ja lämpöä tarjoavasta hyvästä äitiydestä oli merkittävin arjen selviytymistä tukeva voimavara. Äidit kokivat yksinhuoltajuuden tarjoavan heille mahdollisuuden vieläkin tiiviimpään ja lämpimämpään vanhemmuuteen (Hautaoja 2018, 41, 52, 53).

Oman tutkimuksemme kannalta mielenkiintoista oli, että äidit kokivat konkreettisen tuen saannin liian vähäiseksi. Ystävät tarjosivat lähinnä emotionaalista tukea. Eniten äidit olisivat kaivanneet lapselleen tukihenkilöä, luotettavaa aikuista, joka olisi joskus vienyt lapsen ulos tekemään jotakin mukavaa niin, että äidille olisi tarjoutunut aikaa levähtää hieman. Äidit kokivat tukihenkilön saamisen vaikeaksi ja toivoivat, että sellaisen saaminen olisi helpompaa. Kaksi lapsista oli saanut tukihenkilön, mutta käytännössä tapaamiset eivät kuitenkaan olleet onnistuneet. Yhdelle lapsista ei oltu onnistuttu saamaan tukihenkilöä ollenkaan. Tukihenkilön saaminen lapselle koettiin kuitenkin oman jaksamisen ja hyvinvoinnin kannalta tärkeäksi. (Hautaoja 2018, 58.)

4.2 Isän merkitys ja isättömyys

Isyys on muuttunut paljon vuosikymmenten kuluessa. Myös isän merkityksestä lapsen kasvulle ja kehitykselle ollaan eri mieltä riippuen siitä, keneltä asiaa kysyy. Naisten tasarvoa korostavat feministit tai äidit, jotka tietoisesti ovat halunneet tehdä lapsen ilman parisuhdetta, ovat sitä mieltä, että lapsen on mahdollista saada tarvitsemansa kasvun ja

kehityksen ainekset myös pelkältä äidiltä (Sinkkonen 2012, 26). Useat isyyttä ja isättömyyttä tutkineet asiantuntijat ovat asiasta kuitenkin eri mieltä (mm. Sinkkonen 2012, Huttunen 2013, Myllärniemi 2010). Sinkkoson (2012, 29) sanoin ”Lapsi voi kehittyä hienosti monenlaisissa perheissä ja ympäristöissä, mutta yhdessä viihtyvät ja toisiaan rakastavat äiti ja isä ovat lapsen kannalta hyväksi havaittu ja käytännössä koeteltu yhdistelmä”.

Biologisen isän olemassaolon on havaittu vaikuttavan positiivisesti lapsen hyvinvointiin. Mariani, Ötcan ja Gosis (2017, 185-215) ovat tutkineet yksineläville äideille syntyneitä seitsemänvuotiaita lapsia ja havainneet, että ne lapset, joiden isät olivat osallistuneet perheen elämään lapsen syntymän ja seitsemän ikävuoden välillä, voivat paremmin kognitiivisen ja sosioemotionaalisen kehityksen mittareilla mitattuna kuin lapset, jotka olivat eläneet koko elämänsä vain äidin kanssa. Lasten hyvinvointi eri mittareilla mitattuna oli miltei samaa luokkaa kuin kahden biologisen vanhemman kanssa koko elämänsä eläneillä lapsilla. Isäpuolen kanssa kasvaneilla lapsilla hyvinvointitulokset olivat samanlaiset kuin yksinään äidin kanssa kasvaneilla. Biologisella isällä näyttäisi tämän tutkimuksen valossa olevan erityinen merkitys lapsen positiiviselle kasvulle ja kehitykselle. Samansuuntaiseen johtopäätökseen ovat tulleet myös Jaffee, Moffit, Caspi & Taylor (2003) tutkiessaan viisivuotiaiden kaksosparien käytöstä suhteessa isän läsnäoloon tai poissaoloon. He kuitenkin havaitsivat, että isän läsnäololla oli positiivista vaikutusta lapsen käytökseen vain siinä tapauksessa, kun isällä ei ollut antisosiaalista käytöstä. Antisosiaalisten isien lapset voisivat paremmin mitä vähemmän olivat tekemisissä isiensä kanssa. (Jaffee ym. 2003, Sinkkonen 2012, 30 mukaan.)

Usein puhutaan isien antamasta miehen mallista. Sinkkonen hieman kritisoi käsitettä ”miehen malli” isyydestä puhuttaessa, koska hänestä se väheksyy isyyttä. Hänen mielestään rakastava isä on paljon muutakin kuin malli pojalleen tai esikuva työlleen, mutta myöntää, että isä kuitenkin toimii eräänlaisena mallina pojalleen avaten pojalleen oven miesten maailmaan. Työille isä toimii esikuvana, rakkauden ja arvostuksen antajana ollen tytön elämän ensimmäinen mies. (Sinkkonen 2012, 31-32.)

Isyytutkija Jouko Huttunen jakaa isyyden biologiseen, psykologiseen, sosiaaliseen ja juridiseen isyyteen. Ihanteellisessa tapauksessa lapsella on biologinen isä, joka on kiintynyt ja sitoutunut lapseensa eläen yhteistä arkea hänen kanssaan, huolehtien hänestä ja vastaten hänestä myös juridisesti. Biologisen, psykologisen ja sosiaalisen isyyden on havaittu olevan merkittävimpiä ulottuvuuksia nuoren identiteetin rakentumisen kannalta. Vähiten nuoren identiteetin rakentumiseen vaikuttaa juridinen isyys. Sillä voi kuitenkin olla taloudellisia vaikutuksia nuoren jäädessä esimerkiksi perinnöttä. (Huttunen 2013.)

Myllärniemen mukaan isän merkitys pojalle on suuri miehisen identiteetin kehityksen kannalta. Isä auttaa poikaansa löytämään miehisyytensä rakennusaineet, toimii pojalleen esikuvana ja samastuskohteena. Isän puuttuminen voi Myllärniemen mukaan vaikeuttaa varhaisen miehisyyden haltuunottoa. Tällä hän tarkoittaa sitä, että poika ei pääse irti äitisuhteestaan eikä siten saa mallia toisenlaisesta suhtautumisesta maailmaan. (Myllärniemi 2010, 150, 157, 166, 167.)

Valitettavasti on olemassa aina suuri joukko lapsia ja nuoria, joilta puuttuu elämästään isä, jolta nämä kaikki isyyden ulottuvuudet löytyisivät. Eräs aikuinen isätön mies on kiteyttänyt isättömyyden ja isän merkityksen seuraavasti: "Isättömyys ei ole isättömyyttä vain lapsuudessa. Se on elämänpitäinen matka, josta puuttuu merkittävä henkilö, roolimalli ja sankarihakmo" (Halttunen 2017).

Huttusen (2013) mukaan isättömyys on paljon muutakin kuin totaalista isän tai isähahmon puuttumista lapsen elämästä. Isättömyys voi olla fyysistä tai psyykkistä, isä voi puuttua kokonaan tai osittain, isättömyys voi olla osa lapsen elämää syntymästä lähtien tai lapsi voi joutua isättömäksi myöhemmin elämässään. Isättömyys voi olla rakenteellista tai toiminnallista tai se voi olla aikuisen määrittämää tai lapsen oma kokemus. Huttusen (2013) mukaan toiminnallinen isättömyys on lapsen kannalta kaikkein haitallisinta ja ristiriitoja aiheuttavaa, koska tällöin isä on fyysisesti olemassa, mutta ei kykene tarjoamaan lapselleen sitä, mitä isän kuuluisi lapselleen tarjota normaalissa isä-lapsi-suhteessa. Toiminnallista isättömyyttä ei yleensä edes käsitetä isättömyytenä.

Takkinen (2012) on tutkinut isättömyyden vaikutuksia pro gradu -tutkielmassaan. Tarkoituksena on ollut selvittää lapsensa isyyden selvittämisen kieltäneiden äitien kokemuksia päätöksen syistä sekä päätöksen vaikutuksista äidin ja lapsen kannalta. Tutkimuksen johtopäätöksenä oli, että äidit kokevat isättömyyden vaikuttavan lapsiinsa jollain tasolla, mutta eivät koe sen olevan lapsen elämän tärkein asia.

Aiemmin ja vielä nykyäänkin saatetaan isättömyyteen liittää häpeää tai ongelmallisuutta, ja myös omia ongelmia saatetaan selittää isättömyydellä, mutta Huttunen (2013) näkee isättömyydessä myös mahdollisuuksia, esimerkiksi mahdollisuuden lapsen johdonmukaiseen kasvatukseen, mahdollisuuden tarjota lapselle kasvuympäristö ilman parisuhderiitoja sekä mahdollisuuden käyttää aikaa enemmän lapsen kanssa

5 MIESKAVERITOIMINTA

5.1 Taustaa

Mieskaveritoiminta on saanut alkunsa vuonna 1992 Pienperheyhdistys ry:n toimesta. Pienperheyhdistys on järjestö, joka tarjoaa yhden vanhemman perheille monipuolista tekemistä ja tukea vanhemmuuteen. Mieskaveritoiminta on Pienperheyhdistyksen rekisteröity tavaramerkki. Tällä hetkellä mukana on noin 240 vapaaehtoista miestä niillä paikkakunnilla, joissa toimintaa on. (Pienperheyhdistys ry / Mieskaverit 2018.) Päijät-Hämeessä Mieskaveritoiminta käynnistyi vuonna 2016 Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen koordinoimana. Koulutettuja mieskavereita Päijät-Hämeessä on tällä hetkellä 29 (Sipponen 2018).

Mieskaveritoiminta on vapaaehtoistoimintaa. Vapaaehtoistyö voidaan määritellä toiminnaksi, jota tehdään omasta vapaasta tahdosta, palkattomasti, mutta kuitenkin organisoidusti jonkin itselle tärkeän asian hyväksi. Vapaaehtoistyöhön voi osallistua kuka tahansa iästä, sosiaalisesta asemasta tai asuinpaikasta riippumatta omien voimavarojensa mukaan. (Laasanen 2011, 9.) Marjovuon (2014, 12) mukaan vapaaehtoistyö voidaan määritellä myös laajemmin vapaaehtoistyöntekijän näkökulmasta, jolloin se katsotaan toiminnaksi, jossa toimijana oleva pitää itseään vapaaehtoistyöntekijänä.

Mieskaveritoiminta on vapaaehtoistoimintaa, jossa aikuiset miehet toimivat kavereina yksin lastaan kasvattavien äitien lapsille toimien miehen mallina ja antaen lapsille mahdollisuuden tutustua tavallisen miehen arkeen ja elämään. Miehet ovat hyvin eri-ikäisiä, nuorista miehistä eläkeläisiin, ja mukana on niin sinkkuja, perheenisiä kuin vaarejakin. Vapaaehtoiseksi lähtevän miehen täytyy kuitenkin olla täysi-ikäinen. Miehitä ei vaadita sosiaalialan koulutusta, koska toiminta ei ole ammatillista. Vapaaehtoisiksi haluaville järjestetään kuitenkin 12 - 15 tunnin koulutus, jonka aikana arvioidaan myös miehen soveltuvuutta toimintaan. Myös rikosrekisteriote tarkastetaan. (Pienperheyhdistys ry / Mieskaverit 2018.)

Miehet osallistuvat toimintaan omalla persoonallaan, joten jokaisesta mieskaverin ja lapsen suhteesta muodostuu omanlaisensa. Mieskaveriksi hakeutuvan on tärkeää tiedostaa, että kyseessä ei ole kertaluontoinen tai lyhytaikainen vapaaehtoistyön muoto, vaan pidempiaikainen sitoutuminen kaverisuhteeseen. Mieskaverin tulee tiedostaa myös mieskaveriksi ryhtymisen vastuullisuus.

Päijät-Hämeessä toimintaan hakeudutaan Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen nettisivuilta löytyvän hakulomakkeen avulla. Jos lomakkeen täyttö tuntuu haastavalta, voi Mieska-

veritoiminnan koordinaattoriin ottaa yhteyttä myös puhelimitse ja sopia tapaaminen, jossa hakulomaketta täytetään yhdessä. Koordinaattori etsii mieskaveria vailla olevalle lapselle soveliaimman mieskaverin, minkä jälkeen äiti ja mieskaveri tapaavat kahden kesken. Yhteistyön helpottamiseksi toimintamalliin kuuluu yhteisten pelisääntöjen läpikäyminen Pienperheyhdistyksen toimintaan suunnitellun lomakkeen avulla. Jos äiti ja mieskaveri kokevat yhteistyön sujuvaksi, otetaan seuraavaan tapaamiseen myös lapsi mukaan, ja vasta tämän jälkeen alkavat lapsen ja mieskaverin väliset tapaamiset. Tapaamisten määrä sovi- taan lapsen, äidin ja mieskaverin kesken, mutta keskimäärin lapsen ja mieskaverin ta- paamisia on 2-4 kertaa kuukaudessa.

Mieskaveritoiminta on tarkoitettu vähintään 4-vuotiaille tytöille ja pojille. Toimintaan ha- keudutaan äidin aloitteesta, ei sosiaalitoimen kautta. Toimintaan mukaan pääseminen edellyttää äidiltä tietynasteista toiminta- ja yhteistyökykyä. Hakuprosessi vaatii omaa ak- tiivisuutta ja yhteistyön mieskaverin kanssa tulisi olla sujuvaa. Lastensuojelun asiakkaille harvemmin myönnetään mieskaveria, koska heille tulisi tarjota ensisijaisesti lastensuoje- lun kautta tukihenkilöä. Joissain tapauksissa myös lastensuojelun asiakkaille on mieska- veri myönnetty. Naisparien lapsille mieskaveria ei myönnetä, koska toiminta on tarkoitettu yksin lastaan kasvattavien äitien lapsille. Mieskaveri ei ole myöskään tarkoitettu laitoksis- sa asuville lapsille eikä lapsille, jotka tarvitsevat erityistä tukea tai psyykkistä hoitoa. Tämä perustuu siihen, että mieskaverit ovat tavallisia miehiä, joilta ei vaadita sosiaali- tai terve- ysalan koulutusta. He ovat lähteneet toimintaan mukaan ollakseen lapsille vain kavereita. (Pienperheyhdistys / Mieskaverit 2018.)

5.2 Aiemmat tutkimukset

Mieskaveritoimintaa ei ole vielä tutkittu kovinkaan paljoa. Joitakin pro gradu -tutkielmia ja ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä kuitenkin löytyi. Suokas (2003) on analysoinut pro gradu – tutkielmassaan äitien ajatuksia Mieskaveritoiminnasta ja selvittänyt millaisin motii- vein ja odotuksin mieskaveria oli poikalapselle lähdetty hakemaan. Hän oli kiinnostunut erityisesti suojaavista tekijöistä, joilla lapsen hyvinvointi voidaan pyrkiä turvaamaan tilan- teessa, jossa perhe hajoaa. Kainulainen ja Kolkka (2017, 41-42) ovat tutkineet opinnäyte- työssään Mieskaveritoiminnan merkitystä perheelle äitien kertomana. He olivat kiinnostu- neita toimintaan hakeutumisen motiiveista ja äitien tyytyväisyydestä toimintaan käytännön tasolla. Heidän tutkimuksessaan motiiveiksi toimintaan hakeutumiselle ilmeni äidin väsy- mys ja totaalinen yksinäisyys. Erityisen merkityksen mieskaveri sai miehen mallina ja tur- vallisena aikuisena. Myös Lehtomäen ja Holmin (2017, 50-51) Mieskaveritoimintaa koske- vassa opinnäytetyössä pääasiallisiksi syiksi toimintaan hakeutumiselle olivat miehen mal- lin ja luotettavan aikuisen saaminen lapsen elämään.

Niemi (2011, 60) on tarkastellut pro gradu -työssään tukiperhetoimintaa tukiperheiden näkökulmasta, ja eräänä kiinnostuksen kohteena ovat olleet tukiperheiden kokemukset toimintaan hakeutuneiden perheiden tuen tarpeesta. Tutkimuksessa selvisi, että merkittävimmäksi syyksi toimintaan hakeutumiselle tukiperheet mainitsivat yksinhuoltajuuden. Muita syitä olivat vanhemman oman ajan tarve, vanhemman väsymys, sosiaalisen verkoston puuttuminen ja miehen mallin puuttuminen. Tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta on yleinen toimintamuoto myös muissa Pohjoismaissa. Myös Ruotsissa yksinhuoltajuuden on havaittu olevan eräs merkittävä taustatekijä tukiperhetoimintaan hakeutumiselle. (Brännström, Vinnerljung ja Hjern 2013, 404) Tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen kuten Mieskaveritoimintakin ja toiminnan tavoitteena on lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen ja hengähdystauon tarjoaminen vanhemmille.

Useissa maissa lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä tukevaa toimintaa järjestetään mentorointiohjelmien puitteissa. Australiassa toimii The Aunties and Uncles Co-operative Family Project Ltd -ohjelma, joka toimii hieman samalla periaatteella kuin Mieskaveritoimintakin. Vapaaehtoinen aikuinen toimii lapsen mentorina viettäen hänen kanssaan yhden viikonlopun kuukaudessa. Toiminta on tarkoitettu alle 12-vuotiaille haavoittuvassa asemassa eläville lapsille ja heidän perheilleen. Tavoitteena on antaa lapselle mahdollisuus turvalliseen ystävyysuhteeseen, joka tarjoaa aikaa, huomiota, huolenpitoa, vakautta, ohjausta, uusia kokemuksia ja voimautumisen tunnetta tukien lapsen itsetuntoa. Toiminta tarjoaa säännöllisen hengähdystauon myös tuen tarpeessa olevalle perheelle. Vapaaehtoinen mentoroi vanhempaa lapsen välityksellä. (Beale, Wilkes, Power & Beale 2007, 174; Aunties & Uncles Queensland 2019.)

Beale ym. (2007, 173) ovat tutkineet ohjelmaan osallistuneiden vapaaehtoisten sekä tukea saavien vanhempien ja lasten kokemuksia toimintaan osallistumisesta ja havainneet, että kaikkien osapuolten kokemukset ovat olleet positiivisia. Toiminnasta saatiin nautintoa ja tyydytystä. Vapaaehtoiset ja vanhemmat kokivat toiminnan myös palkitsevana. Vapaaehtoisen mentorin olennaisena tehtävänä oli tarjota perheelle laaja-alaista, jatkuvaa tukea, jota ei olisi ollut mahdollista tarjota viranomaispohjalta. Toimintaan osallistumisen koettiin muuttaneen siihen osallistuneita osapuolia ja sillä koettiin olevan myös pidempiaikaisia positiivisia vaikutuksia.

Mentorointi on yleisin sosiaalisen intervention muoto myös Yhdysvalloissa (Rhodes & DuBois 2008, 254). Erilaisia mentorointiohjelmiä on yli 5000, joiden piirissä on noin kolme miljoonaa nuorta. Yhdysvaltalaisissa mentorointiohjelmissa kohderyhmänä ovat nimenomaan nuoret eivätkä lapset. Keskeistä tässä mentorointiohjelmassa on kestävän ja läheisen ihmissuhteen muotoutuminen mentoroitavan ja mentorin välille. Mentoroinnin on

havaittu vaikuttavan positiivisesti nuorten käyttäytymiseen, sosiaaliseen ja emotionaaliseen kehitykseen sekä akateemisiin taitoihin. Havaintojen mukaan mentoroinnilla on mahdollista edistää hyvinvointia ennaltaehkäisten negatiivista kehitystä. (DuBois, Portillo, Rhodes, Silverthorn, & Valentine 2011, 57.)

DuBoisin ym. (2011, 57-58) mukaan mentorointiohjelman on havaittu olevan vaikuttavampi, jos osallistuvalla nuorella on tai on ollut ongelmakäyttäytymistä tai epävakaa kasvuolosuhteet. Ohjelman vaikuttavuuden on havaittu olevan suurempi myös silloin kun tutkimusaineisto on poikavaltainen. Vaikuttavuutta on lisännyt myös mentorin koulutustaustan yhteensopivuus ohjelman tavoitteiden kanssa, ja mentorin ja nuoren yhteensopivuus. Tärkeää vaikuttavuuden kannalta on myös se, että ohjelma on rakennettu niin, että se tukee mentorin toimintaa.

Suomessa tämän tyyppinen mentorointi ei oman käsitykseni mukaan ole kovinkaan yleistä. Mentorointi liitetään täällä ennemminkin opiskeluun ja työelämään. Lahdesta löytyy kuitenkin Lahden Diakonialaitoksen koordinoima 1+1 mentorointitoiminta. Toiminta on kehitetty yhteistyössä Lahden Ensi- ja turvakotiyhdistyksen kanssa ja se on käynnistynyt Lahdessa 2016. Toimintamalli vaikuttaa heidän nettisivujensa mukaan hyvin samantyyppiseltä, kuin Mieskaveritoiminnan malli, paitsi, että kohderyhmänä ovat 13 - 29 -vuotiaat nuoret. (Lahden Diakonialaitos 2019.)

Edellä mainitut tukimuodot eroavat hieman toisistaan toimintamallin ja kohderyhmän perusteella, mutta yhteistä kaikissa tukimuodoissa on pyrkimys saavuttaa läheinen ja pitkäaikainen ihmissuhde vapaaehtoisen ja tuettavan välille.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutettiin käyttämällä kvalitatiivista eli laadullista tutkimusotetta. Laadullisen tutkimuksen luonne on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa ja aineiston keruu tapahtuu luonnollisissa, todellisissa tilanteissa. Aineiston hankinnassa käytetään laadullisia metodeja ja aineisto analysoidaan tarkastelemalla sitä monitahoisesti ja yksityiskohtaisesti, pyrkiessä paljastamaan odottamattomia seikkoja. Kohderyhmä valitaan tarkoituksenmukaisesti ja tutkimussuunnitelma muotoutuu olosuhteiden mukaan. Tutkittavat ilmiöt tai tapaukset käsitellään ainutkertaisina ja aineiston tulkinta lähtee tästä ajatuksesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160.)

Laadullinen tutkimus ei pyri tilastollisiin yleistyksiin, vaan siinä pyritään kuvamaan muun muassa jotain ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtämään tiettyä toimintaa ja antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta tutkittavalle kohteelle. Laadullisessa tutkimuksessa on näin ollen olennaista, että haastatellut henkilöt tietävät tutkittavasta ilmiöstä mieluusti mahdollisimman paljon tai heillä on siitä kokemusta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85.)

Laadullisessa tutkimuksessa tavallisimmat aineistonkeruumenetelmät ovat kysely, haastattelu, havainnointi ja erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto. Edellä mainittuja voidaan käyttää joko rinnakkain, vaihtoehtoisesti tai eri tavoin yhdisteltynä tutkittavan ongelman ja tutkimusresurssien mukaan (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71). On yleinen toteamus, että laadullisessa tutkimuksessa pyrkimyksenä on ennemminkin löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa jo ennestään olemassa olevia totuusväittämiä (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2007, 157).

Koska tutkimuksen tavoitteena oli selvittää äitien kokemuksia mieskaveritoiminnasta, on hyvä myös avata lisää kokemuksen käsitettä. Fenomenologia tutkii kokemuksia ja merkityksiä, joista kokemukset muodostuvat. Kokemus voidaan määritellä ihmisen kokemukselliseksi suhteeksi omaan todellisuuteensa eli maailmaan, jossa hän elää. Ihmisen kokemus syntyy vuorovaikutuksessa häntä ympäröivän kulttuurin, ihmisyhteisön ja luonnon kanssa. Fenomenologien mukaan ihmisen suhde maailmaan on intentionaalinen eli kaikella on jokin merkitys. Ihminen havainnoi omaa todellisuuttaan pyrkien jäsentämään sitä ymmärrettäväksi antaen ympärillä oleville asioille merkityksiä. Kokemus muodostuu ihmisen antamien merkitysten mukaan. Kokemusta saatetaan sanoa subjektiiviseksi, viitaten juuri edellä mainittuihin yksilöllisiin merkityksen antoihin, mutta fenomenologisen merkitysteorian mukaan merkitykset ovat aina myös yhteisöön sidottuja eli ne omaksutaan kulttuurista,

johon synnyttään ja jossa kasvetaan. Merkitykset ovat näin ollen aina myös intersubjektii-visia eli yksilöiden välisiä ja yksilöitä yhdistäviä. (Laine 2007, 28-30.)

6.2 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston keruu

Tutkimuksen kohderyhmänä oli Päijät-Hämeessä asuvat yksinhuoltajaäidit, jotka olivat olleet mukana Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen koordinoimassa Mieskaveritoiminnassa vähintään vuoden. Tutkimusta ohjasi työnantajapuolelta Mieskaveritoiminnan koordinaattori Anna-Maria Sipponen, jonka kanssa yhdessä aloitettiin tutkimuksen suunnittelu. Tutkimussuunnitelma hyväksyttiin Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen johtoryhmässä kesäkuussa. Tutkimuslupahakemus on liitteenä (liite 1).

Mieskaveritoiminnan koordinaattori lähetti elokuun alussa sähköpostitse haastattelukutsut kymmenelle vähintään vuoden toiminnassa mukana olleelle äidille. Mukaan liitettiin myös opinnäytetyön tekijöiden kuvaus tutkimuksesta. Äideille annettiin kaksi viikkoa vastausaikaa. Alun perin äitien kontaktoinnin piti tapahtua jo kesäkuussa, mutta koordinaattorin poissaolon vuoksi haastattelukutsujen välittäminen siirtyi elokuulle.

Määräaikaan mennessä viisi äitiä ilmoitti halukkuutensa osallistua tutkimukseen. Saimme koordinaattorilta heidän etunimensä ja puhelinnumeron, jotta voisimme olla heihin itse yhteydessä. Yhteydenotot äiteihin tapahtuivat elokuussa ja syyskuun aikana toteutimme haastattelut.

Haastattelu on joustava tutkimusmenetelmä ja sen vuoksi se sopii monenlaisiin tutkimustarkoituksiin. Haastattelussa on mahdollista vaihdella haastatteluteemojen järjestystä. Haastattelun etuna on myös se, että haastateltava ja tutkija ovat keskenään suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa ja tämä mahdollistaa tiedonhankinnan suuntauksen itse haastattelutilanteessa. Etuna on myös se, että haastattelutilanteessa on mahdollista saada esiin vastausten takana olevia motiiveja, koska haastattelijä pystyy tulkitsemaan myös haastateltavan sanatonta viestintää. Tämä voi auttaa ymmärtämään vastauksia ja jopa merkityksiä toisin, kun alussa ajateltiin. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 34.)

Halusimme luoda haastattelutilanteet mahdollisimman rauhallisiksi, luonteviksi ja luottamusta herättäviksi saadaksemme haastateltavilta mahdollisimman paljon informaatiota tutkimuskysymyksiin liittyen. Etukäteen puhelimitse kerroimme äideille, että toiveemme on, että äidit voivat olla haastattelutilanteessa ilman lapsia, koska tällöin äiti voi keskittyä rauhassa ja puhua vapaasti. Tämä sopi kaikille haastateltaville. Samassa yhteydessä kerroimme, että haastattelun kesto on maksimissaan tunnin. Haastattelu on vuorovaikutustilanne, jota luonnehtii tietyt ominaispiirteet. Haastattelu on ennalta suunniteltu ja haastattelijan tulee olla perehtynyt aiheeseen kunnolla etukäteen. Näin voidaan varmistaa, että

haastattelija saa luotettavaa tietoa tutkimusongelman kannalta oleellisilta alueilta. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 43.) Perehdyimme aiheeseen tutustumalla yksinhuoltajuutta ja Mieskaveritoimintaa käsitteleviin tutkimusmateriaaleihin sekä itse Mieskaveritoimintaan. Keskustelimme aiheesta myös koordinaattorin kanssa ja kävimme hänen kanssaan läpi haastattelurunkomme.

Tässä tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua, joka on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä (liite 2). Se ei ole niin tarkkaan määritelty kysymysten ja kysymysten järjestyksen osalta, mutta se ei myöskään ole täysin vapaa niin kuin syvähaastattelu. Teemahaastattelussa haastattelun aihepiirit eli teemat ovat kaikille samoja ja haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa keskustellen. Teemahaastattelu lähtee oletuksesta, että kaikkia tutkittavan kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita voidaan tutkia tällä menetelmällä. Teemahaastattelu antaa tutkittaville mahdollisuuden kertoa asioista omin sanoin, mutta kuitenkin rajaa haastattelussa esiin otettavia asioita, jotta pysytään asiassa, joka on tutkimuksen kohteena. Teemahaastattelussa keskiössä ovat ihmisten tulkinnat asioista sekä heidän asioilleen antamat merkitykset. Oleellista on myös se, että merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 48.)

Teemahaastattelu sopii tämän tyyppiseen tutkimukseen, koska teemahaastattelun avulla tuotetaan kokemukseen perustuvaa tietoa. Lisäksi teemahaastattelua voidaan käyttää Metsämuurosen (2005, 226) mukaan silloin, kun aihepiiri on arka, vastauksia ei voi arvata ennalta ja kun halutaan selvittää vähän tunnettuja ja tiedettyjä asioita. Oletimme, että Mieskaveritoiminnasta saaduista kokemuksista kertominen voi olla sensitiivinen aihe haastateltaville, jolloin teemahaastattelun pitäisi olla tutkimusmenetelmänä sovelias tähän tarkoitukseen.

Annoimme äideille mahdollisuuden päättää missä haastattelu toteutetaan. Osa äideistä halusi tavata perheen kotona, osa kodin ulkopuolella. Ensimmäisen äidin tapasimme seurakunnan tiloissa. Lapsi oli seurakunnan järjestämässä kerhossa ja äiti oli järjestänyt meille siksi aikaa tilan haastattelun toteuttamiselle. Toinen, kolmas ja neljäs haastattelu toteutettiin perheiden kotona. Viides haastattelu toteutettiin Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen tiloissa, koska yhdistys oli antanut option käyttää heidän tilojaan, jos muuta rauhallista paikkaa ei löydy.

Haastattelutilanteessa haastattelijan tehtävä on laittaa haastattelu alulle ja olla vastuussa vuorovaikutuksesta. Hän myös motivoi haastateltavaa tarvittaessa. Haastateltavan tulee voida myös luottaa siihen, että haastattelussa esiin tulevia tietoja käsitellään luottamuksellisesti. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 43.) Aloitimme haastattelun esittelemällä itsemme ja ker-

tomalla suullisesti ja kirjallisesti tutkimuksemme tarkoituksesta ja tutkimusetiikasta. Käytimme tähän suostumuslomaketta, jonka äidit allekirjoittivat. Toinen kappale jäi äidille ja toinen tutkijoille säilytettäväksi lukitussa kaapissa (liite 3). Käytimme haastattelujen nauhoitukseen Olympuksen digitaalista nauhuria VN-7700/VN-7600. Haastattelun tukena oli haastattelurunko teemoineen ja kutakin teemaa tarkentavine kysymyksineen. Haastattelun alussa kerroimme haastateltavalle mistä teemoista tulemme hänen kanssaan keskustelemaan ja hänellä oli myös mahdollisuus kieltäytyä keskustelemasta haluamistaan teemoista. Haastattelutilanteet etenivät keskustelunomaisesti huolimatta siitä, että kyseessä oli puolistrukturoitu haastattelu. Puolistrukturoitu haastattelu edesauttoi asiassa ja aikataulussa pysymistä, koska äidit olivat hyvin innostuneita asiasta ja puhuivat siten paljon.

Kotona toteutetut haastattelut tuntuivat haastattelijan näkökulmasta luontevammilta kuin vieraassa paikassa tehdyt haastattelut. Äidit olivat kotioloissa rennompia ja vapautuneempia. Eräissä paikoissa joimme haastattelun lomassa kakkukahvitkin. Kukaan äideistä ei vältellyt mitään teemoja, joita olimme valinneet, vaan päinvastoin hyvin avoimesti ja innokkaasti kertoivat teemoihin liittyvistä asioista.

6.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Haastatteluaineisto kuunneltiin useaan kertaan huolella läpi ja litteroitiin eli kirjoitettiin puhtaaksi sanasta sanaan. Osa yksittäisistä sanoista jäi epäselviksi useasta kuuntelukerrasta huolimatta. Aineiston analysointimenetelmänä käytettiin induktiivista eli aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi muodostuu kolmivaiheisesta prosessista, jossa tutkimusaineisto redusoidaan eli pelkistetään, klusteroidaan eli ryhmitellään ja abstrahoidaan eli käsitteellistetään. Tarkoituksena on luoda tiivistetty, mutta selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 108.)

Ennen analyysin aloittamista tutkijan tulee määrittää analyysissa käytettävä analyysiyksikkö (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110). Tässä tutkimuksessa analyysiyksikkönä oli yksittäinen lause tai useista lauseista koostuva ajatuskokonaisuus. Aineisto luettiin useaan kertaan huolellisesti läpi, jonka jälkeen sieltä alleviivaten koodattiin merkityksellisiksi koettuja teemoja, jotka vastaavat tutkimusongelmiin. Haastattelut koodattiin niin, että haastateltava 1 on H1, haastateltava 2 on H2 ja niin edelleen. Alkuperäisilmaisut redusointiin eli pelkistettiin ja alkuperäiset ja pelkistetyt ilmaisut taulukoitiin rinnakkain.

Taulukko 1. Esimerkki alkuperäisilmaisujen pelkistämisestä

Alkuperäisilmaus	Pelkistys
H1: Mä oon siis se edellä et poika saa sen kontaktin mieheen ja pääsee tekemään asioita. Ja jonkun muunkin kanssa ku minun tai niitten tuttu- jen.	Poika saa kontaktin mieheen ja pääsee tekemään asioita jonkun toisen kuin äidin kanssa.
H2: No mulle oli lähinnä se et mun tyttö saa semmosen miehen elämäänsä ja joka tekee vähän mitä tekis isän kanssa niitä juttuja. Äitin kanssa tehään paljon asioita mutta myös se et olis vähän se miesnäkökulma siihen. Ja näin on myös tapahtunut että tota et he tekee sellasii juttui mitä isän kanssakii vois tehdä.	Tyttö saa elämäänsä miehen, jonka kanssa hän voi tehdä samoja asioita kuin oman isänsä kanssa olisi tehnyt. Mieskaveritoiminta tuo miesnäkökulmaa lapselle.
H3: No kyl mä just aattelin, et miten tärkeä se ois tytöille se miehen malli tavallaan. Ja et halua sitä ihailua. Toisaalta on pohdittu paljon tota miehen mallia ja mihin sitä nyt tarvii, mut onkse kuitenkin tytöillä joku sellanen, joka on toista sukupuolta, niin ohnan se vähän erilainen se.	Äiti toisaalta kokee miehen mallin ja mieheltä saadun ihailun tärkeäksi tytöille, mutta toisaalta myös hieman kyseenalaistaa sen.
H4: Joku miespuolinen henkilö, kaveri, niinku aikuinen, koska ei oo sellaista kuka ois niinku sillee koko ajan niinku mukana meidän elämäs- sä, ihan vaan se, et on joku, kenen kanssa voi sitte tehdä niitä miesten juttuja.	Lapselle on olemassa miespuolinen henkilö, kaveri ja aikuinen, jota hänellä ei muutoin olisi. Lapsi voi tämän henkilön kanssa tehdä miesten juttuja.
H5: Just siks kun ei oo arjessa sitä miehen mallia lapsille. Et niillä ois jotain sellaista omaa ja joku oma äijäjuttu. Ihan sen vuoksi.	Toimintaan lähdettiin, koska arjessa ei ollut miehen mallia lapsille ja koska äiti halusi heidän saavan jotain omaa ja miesten juttuja.

Tämän jälkeen aineistosta etsittiin samankaltaisuuksia ja eroavuuksia ja klusteroitiiin samaan aihepiiriin kuuluvat ilmaisut omiin ryhmiinsä. Näistä ryhmistä muodostuivat alaluokat, jotka nimettiin niiden sisältöä kuvaaviksi. Tämän jälkeen alaluokista muodostettiin aihepiiriä kuvaavat yläluokat. Tuomen ja Sarajärven (2009, 101) mukaan luokittelu on analyysin kriittisin vaihe, koska tutkija tulkitsee aineistoa oman ymmärryksensä puitteissa päättäen mitkä ilmaisut kuuluvat samaan ja mitkä eri kategorioihin. Tässä tutkimuksessa alaluokista saatiin muodostettua yläluokat, mutta aineisto ei mahdollistanut analyysin jatkamista pääluokkiin asti (liite 4).

Taulukko 2. Esimerkki ala- ja yläluokkien muodostamisesta

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
Poika saa kontaktin mieheen ja pääsee tekemään asioita jonkun toisen kuin äidin kanssa.	Mieskontakti	Miehen malli ja kontakti lapselle
Tyttö saa elämänsä miehen, jonka kanssa hän voi tehdä samoja asioita kuin oman isänsä kanssa olisi tehnyt. Mieskaveritoiminta tuo miesnäkökulmaa lapselle.		
Äiti toisaalta kokee miehen mallin ja mieheltä saadun ihailun tärkeäksi tytöille, mutta toisaalta myös hieman kyseenalaistaa sen.		
Lapselle on olemassa miespuolinen henkilö, kaveri ja aikuinen, jota hänellä ei muutoin olisi. Lapsi voi tämän henkilön kanssa tehdä miesten juttuja.		
Toimintaan lähdettiin, koska arjessa ei ollut miehen mallia lapsille ja koska äiti halusi heidän saavan jotain omaa ja miesten juttuja.		

Teemahaastattelussa kysyimme äideiltä myös yksinhuoltajuudesta ja isättömyyden merkityksestä lapsen elämässä, koska ajattelimme aiheiden tuottavan mielenkiintoista taustatietoa yksinhuoltajuuteen liittyen. Saimme runsaasti aineistoa näihin kysymyksiin liittyen ja luokittelimme myös tämän aineiston ala- ja yläluokkiin, mutta tämän jälkeen tiemme erosivat työparini kanssa ja havaitsin aineiston olevan liian laaja yksinään tehtäväksi opinnäytetyöksi ja rajasin analyysin koskemaan vain kahta tutkimuskysymystä. Tuomen ja Sarajärven (2009, 92) mukaan laadullisen tutkimuksen aineistosta nousee usein mielenkiintoisia asioita, joita ei välttämättä tutkimuksen alussa ole ajatellut. Aineistoa tulee kuitenkin kyetä rajaamaan, koska kaikkia esiin nousseita asioita ei voi tutkia yhden tutkimuksen puitteissa. Kiinnostuksen aiheiden on oltava myös linjassa tutkimustehtävän kanssa.

Kuva 1. Luokittelua ala- ja yläluokkiin

7 TULOKSET

7.1 Mieskaveritoiminnan merkitys äitien ja lasten elämässä

Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä oli Mieskaveritoiminnan merkitys äitien ja lasten elämässä äitien kertomana. Äidit antoivat Mieskaveritoiminnalle useita eri merkityksiä. Alaluvut 7.1.1 - 7.1.5 kuvaavat näitä merkityksiä.

7.1.1 Miehen malli ja kontakti lapselle

Tutkimukseen osallistuneet äidit antoivat erittäin suuren merkityksen mieskontaktille tai miehen mallille, jonka lapsi saa mieskaveritoiminnan kautta. Yhtä perhettä lukuun ottamatta kellokään haastateltavien äitien lapsista ei ollut isää elämässään ollenkaan. Yhteys isään oli jostain syystä katkennut tai yhteyttä ei ollut koskaan ollutkaan. Haastateltavista osalla ei ollut edes lähisuvussa miehiä, joista lapsi olisi voinut saada miehen mallia.

H1: Se ettei ollu yksinkertaisesti mitään isäkontaktia, kun meillä on suvussakin äidilläkin kaksi veljeä, me ollaan oltu sillai aika tiiviisti yhteydessä. Mutta hekin olivat molemmat nukkuneet pois ja kun suvusta kaikki miehet hävinneet.

Äidit kokivat merkitykselliseksi myös sen, että lapsi saa toiminnan kautta yhden turvallisen miespuolisen henkilön elämänsä, joka pitää juuri tätä lasta tärkeänä. Mieskontaktin kautta äidit toivoivat lapsen pääsevän tekemään "äijäjuttuja", niin kuin eräs äiti ilmaisi. Äidit kokivat myös, että mieskontaktin kautta lapset saavat asioihin miesnäkökulmaa.

H5: On ihan siis kun se oli alunperinkin siis että lasta varten ja et laps saa tavata turvallista miespuolista henkilöä, joka on häntä varten ni se oli se tarve ja toive, et ei mitään sirkushuveja eikä mitää tollasta vaan sitä lapsen kohtaamista ja just et olis hyviä jutteluhetkiä ja muuta. Sitä toivottiin molemmat ja sitä on tullu.

H5: Just siiks kun ei oo arjessa sitä miehen mallia lapsille. Et niillä ois jotain sellaista omaa ja joku oma äijäjuttu. Ihan sen vuoksi.

H4: Joku miespuolinen henkilö, kaveri, niinku aikuinen, koska ei oo sellaista kuka ois niinku sillee koko ajan niinku mukana meidän elämässä, ihan vaan se, et on joku, kenen kanssa voi sitte tehdä niitä miesten juttuja.

Eräs äiti korosti, että mieskaveri ei ole isä tai isän korvike, eivätkä muutkaan haastateltavat suoranaisesti kutsuneet mieskaveria isän korvikkeeksi. Kaikki olivat kuitenkin sitä mieltä, että on tärkeää, että lapsi saa tehdä mieskaverin kanssa asioita, joita lapset isän kanssa yleensä tekevät.

H2: No mulle oli lähinnä se et mun tyttö saa semmosen miehen elämäänsä ja joka tekee vähän mitä tekis isän kanssa niitä juttuja. Äitin kanssa tehään paljon asioita mutta myös se et olis vähän se miesnäkökulma siihen. Ja näin on myös tapahtunut että tota et he tekee sellasii juttui mitä isän kanssakii vois tehdä.

H3: Ois tytöille muukin aikuinen kontakti ja ehkä sitten joskus paikkaamaan kun se oma isä on tavallaan hyljännyt...kun jos tytöt miettii et minkälaista se ois isin kaa tehdä juttuja, niin sitten on.

7.1.2 Mieskaveri perheen arkeen

Mieskaveritoiminta mahdollistaa myös ystävyysuhteen kahden perheen välillä. Osa haastateltavista äideistä koki, että heistä oli tullut perhetuttuja tai ystäviä mieskaverin perheen kanssa. Kanssakäyminen saattoi näyttäytyä hyvinkin välittömänä. Lapset olivat päässeet mieskaverin kotiin ja saattaneet tutustua mieskaverin vaimoon tai lähisukulaisiin. Eräs lapsi oli ollut mieskaverilla yökylässäkin. Perheissä, joissa kanssakäymistä oli enemmän, myös mieskaveri vaimoineen kyläili lapsen ja äidin luona. Osalla haastateltavista kanssakäyminen rajoittui selvästi vain lapsen ja mieskaverin välille.

H2: Ei me enää muisteta elämää ilman mieskaveria, mieskaveri on meidän elämä.

H3: Joo ja oli hän meidän muutossakin mukana. Tarkoitushan olis et hän olis niinku lasten kanssa enimmäkseen mut hän on käynny sit oman vaimonsaki kanssa meillä, oli just yks päivä tässä, ihan silleen et ollaan niinku kaveriks tultu sitte.

H4: Mieskaverin kutsuin synttäreillekin, oon nytkin sen kutsunu synttäreille, mut ei oo niinku tullu ilmoitusta onks hän tulossa mutta kutsuin vaimonkin ku kerran vaan törmäsin niihin kaupungilla.

Mieskaveri voi toimia myös arjen apuna perheen elämässä. Erityisesti yksi haastateltavista äideistä koki, että mieskaveri ystävyysuhteen ohella auttaa perhettä myös arjessa.

Mieskaveri on auttanut konkreettisissa asioissa, kuten perheen muutossa ja teknisissä asioissa puhelinten ja tietokoneiden kanssa.

H3: Ja sitten nyt on niinku ilmennyt et tää ihminen on hirmu tekninen ja se on auttanu lapsia tietokoneitten ja kaikkien puhelinten kanssa ihan älyttömästi. On ollu ihan korvaamaton apu sillain sitten taas.

Kaikki haastateltavat äidit olivat jo alun alkaen toivoneet, että toiminta lapsen ja mieskaverin välillä olisi maksutonta ja keskiössä olisi lapsen kohtaaminen sellaisena kuin hän on. Äidit eivät toivoneet sirkushuveja, niin kuin eräs äiti ilmaisi, vaan sitä, että lapsi saisi olla miehen kanssa, jolla on aikaa hänelle. Tärkeäksi nousivat asiat, joita ei lapsi äidin kanssa tulisi kokemaan. Mieskaverin kanssa lapset olivat esimerkiksi käyneet virvelöimässä, pilkillä ja jääkiekko-ottelussa. Lapset olivat viettäneet aikaa myös mieskavereiden perheiden kanssa. Osa haastateltavista kertoi, että mieskaverin kautta lapsi on päässyt hoitamaan koiraa. Tämä oli merkittävää äitien mielestä, koska näillä lapsilla ei ollut koiraa kotona ja he kuitenkin pitivät koirista kovasti. Eräs lapsi piti mieskaverin ja hänen tapaamisten *ruutiineja niin tärkeinä, että hän halusi noudattaa niitä myös äitinsä kanssa.*

H1: He on käyny pilkillä, kerran tai pari kertaa virvelöimässä, hän osti virvelin mun pojalle, sitäköön me oltu tehty ennen sitä, me oltiin mato-ongittu aina.

H5: No sil mieskaveril on koira, mun lapsi tykkää hirveesti koirista, se on yks juttu mikä, just se koira ja käy ehkä jossain museossa ja jotain pientä puuhastelee ja sit saattaa käydä Mäkkärissä ja äiti laittaa fyrkkaa mukaan.

Lahden ensi- ja turvakotiyhdistys järjestää mieskavereille ja lapsille erilaisia leirejä ja tapahtumia ja nämä nousivat esiin joissain vastauksissa sekä lapsille että äideille merkittävänä asioina.

H4: Ne on ollu paljon niillä mieskaveriporukan reissuilla, nythän ne on menossa taas Lapakistoon, ens tiistaina on se reissu, ne on käynyt Linnanmäellä ja sitte oli eka kertaa se leiri kesällä, niin et ne oli siellä yhen yön ja aina muuten sen pari tuntia vaan.

7.1.3 Positiivisten tunnekokemusten kasvu

Mieskaveritoimintaan mukaan pääseminen kirvoitti äideiltä pelkästään positiivisia tunteita. Haastateltavat äidit olivat erittäin kiitollisia siitä, että olivat saaneet lapselleen mieskaverin. He olivat innoissaan toiminnasta ja osallistuvat kaikkiin mahdollisiin tapahtumiin, joita toiminnan puitteissa järjestetään. Toiminnan nähtiin rikastuttavan kaikkien osapuolten elä-

mää ja mieskaverin olemassaolon koettiin jättävän jälkensä lapsen positiivisessa mielessä.

H2: Mä oon vaan niin innoissani et tällaista toimintaa on ja järjestetään ja kaikkiin mahdollisiin jos vaan päästään mukaan niin lähetään.

H2: Tää on iha täydellistä niinku tää on täl hetkellä.

Jokainen haastateltavista äideistä tuli hyvin toimeen perheen mieskaverin kanssa. Äideillä ja mieskavereilla tuntui olevan välittömät välit ja mieskavereita kuvailtiin mukaviksi ja sydämellisiksi ihmisiksi.

H2: Ja nytkin kun mieskaveri oli sen viikon Kuusamossa perheineen niin se sano tossa kun se tuli tosta ovesta et kun taas oli niin kova ikävä täs välis, niin kun on niin sydämellinen ihminen oikeesti, että et se kiintymysyhteys on tullut sitäkin kautta.

H5: Hän on oikeen mukava persoona.

Äitien kertomuksissa korostui se ilo ja mielihyvä, mitä he tuntevat, kun he näkevät kuinka lapsi nauttii tapaamisista. He kuvailivat kuinka lapsi odottaa tapaamisia ja palaa niistä iloisena. Mieskaverin osoittama kiintymys lasta kohtaan lämmitti erityisesti äitien mieliä. Mieskaverin osoittaman huomion ja aidon kiinnostuksen myötä lapsen itsetunnon koettiin kasvavan.

H5: No kylhän se mieltä huojentaa jos näkee et lapsel on mukavaa, et kylhän se äidin sydäntä lämmittää.

H2: On selkeesti ihan tosi tärkeätä että sillä on näitä miespuolisia ja sitten se kun se kertoo et mitä ne on tehny, jekkuillu tuolla keskenään, niin se on ollu ihan täydellistä, sen niinku tietää et silloin se toimii.

Erään äidin mielestä oli tärkeää, että lapsi oli löytänyt vierelleen ihmisen, johon voi luottaa. Äidin mukaan luotettavan aikuisen löytyminen luo hylkäämistä kokeneelle lapselle turvallisuuden tunteen ja tunteen siitä, että ei ole maailmassa yksin. Tämä voi palauttaa lapselle uskon ihmisten hyvyyteen.

H3: No must se on sellanen ku lapsillaki on vähän sellasii ikävämpii kokemuksii ollu, ni kuitenkin et voi niinku ihmisiin luottaa että jotenkin se sellanen usko ihmisten hyvyyteen säityis. Et ehkä sellanen rauhoittavakin lapsille, et vaikka joku hylkää niin sitten aina löytyy joku ihminen joka välittää. Sellanen ettei kukaan jäis yksin. Et sellainen viesti siinä on musta aika voimakkaana.

Äidit kuvailivat myös lasten positiivisia tunteita. Äitien kertomuksista kuvastui, kuinka tärkeinä lapset mieskavereita pitävät. Äidit kertoivat, kuinka lapsi odottaa tapaamisia innoissaan ja kuinka lapsi osoittaa avointa kiintymystä mieskaveria kohtaan.

H2: No sehän on tietty iha innoissaan. Kun tiedetään, koska mieskaveri tulee ja tiedetään mitä tehään ja sitte iha ja sit saman tien kun mieskaveri tulee ovesta niin hirveät halaukset.

H5: No ainaki on lapselle jääny hyvä mieli niistä tapaamisista. Ja on ollut mieluisaa tekemistä ja hyviä juttuja ja niil on ollu mukavaa keskenään et kyl sen niinku näkee lapsesta että kun on aikuinen häntä varten niin kyl hän on nauttinu siitä.

Eräs äiti kuvaili lapsen ja mieskaverin tapaamista, joka oli päättynyt lapsen itkuun, koska tapaaminen oli lapsen mielestä liian lyhyt.

H4: Ja sitte muutaman ekan kerran, olikse eka vai tokalla kerralla kun lapsi tuli sisään ovesta itkien ja mä olin ihan et mitä on tapahtunut, mitä on tehnyt, mutta kun se itki sitä, että piti jo tulla kotiin.

Eräs äiti kuvaili, kuinka he olivat tyttöjen kanssa alkuun miettineet, että joku vanhempi mies voisi sopia heille mieskaveriksi, mutta sitten he saivatkin nuoremman miehen, joka myös poikkesi tyyliltään miehistä, joita tytöt olivat tunteneet. Ennakkoluulot olivat kuitenkin turhia, koska koko perhe havaitsi mieskaverin tosi mukavaksi.

H3: Vanhin tyttö oli just sillai et se ei kehannu vaikka nuorempien aikana vaikka soittaa mieskaverille mut sit ku se oli yksin kotona ja sit ku se soitti mieskaverille nii sit se oli niinku iha oma itsensä, että näki sillai et tykkää tosi paljon.

7.1.4 Kasvatuksellinen merkitys

Äidit kokivat mieskaverin olemassaololla myös kasvatuksellisen merkityksen. Tämä näkyi kasvatusvastuun jakamisena äidin ja mieskaverin kesken.

H3: On mieskaveriki puhunu just et kun se lapsi jotain raivareita vetää niin mieskaveri yrittää niinku jutella sen kaa sillee tosi kivasti niin et tavallaan vähän sitä kasvatusvastuutakin jakanu.

H4: Mun mielestä ne jutut on silleen samalla aaltopituudella myös niinku noissa kasvatusjutuissa vaikkei se oo mikään kasvattaja ollenkaan mutta alusta lähtien oon niinkun sanonut et totta kai sitä pitää komentaa ja et mi-

tään tyhmää tee ja silleen kumminkin kaveri mut kuitenkin se aikuinen joka asettaa vähän rajoja ja silleen.

Mieskaveritoiminnan pitkäaikaisuuden koettiin lisäävän kasvatuksellista merkitystä, koska pitkäaikaisuus mahdollistaa luottamuksellisen suhteen syntymisen miehen ja lapsen välille. Tällöin lapsen on helppo uskoutua mieskaverille ja vastaanottaa mieskaverilta myös neuvoja ja ohjeita. Eräällä äidillä oli tunne, että mieskaverista ja perheestä oli tullut elinikäisiä ystäviä.

H2: No mehän jo alusta asti mieskaverin kanssa ajateltu, ollaan keskusteltu-kin et tää on koko elämän pituinen kaveruus. Et se ei lopu tost millään. Et kylmä sen jo silloin oon ajatellut et mieskaveri on tullu jäädäkseen.

H3: Mieskaverijuttu niin kyl jälkensä jättää hyväns mielessä.

H4: Toivon, että niinku et se jatkuu pitkään ja uskon, että se jatkuu sen mitä kaikkee siitä sit tulee tulevaisuudessa kun kasvaa ja tulee teini-ikäinen ja niin toivottavasti siinä tulee sitte apuakin kun se on tollanen esiteini jo muutenkin.

Äidit kokivat, että mieskaveri voi toimia myös tulevaisuuden tukena nuorelle. Erityisesti poikien äidit toivat esiin sen, että mieskaverista voi olla hyötyä lapselle myös tulevaisuudessa lapsen tullessa murrosikään. Luottamuksellinen ja läheinen suhde mahdollistaa nuoren ja mieskaverin keskustelut mieheksi kasvamiseen liittyvissä asioissa.

H1: Jos tästä nyt syntyy tämmöinen pitkä suhde, lapsen ja miehen suhde, ni pystyy ehkä sit puhumaanki näistä asioista, et on jo sellanen luottamuksellinen suhde.

H1: Mut ei sitä tiä kun vaikka murrosikä tulee et jos tulee vaikka jos haluaa kysyä jotai siihen liittyviä asioita, jotka on vaan miesten juttuja.

H4: Sil ois joku miespuolinen ehkä vanhempana sitte puhua miesten asioista.

7.1.5 Äideille henkilökohtaisia hyötyjä

Äidit kokivat, että he elävät pääsääntöisesti lasten ehdoilla eikä heillä ole omaa aikaa. Mieskaverin ja lapsen tapaamiset eivät vapauta paljoa aikaa äideille kuukausittain, mutta kaikki vapaa-aika on äitien mukaan tervetullutta.

H1: Jokainen hetki kun saa sitä omaa aikaa on tervetullut. Tietysti sitä on aika harvoin ja eikä se oookkaan se lähtökohta et se niinku hirveesti helpottais sitä mun arkee.

Äitien kertomuksista kuvastui yksinhuoltajan arki lapsen kanssa. Omaa aikaa oli ollut niin harvoin, että sitten kun sitä oli, se koettiin alkuun oudoksi. Äidit kuvailivat kuinka outoa, mutta samalla riemastuttavaa oli tajuta, että nyt voi tehdä mitä vaan tai olla tekemättä mitään, jos ei huvita. Eräs äiti toi esiin myös seikan, joka on tuttu kahdenkin vanhemman perheessä eli sen, että yleisesti ajatellaan, että lapsen hoitoon viemiseen täytyisi olla jokin erityinen syy esimerkiksi meno jonnekin. Äiti kertoi, kuinka ihanaa oli kun sai vaan olla kotona itsekseen.

H2: No sehän on aivan ihanaa että äitikin saa joskus vähän omaa aikaa. Et niinku oikeesti oppii siihen et on elämää kodin ulkopuolella. Et se on iso juttu ja se on ollu se opintie tässä. Hei et mä voin oikeesti tehdä jotain ja ajatella ihan itseänikin.

Äidit kokivat mieskaveritoiminnan helpoksi, koska se on pyyteetöntä toimintaa ilman vastapalveluksia. Mieskaveri ehdottaa tapaamista, hakee lapsen mukaansa eikä äidiltä vaadi vastapalveluksia. Eräs äiti kuvaili, kuinka hän on tottunut vastavuoroisesti hoitamaan kavereiensa lapsia saadessaan itselle hoitoapua.

H4: Ja sit niinku mun ei tarvi mitään tehdä vastapalvelukseksi niin et se on yksipuolista, niinku et mitä sä teet huomenna ja. Kun kavereiden kanssa on monta kertaa että hoida sä mun lapsia niin mä hoidan sun lapsia ja nyt on siihen tottunut et voidaan tehdä sitä ja tätä ja okei käy.

7.2 Yhteistyön sujuminen eri osapuolten välillä

Toinen tutkimuskysymys koski yhteistyötä ja sen sujuvuutta eri osapuolten välillä. Tutkimuksen kohteena oli yhteistyön sujuvuus perheen ja mieskaverin välillä ja yhteistyön sujuvuus perheen ja Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen välillä.

7.2.1 Yhteistyö perheen ja mieskaverin välillä

Äitien ja mieskavereiden yhteistyö oli sujunut kaikkien haastateltavien mukaan hyvin. Positiivisia asioita oli runsaasti. Eräs äiti kuvaili kuinka kaikki on täydellistä ja toinen, kuinka toiminta oli ylittänyt odotukset. Äitien mukaan mieskaverin persoona ja se, kuinka äidin ja mieskaverin henkilökemiat kohtaavat vaikuttaa hyvin paljon yhteistyön onnistumiseen. Kaikilla haastateltavilla äideillä ja mieskavereilla henkilökemiat olivat kohdanneet hyvin.

H4: Mun mielestä niinku meidän maailmat tai miten sen nyt sanoo niinku sopii yhteen.

Kaikkien perheiden kohdalla sopiva mieskaveri löytyi heti. Jossain tapauksissahan mieskaverin ja äidin ensitapaaminen saattaa johtaa siihen, että yhteistyö ei käynnistykään ja uutta mieskaveria joutuu odottamaan. Eräs äiti humoristisesti kuvasi, kuinka iski heti kiinni, kun sopiva mieskaveri löytyi.

H1: No se tuli ensimmäisellä yrittämällä ja on ollu sama mieskaveri, meille se on onneksi toiminu tämä yksi ja sama.

Vastauksissa tuli esiin kiitollisuus siitä, että tällaiseen toimintaan oli päästy mukaan, koska mieskaverin saaminen ei ole itsestäänselvyys, vaan jonot ovat tälläkin hetkellä pitkät. Toisaalta tämä kiitollisuus aiheutti sen, että äidit kokivat vaikeaksi mahdollisten epäkohtien esiin tuomisen etenkin mieskaverille. Äidit eivät kritisoineet herkästi, koska kokevat olevansa lapsensa kanssa onnekkaita ja etuoikeutettuja päästyään mukaan toimintaan. Puheeksi ottamista estää myös pelko siitä, että se toisi särön toimivaan yhteistyöhön lapsen ja mieskaverin välillä.

H1: Oon toisaalta niin iloinen kaikesta mitä mä saan, en voi sillee suoranaisesti alkaa kritisoimaan kun tuntuu jotenkin että hyvä suhde mikä meil on, ettei se kärsis siitä sitte.

Äitien mielestä yhteistyön alkua helpotti Mieskaveritoimintamalliin kuuluva protokolla eli käytänteet, joiden kautta toiminta käynnistettiin. Käytänteiden mukaan äiti ja mieskaveri tapaavat ensin kahden kesken ja jos henkilökemiat kohtaavat, otetaan myös lapsi seuraavaan tapaamiseen. Äiti ja mieskaveri täyttävät myös yhdessä toimintaan kuuluvan lomakkeen, jossa käydään läpi yhteisiä pelisääntöjä.

Molempipuolisen joustavuuden koettiin edistävän tapaamisten sopimisia. Äidit kertoivat tapaamisten sopimisen olevan joustavaa ja tapaamisten sopimisen muuttuneen ajan myötä myös spontaanimmaksi. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että mieskaveri havaittuaan jonkin kivan, lapselle sopivan tapahtuman, ottaa yhteyttä äitiin ja ehdottaa tapaamista, vaikka kalenteriin olisikin merkitty jokin toinen aika. Eräs äiti kuvasi mieskaveria vastuulliseksi henkilöksi, johon voi luottaa tapaamisten sopimisten suhteen. Äidit olivat sitä mieltä, että myös tapaamisten sisällöt on suunniteltu lapsen ehdoilla ottaen huomioon jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet.

H1: Meil on kyl siin mielessä sopinut et me ei olla kummatkaan turhan tiukoja ja tarkkoja ja vaikka oltais sovittu et joka toinen keskiviikkoilta mut jos se ei puolin ja toisin oo sopinu niin se ei oo mikään katastrofi.

Äitien kertomuksista huokui kokemus välittömästä suhteesta perheen ja mieskaverin välillä. Äidit kuvasivat mieskavereita positiivisin adjektiivein kertoen yhteistyön lähteneen

käyntiin luontevasti. Eräs äiti kertoi, kuinka heillä on niin välittömät välit, että mieskaveri saattaa tarvittaessa asioida äidin puolesta kaupassa tai apteekissa tullessaan lapsen kanssa tapaamisesta kotiin päin.

H2: Sit aina välillä meikäläinen huikkaa et voisitteko tuoda kun tuutte kotio et voitteko tuua kissanhiekkaa säkillisen, et mä maksan sen.

H3: Sit me nähtiin ja siin ei varmaan sit montaa minuuttia mennyt ku me asuttiin siin koirapuiston vieressä niin tää mieskaveri tuli koirien kaa siihen käymään ja tytöt meni ja sit se jo laitto illalla viestii et haluuks tytöt lähtee huomenna johonki.

Mieskavereita ei tähän tutkimukseen haastateltu eli heidän mielipidettään yhteistyön sujuvuudesta ei ole saatavilla, mutta erään äidin kertomuksesta tulee esiin se, että yhteistyö ei välttämättä suju kitkattomasti kaikilla. Mieskavereilla on omia vertaistapaamisia, joissa he saavat reflektoida kokemuksiaan keskenään ja näissä tapaamisissa on käsitelty myös yhteistyön ongelmia, joita kuulemma on.

H2: Mieskaveri jus sano et kun heillä on niitä yhteisiä kokoontumisia mis mieskaverit voi kertoa huolensa ja kaikki ei tietysti aina oo silleen niin et pinnan alla muhii. Monenlaisia ongelmia saattaa olla. Ja sit kun mieskaveri sanoo et hänel ei oo ikinä mitään kerrottavaa kun meil menee niin hyvin et ei oo mitään ongelmaa.

Myös lapsen ja mieskaverin välisestä yhteistyöstä löytyi runsaasti positiivisia asioita. Äidit kertoivat kuinka lapset odottavat tapaamisia innoissaan, lähtevät niihin mielellään ja palaavat aina hyväntuulisina kotiin.

H1: Joka kerta kun on sanottu että hei nyt, niin hän on tosi iloissaan lähtenyt ja aina tullut iloisesti takas.

Oman lapsen antaminen suhteellisen vieraan ihmisen vastuulle olisi kenestä tahansa vanhemmasta jännittävää. Myös haastateltavat äidit kuvailivat, kuinka heitä alkuun jännitti laittaa oma lapsi vieraan miehen matkaan, etenkin jos lapsella oli esimerkiksi ylivilkkautta.

H1: Jotenkin jännitin siinä vaiheessa et miten tämmönen mies, onko hänellä kokemusta näistä asioista niin silti on heidän yhteistoiminta kaikki se on sujunu kauheen mutkattomasti vaivattomasti, mikä on ollu iso helpotus.

Äidit kuvailivat lasten ja mieskavereiden välejä lämpimiksi ja välittömiksi. Äitien mukaan lapset ovat kiintyneitä mieskavereihinsa ja myös näyttävät sen avoimesti. Kiintymys on molemminpuolista, koska mieskaverit osallistuvat äitien mukaan toimintaan suurella sy-

dämellä. Positiivista yhteistyötä edistää se, että tapaamisten aktiviteetit mietitään yhdessä lapsen kanssa tai etukäteen kysytään kiinnostaisiko tietyn tyyppinen aktiviteetti, ja jos ei se kiinnosta niin keksitään muuta. Toiminta suunnitellaan siis lapsen ehdoilla.

H2: Se ei oo niinku sitä et mietitään et mitä et tavallaan ne tulee sillee et ne yhdessä tai likka keksii tai ne yhdessä mieltii mut tavallaan et siin ei oo mieltään sellasta painetta et pitää olla tietynlaista.

H5: Et viihtyy hyvin ja et jutut käy hyvin yksin ja kumpikin tykkää keskustella.

Eräs tärkeä osa yhteistyön sujuvuutta on tiedonkulku. Toimintamalliin kuuluu mieskaverin ja äidin vuoden välein tapahtuvat kahdenkeskiset tapaamiset, joissa voi keskustella yhteistyön sujuvuudesta ja toimintaan liittyvistä toiveista ja haasteista. Kaikkien äitien kohdalla tapaamiset eivät kuitenkaan jostain syystä olleet toteutuneet. Tarkka syy ei selvinnyt haastattelussa, mutta olisiko syy siinä, että kumpikaan osapuoli ei ole ottanut asiaa puheeksi. Syy voi olla myös se, että haastateltavat kertoivat vaihtavansa kuulumisia lasta hakiessa ja palauttaessa.

H1: Joissakin näis oli että mieskaveri ja äiti näkis joskus ja vähän kävis, keskustelis miten on menny, niin meil ei oo koskaan ollu sen ensitapaamisen jälkeen sellasta kahdenkeskistä. Ja toisaalta mäkin oon niin et pitäisi järjestää lapselle hoito siks ajaks et en mäkään oo yhtään kyselly sen perään. Et aina me siinä sillain huikkaillaan...mitä on niinku tapahtunut ja näin.

Kaksi haastateltavaa mainitsi kahdenkeskisten tapaamisten toteutuneen tai olevan toteutumassa lähiaikoina. Kaksi haastateltavaa ei maininnut kahdenkeskisiä tapaamisia ollenkaan, mutta he olivat äitejä, joilla oli läheiset ja välittömät välit mieskaveriin. Olisiko niin, että mieskaverin kanssa jutustelusta olisi tullut luontevaa ilman virallisia kahdenkeskisiä tapaamisiakin. Äidit myös kertoivat, että ajankohtaisia kuulumisia vaihdetaan lasta hakies- sa ja tuotaessa. Joillekin tämäkin voi riittää.

H4: Me ollaan nähty kerran eka vuoden jälkeen kahvilla kun koulutuksen ..nähdä niinku kerran vuodessa niin.

H4: Mut totta kai me nähdää kun se tulee hakeen lapsen niin yleensä kun se tulee hakeen niin huutelen parvekkeelta ja jutellaan siinä.

Tapaamisten sopiminen oli sujunut hyvin. Haastattelujen perusteella vaikutti siltä, että yhteistyön alussa tapaamisten sopiminen oli ollut jäykempää ja tapaamisten intensiteetti oli sovittu etukäteen, mutta kun oli tutustuttu paremmin, myös tapaamisten sopiminen oli

muuttunut spontaanimmaksi. Äidit kuvailivat, kuinka tapaamisten sopiminen oli pääsääntöisesti helppoa, koska osapuolet olivat joustavia ja suunnitelmia pystyi siten muuttamaan.

H4: Hyvin siis, mieskaveri laittaa aina viestiä muutamaa päivää aikasemmin tai alustavasti jos on sovittu että, alusta sovittiin, et parin viikon välein ja sitte hän laittaa aina viestiä ja kyselee onks lapsella mitään silloin ja silloin ja aikasemmin se oli ehkä niinku suuremmalla ajalla tai pitemmällä varotusajalla, mut nytkin voi tulla ihan edellisenä päivänä et onks huomenna mitään ja joo hän voi tehdä tätä ja tätä lapsen kanssa.

Tiedonkulku ja yhteydenpito tapahtuivat pääsääntöisesti äidin ja mieskaverin välillä. Äidit kertoivat mieskaverin ja lapsen vaihtaneen numeroita, mutta he eivät kuitenkaan varsinaisesti soitelleet tai viestitelleet keskenään yhden perheen lapsia lukuunottamatta. Tässä perheessä lapsetkin soittelivat mieskaverille, koska mieskaveri oli antanut luvan soittaa hänelle milloin vaan. Tässä perheessä lapset olivat hieman vanhempia kuin muissa perheissä ja mieskaveria kuvailtiin perhetutuksi.

H4: Onhan heillä toistensa puhelinnumerot kanssa mut ei se viel niinku oo viestitelly.. ei ne oo sillee viel keskenään viestitelly.

Yhtä äitiä lukuun ottamatta kellään ei ollut kritisoitavaa perheen ja mieskaverin välisestä tiedonkulusta. Kritiikkiä antanut äiti oli pettynyt siihen, että mieskaveri ei ollut kertonut perheelle mitään Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen järjestämistä mieskavereille ja lapsille järjestettävistä retkistä ja tapahtumista. Näistä tieto tulee vain mieskaverille. Pettymyksestä huolimatta äiti koki, että mieskaverilla on varmasti ollut omat syynsä olla kertomatta näistä. Vapaaehtoisellahan on oikeus rajata omaa ajankäyttöään ja osallistua toimintaan juuri hänelle sopivalla panoksella.

H1: Ja välillä on ollu sit kun miettii et täs toiminnassa on ollu niit yhteisii retkii, he eivät..tai hän ei oo ollu meihin yhteydessä, kun se tieto niistä menee vaan tälle mieskaverille.

Vaikka yhteistyö mieskaverin ja perheen välillä pääsääntöisesti toimi, mahtui mukaan myös haasteita. Äitien mukaan yhteistyötä on helpottanut toimintamalliin kuuluvien pelisääntöjen läpikäyminen toiminnan alussa. Toiminnan luonteen ollessa tällainen kuin Mieskaveri -toiminnassa on, saattaa rahankäyttö nousta erääksi ristiriitaisia tunteita herättäväksi asiaksi. Yhtä äitiä lukuun ottamatta rahankäyttö ei ollut aiheuttanut ongelmaa, koska osapuolet olivat pitäytyneet alkuperäisessä sopimuksessa. Tämä tarkoittaa sitä, että alussa on selkeästi sovittu kuka maksaa mitäkin kuluja lapsen ja mieskaverin tapauksilla. Tässä eräessä tapauksessa mieskaveri ja äiti olivat sopineet alussa rahankäytös-

tä, mutta äiti koki, että mieskaveri ei aina muistanut noudattaa sovittuja asioita. Haastattelijalle tuli tunne, että äitiä hieman harmitti, kun mieskaveri maksoi lapsen kuluja, vaikka oli toisin sovittu. Mieskaveri ei ehkä ole tullut mieleen, että äiti voisi kokea tästä huonoa omaatuntoa, vaan on maksanut lapsen kuluja, koska hän on halunnut niin ja hänellä on ollut varaa siihen. Samaisella äidillä ei myöskään ole toteutunut äidin ja mieskaverin vuositaitaiset kahdenkeskiset tapaamiset. Toisaalta äiti koki haasteeksi sen, että hänen tulisi etsiä lastenhoitaja siksi aikaa.

H1: No se oli mun toive juurikin alussa, et hyvin semmosta niinkun maksutonta, ettei se oo viikonloppuisäsyndrooma että sitten kun nähdään harvoin nii satsataan rahaa. On hän sitäkin käyttänyt et oon sit monta kertaa miettiny et mitkä ne on ne meidän yhteiset pelisäännöt tässä ja on käynyt leffassa ja hän on aina maksanu lähtökohtaisesti mut mä oon josku sanonu et et hei mä annan rahaa, mut hän on sanonu et ei tarvitse.

Haastateltavista äideistä kaksi toi esiin huolen mieskaverin jaksamisesta. Jaksaminen liittyi toisen mieskaverin kohdalla kiireeseen ja toisen kohdalla runsaaseen sairasteluun. Äidit kokivat jopa syyllisyyttä ajatellessaan kuormittavansa mieskaveria liikaa. Toisen mieskaverin sairastelu oli huolettanut sekä äitiä että lasta. Äiti ja lapsi olivat yhdessä pohittineet, kuinka mieskaveri jaksaa olla toiminnassa mukana. Sairastelun vuoksi tapaamisissa oli ollut taukoja ja ne olivat äidin mukaan latistaneet tunnelmaa lapsen osalta. Äidit olivat kuitenkin hyvin ymmärtäviäisiä, koska ajattelivat, että jokainen joka vapaaehtoiseksi lähtee, tekee sitä omilla voimavaroillaan eikä sairastumisia voi välttämättä ennakoita.

H1: Itsel vähän semmonen syyllinen et nyt on vielä tää mun poika, et miten sun oma jaksaminen.

H5: Siin on ollu vähän haasteita kun hän on sairastellu aika paljon. Ja sit on ollu sellasii et oli ihan muutaman kuukauden taukoja ihan siis fyysisen sairauden vuoksi. Se on hyvin ymmärrettävää kun hän ei itse voinu sille mitään.

Äidit kuitenkin pohtivat pitäisikö mukaan lähtevien miesten vielä tarkemmin mieltä omia resurssejaan. Äiti, joka koki mieskaverin kiireisenä, kertoi hieman pettyneensä, kun hänelle selvisi pitkään toiminnassa mukana olleena, että Lahden ensi- ja turvakotiyhdistys järjesti mieskavereille ja lapsille yhteisiä tapahtumia ja retkiä, joista mieskaveri ei ollut kertonut heille mitään. Äiti sanoi ymmärtävänsä, että mieskaveri toteuttaa toimintaa omien voimavarojensa ja ajan puitteissa, mutta tämä on laittanut äidin pohtimaan mieskaverin resursseja. Perheellä ja mieskaverilla kuitenkin sujuu muutoin niin hyvin, että äiti ei ole lähtenyt asiaa kyselemään mieskaverilta.

H1: Niin mulle sit selvis niinku varmaan puolentoista vuoden jälkeen et ai, tääl on ollu kaikenlaisii retkii, et me ei ees tiedetty tällasista... siinäkin kohtaa on mulle tullu sellanen, et onkohan hänellä riittävästi aikaa tälle.

H1: Toisaalta kun heillä toimii niin hyvin tää eli ei niinku sinänsä mitään ongelmaa, mut ehkä semmonen pieni pettymys, et aijaa, heil on näitä yhteisiä retkiä ja muita.

Eräs äiti, jonka perhe oli ystäväystynyt mieskaverin perheen kanssa, koki hieman kiusallisuina perheiden väliset tuloerot. Lähinnä äiti mietti, miltä lapsista tuntuu, kun mieskaverilla on rahaa käytössään runsaasti ja heidän perheellään ei. Äiti mietti mihin vetää rajaa puhuttaessa mieskaverin kanssa perheen asioista, jotta ei aiheuttaisi kiusallisia tilanteita lapsille. Hän koki rajanvedon vaikeaksi, koska oli ystäväystynyt mieskaverin kanssa jo niin hyvin.

H3: Tavallaan ku mieskaveristkii on tullu niin tuttavallinen et sitte se raja siinä että jos kertoo omist asioistaan niin sitte ku hänellä ei oo rahast pulaa ja meil kyl on niin sitte joskus se et onkse tytöille vähän kelju.

Kellään haastateltavista äideistä ei ollut kokemusta siitä, että mieskaverin perhe tai puoliso ei olisi hyväksynyt isän tai puolison mieskaverina toimimista. On kuitenkin mahdollista, että tällaisiakin haasteita esiintyy joissain perheissä. Eräs äiti muistutti, että mieskaveriksi lähtevän täytyy saada kotoa täysi hyväksyntä toimintaan osallistumiselle. Asiasta täytyy keskustella sekä puolison että lasten kanssa, mustasukkaisuuden tuntemusten ja väärinkäsitysten välttämiseksi.

H3: Sitten mikä on, et jos lähet mieskaverijuttuun niin siin pitää olla oman puolison tuki, et ollaa samoil linjoil, ettei tuu sitte jotain mustasukkaisuutta jos ei oo omii lapsii tai jos on lapsia sillä perheellä niin mite ne lapset suhtautuu siinä et se.

7.2.2 Yhteistyö perheen ja Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen välillä

Kaikki haastateltavat äidit olivat sitä mieltä, että hakuprosessi toimintaan oli helppo. Kaikki olivat myös sitä mieltä, että mieskaveritoiminnan koordinaattorilta saatu apu oli ensiluokkaista. Toimintaan haetaan pääsääntöisesti hakulomakkeella, joka löytyy netistä, mutta osa äideistä oli ilmoittanut perheen mieskaverin tarpeesta myös puhelimitse tai sähköpostilla.

H2: Mä laitoin vaan Anna-Marialle sähköpostia, kerroin meidän tapauksesta ja itsestäni ja et oon kuullu tällaisesta toiminnasta ja sitten hän vastas siihen ja sitte sovittiin jo tai olikse se niin et hän, en muista soittiko hän vielä ja sovittiin se tapaaminen ja hän tuli tänne kotiin.

H5: Tehtiin se kuvaus perheestä ja lapsen toivomuksia että minkälaista mieskaveria lapsi haluaa tai toivoo ja sitte äiti vaan naputteli sen, kirjoitti ylös ja lähetti tänne.

Äidit kuvailivat, kuinka toiminnan koordinaattori oli valmis auttamaan äitejä tarvittaessa myös hakemuksen kirjoittamisessa. Hän myös meni tarvittaessa perheen kotiin tapamaan perhettä. Äidit puhuivat koordinaattorilta saamastaan avusta ja tuesta lämpimästi.

H4: Meidän piti täyttää se hakemus sinne Anna-Marialle ja tota siinä piti vaan kertoa niinku lapsesta ja mikä meidän tilanne on ja mitä siin olikaan ja sitte ei sen kummempaa, se oli helppo... se oli tehty niin helpoks että ja tarvittaessa siihenkin saa apua.

H3: Hirmuhelppo oli, koska silloinki mä olin aika huonos kunnos ja se olikse ny Anna-Maria, se joka mun kaa tuli, nii se tuli sit ihan kotiin ja istuttiin pöydän ääressä keskustelu ja sit se ilmottiko se puhelimella mulle et ois tällanen ja tällanen henkilö ja sitten se anto puhelinumeron et voitte viestitellä.

Kun sopiva mieskaveriehdokas löytyi, otti koordinaattori yhteyttä äitiin ja antoi äidille mahdollisuuden tavata ehdokasta kahden kesken. Äidin todettua mieskaverin sopivaksi hänen lapselleen, äiti, mieskaveri ja lapsi tapasivat kolmestaan. Kaikissa haastateltavien äitien perheissä toiminta käynnistyi ensitapaamisen jälkeen nopeasti.

H2: Ensin Anna-Maria tuli mut haastattelemaan ja sitten hän jo sanokin tossa et hänel ois muutama ehdokas ja yks ylitse muiden ja mä sanoin siihen, et jes, ihanaa kuulla et on yks. Ja sit tota sitten sovittiin tapaaminen ja no nähtiin vielä tuolla Launeen Prisman kahviossa. Meillähän se venyi kaksituntiseksi, kun kumpikin on hyviä puhumaan ja juttu luisti niin sit ei meinannu tulla loppua siitä jutusta ja sit päätettiin et sit seuraavalla kerralla tuli tyttö sihe mukaan ja siit se lähti.

Pisimpään toiminnassa mukana ollut äiti muisteli, että silloin kun toiminta käynnistyi Lahdessa, järjestettiin äideille alussa yhteinen tapaaminen, jossa he saivat tutustua toisiinsa. Tämä käytäntö on jäänyt ilmeisesti pois, koska kukaan muu äiti ei maininnut tästä.

H1: Sillon alussa oli et äidit tapasivat ja keskenään ja vähän niin kun kuuloselttiin toisiamme ja sitten oli lapsille hoito, mikä tietysti on tärkeää kun on yksinhuoltaja ja jos on pieniä lapsia... mahdollistetaan äideille se asia.

Haastateltavat löysivät Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen kanssa tehtävästä yhteistyöstä runsaasti positiivisia asioita. Kenelläkään ei ollut mitään negatiivista sanottavaa.

H1: Se mitä on ollu on ollu jouhevaa.

H2: Tää menee ihan hyvällä tavalla tällee.

Toiminta oli vastannut äitien odotuksia tai jopa ylittänyt ne. Äidit kertoivat, että yhteistyön ei tarvitse olla mitään monimutkaista, kunhan informaatio kulkee osapuolelta toiselle. Näin he kokevat myös tapahtuneen.

H4: Ehkä täs on saanut paljon enemmän kun mitä odotti.

H2: Yhteistyö Ensi- ja turvakodin kanssa on sujunut hyvin. Enimmäkseen koordinaattorin kanssa laitetaan Whatsapp – viestiä tai sähköpostia tai.. sielt tulee kaikki tarvittava info mitä tarvii ja mä laitan aina vastausviestii.

Äidit olivat tyytyväisiä siihen, että toiminta lähti käyntiin ilman pitkiä odotteluaikoja. He pitivät myös koordinaattoria yhteistyökykyisenä ja lämminhenkisenä ihmisenä, jota on helppo lähestyä tarvittaessa.

H3: Jos jotain ongelmii on niin et voi ottaa yhteyttä koordinaattoriin mut ei oo niin.

H2: Hyvin on menny se yhteistyö nytkin kun koordinaattori oli ollu siellä Upi-lassa myös niin se laitteli sieltä ihania kuvia mun työstä sitte Whatsappin kautta.

Äidit mainitsivat positiivisena yhteistyön muotona myös Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen järjestämät tapahtumat ja retket, joissa perheet tapaavat toisiaan ja voivat vaihtaa kuulumisia. Näihin osallistuttiin mielellään.

H2: Ei mulla oo ollu mitään ongelmaa, mä oon vaan niin innoissani et tällasta toimintaa on ja järjestetään ja kaikkiin mahollisiin jos vaan päästään niin lähetään.

H4: Joo kyllä, me ollaan käyty useissa niissä äiti - lapsi tapahtumissa kanssa oltu mukana melkein kaikissa varmaan käyty ja oltu ja kaikkea kivaa extraa.

Eräs äiti koki yhteistyön olevan vähäistä, mutta kuitenkin toimivaa. Yhteistyön määrä Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen ja perheen välillä vaihtelee paljolti sen mukaan, kuinka aktiivinen perhe itse on. Kaikki eivät välttämättä osallistu yhdistyksen järjestämiin tapahtumiin ja retkiin samalla intensiteetillä. Yhdistykseen ei välttämättä myöskään olla yhteydessä jos mieskaverin kanssa sujuu hyvin.

H3: Ihan hyvin että aika vähäistähän se (yhteistyö) on... varmaan pari kertaa ehkä soitettu just sillon alus et onko lähteny käyntiin ja parin kuukauden päästä et miten on lähteny käyntiin.

Äidit kokivat tiedonkulun perheen ja Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen välillä sujuvaksi. Viestintävälineinä toimivat sähköposti ja Whatsapp. Äitien mukaan koordinaattorille voi myös aina soittaa tarvittaessa.

H5: Esimerkiks retkistä ja tapahtumista on ilmoitettu hyvin ja jos on jotai yhteisii iltoi niist on tiedotettu ja retkistä ja leireistä tiedotettu hyvin ja sitten jos on ollu joku asia mitä on jääny mieltimään nii sitten on voinu ihan soittaa ja on ollu helppo ottaa yhteyttä.

Sähköisten viestimien lisäksi perheet ja Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen väki voivat vaihtaa kuulumisia yhdistyksen järjestämässä tapahtumissa, joihin nämä perheet osallistuivat aktiivisesti.

H3: Sit me on nähty just jossain ku oli se HopLop- päiväki oli niin sit ne ensi- ja turvakodin porukatkin oli mukana, et sielläki ollaa vaihdettu kuulumisia.

Kaksi haastateltavista äideistä oli osallistunut toiminnan kehittämiseen ja toiminnan tunnettavuuden lisäämiseen yhteistyössä Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen kanssa. Äidit olivat osallistuneet tilaisuuksiin, joissa koulutetaan uusia mieskavereita. Äidit toivat tilaisuuksiin äitien näkökulmaa toiminnasta, kertoen omista ja lapsensa kokemuksista. Mieskaveritoiminnasta on tehty myös video, jolla yksi äideistä kertoo kokemuksistaan.

H1: Enemmänkin tehty yhteistyötä... koordinaattori on aina pyytänyt välillä et tuunko mä kun on joku uus ryhmä, oon pari kertaa käyny puhumassa äitinä siellä meidän kokemuksista ja sit olin siinä videossa.

8 YHTEENVETO

8.1 Pohdinta

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää päijäthämäläisten yksinhuoltajaäitien ja heidän lastensa kokemuksia Mieskaveritoiminnasta äitien kertomana. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat äidit, jotka olivat olleet mukana Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen koordinoimassa toiminnassa vähintään vuoden. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena käyttäen aineistonkeruumenetelmänä puolistrukturoitua teemahaastattelua. Aineiston analyysimenetelmänä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Mieskaveritoiminta on tämän tutkimuksen perusteella erittäin merkittävä yksinhuoltajaäiteihin ja heidän lapsiinsa kohdistuva vapaaehtoistyönmuoto. Haastatteluun osallistuneet äidit olivat erittäin tyytyväisiä toimintaan. Sekä toimintaa koordinoiva taho, Lahden ensi- ja turvakotiyhdistys, että koko toiminnan konsepti saivat äideiltä kiitosta.

8.1.1 Mieskaverin merkitys

Opinnäytetyön ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla haluttiin selvittää, mitä mieskaveri merkitsee lapselle ja äidille äidin kertomana. Mieskaveri sai äitien kertomuksissa hyvin erilaisia merkityksiä. Merkittävin syy, jonka äidit nimesivät toimintaan hakeutumiselle, oli omien läheisverkostojen ja erityisesti läheisten miesten puuttuminen perheen elämästä. Äidit toivoivat Mieskaveritoiminnalta miehen mallia lapselleen. Miehen mallilla äidit tarkoittivat miestä, joka johdattaa lapsen tavallisen miehen elämään, puuhaillen lapsen kanssa samoja asioita, joita lapset yleensä tekevät isiensä kanssa. Myös aiemmissa Mieskaveritoimintaa käsittelevissä tutkimuksissa miehen mallin puuttumisen havaittiin olevan merkittävin syy toimintaan hakeutumiselle (Holm & Lehtomäki 2017, 50; Kainulainen & Kolkka 2017, 41).

Sinkkonen (2012, 31) kritisoi miehen malli -käsitettä liian suppeaksi kuvaamaan isyyttä. Myös tämän tutkimuksen perusteella voi todeta, että miehenä olemiseen sisältyy paljon muutakin kuin vain mallina ja esikuvana olemista. Siitä huolimatta, äidit antoivat miehen mallille suuren merkityksen. Erityisesti poikien äidit korostivat miehen olemassaolon tärkeyttä poikien varttuessa murrosikään ja nuoreen aikuisuuteen. Myös Myllärniemen mukaan poika tarvitsee miehen mallia esikuvakseen kasvaakseen itse mieheksi. Jos pojalla ei ole isää tai isä ei ole tarpeeksi poikansa elämässä, olisi tärkeää, että pojan elämässä olisi joku muu korvaava isähahmo, jolta poika saisi miehen mallia ja vastakaikua isän kaipuuseensa. (Myllärniemi 2011, 181.) Mieskaveritoiminnan voidaan katsoa vastaavan tähän tarpeeseen.

Niemen tutkimuksen (2011, 60-61) mukaan miehen mallin merkitystä korostivat myös yksinhuoltajaäidit, jotka olivat hakeneet lapselleen tukiperhettä. Tukiperhetoimintaan hakeutumisen syyt olivat samantyyppisiä kuin syyt Mieskaveritoimintaan hakeutumiselle; yksinhuoltajuus, vanhemman oman ajan tarve, vanhemman väsymys, sosiaalisen verkoston puute ja mieshahmon puuttuminen lapsen elämästä. Yksinhuoltajaäideillä oli selkeä tarve saada lapselle kokemus perinteisestä perheestä, jossa on myös isä. Äidit toivoivat lapselleen miehen läsnäoloa ja esimerkkiä.

Vaikka kukaan äideistä ei suoraan sanonut hakeneensa lapselleen toiminnan kautta mitään isähahmoa, sai mieskaveri äitien merkityksenannoissa tietyllä tapaa isän korvikkeen roolin. Äidit toivoivat, että lapsi saa tehdä asioita, joita muut lapset tekevät isiensä kanssa. Äidit pitivät myös erittäin tärkeänä sitä, että lapset pääsevät kokemaan asioita, joita eivät äidin kanssa tulisi kokemaan. Äidit eivät kuitenkaan toivoneet lapsilleen mitään erityistä tai etenkin maksullista toimintaa, vaan mukavaa yhdessäoloa mieskaverin kanssa. Saman toiveen olivat esittäneet myös aiempiin tutkimuksiin osallistuneet äidit, joiden lapset olivat mukana Mieskaveritoiminnassa (Kainulainen & Kolkka 2017, 43). Tällaisiksi äijäjutuiksi äidit mainitsivat muun muassa kalastuksen, pilkkimisen, jääkiekko-ottelut, sekä miesten arkeen kuuluvat askareet kuten autopesulassa käymisen. Mieskaveritoiminnan tavoitteena onkin, että lapsi pääsee kurkistamaan tavallisen miehen arkeen. Myös muiden Mieskaveritoiminnasta tehtyjen tutkimusten mukaan äidit toivoivat lapselleen toiminnan kautta mukavia kokemuksia, joita hän ei itse kykenisi lapselle tarjoamaan (Kainulainen & Kolkka 2017, 41; Holm & Lehtomäki 2017, 50).

Mieskaveri sai äitien kertomuksissa myös paljon syvällisempiä merkityksiä, kun vain miehen mallina olemisen. Mieskaverin olemassaolo nähtiin tärkeänä lapsen itsetunnon kanalta. Isiensä hylkäämät lapset saattavat etsiä syytä tapahtuneeseen myös itsestään kokiensa itsensä arvottomiksi. Mieskaveriin luodun suhteen kautta lapsi saa kokemuksen omasta ainutlaatuisuudestaan ja siitä, että on tärkeä ja arvokas omana itsenään. Kaikki positiiviset kokemukset lapsuudessa ovat merkittäviä lapsen itsetunnon kehittymisen kanalta, koska lapsen peruspersoonallisuus kehittyy lapsuusvuosina luoden pohjaa sille, millainen aikuinen hänestä tulee. Lapsuudessa rakennetaan kuvaa ympäröivästä maailmasta ja omasta suhteesta maailmaan sekä hahmotetaan omaa pärjäämistä tässä sosiaalisten suhteiden verkostossa. Myös lyhytaikaiset turvalliset ja tukevat ihmissuhteet ovat merkittäviä ja kaikki positiiviset hetket mukavassa ympäristössä vahvistavat lapsen itsetuntoa. (Cacciatore, Korteniemi-Poikela & Huovinen 2008, 43, 47.) Myös Holmin & Lehtomäen (2017,51) tutkimukseen osallistuneet äidit olivat sitä mieltä, että lapsen itsetunto kasvoi mieskaveriin luodun luottamuksellisen suhteen kautta.

Tässä tutkimuksessa lasten kokemukset ja toiminnasta nousseet tunteet välittyivät haastattelijoille vain äitien kautta. Äitien sanallinen ja sanaton viestintä elein ja ilmein haastattelutilanteessa kertoi paljon tunteista, joita toiminta herättää lapsissa, mutta myös äideissä. Toimintaan sisältyy paljon positiivisia tunteita kuten odotuksen tuomaa jännitystä, iloa, turvallisuutta, luottamusta ja kiintymystä. Lapsille ja äideille tämä ihmissuhde on selvästi merkityksellinen ja siitä toivotaan pitkäaikaista. Erään äidin mukaan perheen ja mieskaverin välille on jo muodostunut elämän mittainen ystävyysuhde. Mieskavereita ei tähän tutkimukseen haastateltu, mutta äitien mukaan miehistä näkee, että he ovat toiminnassa mukana täydellä sydämellään ja nauttivat lapsen kanssa puuhailusta. Vapaaehtoistyö koetaan yleisesti ottaenkin useimmiten palkitsevana. Sen vuoksi sitä niin paljon tehdäänkin. Myös vapaaehtoistyönä tehtävän mentoritoiminnan on havaittu tuottavan positiivisia kokemuksia kaikille osapuolille, niin vanhemmille, lapsille kuin vanhemmillekin. Vanhemmat ja mentorit kokivat toiminnan myös palkitsevana. Toiminnalla koettiin olevan myös positiivisia pitkäaikaisvaikutuksia. (Beale ym. 2007, 173.) Mentoroinnin on havaittu vaikuttaneen positiivisesti myös nuorten käyttäytymiseen, sosiaaliseen ja emotionaaliseen kehitykseen sekä akateemisiin taitoihin. Mentoroinnilla on mahdollista edistää hyvinvointia ennaltaehkäisten negatiivista kehitystä. (DuBois, Portillo, Rhodes, Silverthorn, & Valentine 2011, 57.)

Mieskaveritoiminnalla oli positiivisia vaikutuksia myös äitien hyvinvointiin. Äiteihin kohdistuneet hyvinvointivaikutukset syntyivät pääasiassa lapsen lisääntyneen hyvinvoinnin kautta. Äidit eivät olleet hakeutuneet toimintaan mukaan itsekkäistä syistä, vaan siksi, että kokivat lapsensa jäävän paitsi jostakin tärkeästä, jos hänen elämässään ei ole turvallista miespuolista henkilöä. Hyvinvointivaikutuksia syntyi myös äitien saadessa omaa aikaa, mutta tämä ei ollut missään nimessä pääasiallinen syy toimintaan hakeutumiselle, vaan toiminnan kautta tullut oma aika tuli niin sanotusti sivutuotteena. Oman ajan saamisen olivat äidit kuitenkin ajan kanssa havainneet merkitykselliseksi omalle hyvinvoinnilleen. Aluksi oma aika tuntui jopa oudolta, mutta ajan kanssa äidit oppivat nauttimaan omasta ajastaan etenkin, kun tiesivät lastensa olevan hyvissä käsissä. Erityisen merkittäväksi oman ajan saamisen teki se, että omalla ajalla ei tarvinnut suorittaa mitään vaan sai vaan olla. Omasta ajasta ei myöskään tarvinnut suorittaa vastapalveluksia. Myös Hautaoja (2018, 58) havaitsi yksinhuoltajaäitien kaipaavan konkreettista apua arkeensa oman jakamisensa tueksi. Hautaojan tutkimukseen osallistuneet yksinhuoltajat kokivat, että konkreettisen tuen sijaan ystävät tarjosivat lähinnä emotionaalista tukea, vaikka äidit olisivat kaivanneet lapselleen tukihenkilöä; luotettavaa aikuista, joka olisi joskus vienyt lapsen ulos tekemään jotakin mukavaa niin, että äidille olisi tarjoutunut aikaa levähtää hieman.

Osalle haastateltavista perheistä mieskaverin ja lapsen välinen kaveruussuhde oli syventynyt ja laajentunut ystävyysuhteeksi, jonka osapuolina olivat mieskaverin perhe ja haastateltava äiti lapsineen. Näissä tapauksissa vuorovaikutus eri osapuolten kesken koettiin välittömäksi ja ystävyysuhteesta povattiin elinikäistä. Eräs äiti kuitenkin muistutti, että ystävyysuhteen syntyminen mahdollistuu vain silloin, kun mieskaverin perhe hyväksyy vieraan lapsen ja hänen äitinsä elämäänsä.

Brobergin ja Tähtisen (2009, 168-169) tutkimuksen mukaan yksinhuoltajavanhemmat kokivat vanhemmuuden rankemmaksi kuin kahden vanhemman perheet, vaikka perhe muutoin olisi koettu toimivaksi. Myös haastattelemani äidit toivat esiin useita vanhemmuuteen kuuluvia merkityksiä. Erityisesti esiin nousi osittainen kasvatusvastuun jakaminen, jota äidit toivoivat mieskaverilta. Mieskaveria pidettiin myös arvojaan ja mallejaan välittävänä elämänohjaajana ja hellyyttä ja hyväksyntää tarjoavana lisäaikuisena lapsen elämässä.

8.1.2 Yhteistyön toimivuus

Mieskaveritoiminta koettiin matalan kynnyksen palveluksi, koska toimintaan päästäkseen ei tarvitse olla asiakkuutta esimerkiksi lastensuojeluun. Matalan kynnyksen palveluksi toiminnan teki myös koordinaattorin tapa tehdä työtään asiakaslähtöisesti. Toimintaan mukaan pääseminen edellyttää minimissään vain äidin yhteydenottoa koordinaattoriin, jonka jälkeen koordinaattori auttaa tarvittaessa hakemuksen tekemisessä, tullen vaikka perheen kotiin. Avun hakeminen saattaa olla joissain elämäntilanteissa ylitsepääsemätöntä ja siksi matalan kynnyksen palveluja tarvitaan. Hautaojan (2018, 58) haastattelemat yksinhuoltajaäidit kokivat tukihenkilön saamisen vaikeaksi ja toivoivat, että sellaisen saaminen olisi ollut helpompaa. Tukihenkilön saaminen lapselle olisi koettu tärkeäksi oman jaksamisen ja hyvinvoinnin kannalta. (Hautaoja 2018, 58.)

Äidit luonnehtivat yhteistyötä Mieskaveritoimintaa koordinoivan Lahden ensi- ja turvakodin kanssa sujuvaksi. Paikallisen koordinaattorin persoonalla ja ammattitaidolla on suuri merkitys äitien positiivisiin kokemuksiin. Äidit kuvailevat koordinaattoria lämminhenkiseksi, empaattiseksi ja helposti lähestyttäväksi persoonaksi. Pienperheyhdistyksen luomalla sapluunalla toteutettua toimintaa kuvataan toimivaksi. Erityisesti kehuja saa lomake, joka toimii keskustelunavaajana ja yhteisten pelisääntöjen sopimisen välineenä äidin ja mieskaverin ensimmäisellä tapaamisella. Tämän katsotaan edistävän sujuvaa yhteistyötä perheen ja mieskaverin välillä.

Mieskaveritoiminnassa mukana oleville miehille järjestetään koulutuksen lisäksi vertaistapaamisia, joissa miehet voivat vaihtaa ajatuksiaan ja kokemuksiaan. Vertaistuen avulla tuetaan vapaaehtoisen jaksamista. Vapaaehtoisen jaksaminen on tärkeää toiminnan vai-

kuttavuuden kannalta. Du Bois ym. (2011, 57-58) havaitsivat mentoritoimintaa tutkiesaan, että toiminnan vaikuttavuutta lisää se, että toimintamalli on rakennettu niin, että se tukee vapaaehtoisten mentoreiden jaksamista. Vaikuttavuutta lisää myös lapsen ja mentorin yhteensopivuus. Mieskaveritoiminnan koordinaattori pyrkii omalla ammattitaidollaan varmistamaan mieskaverin ja lapsen yhteensopivuuden.

Edellä mainitut asiat edesauttavat perheen ja mieskaverin yhteistyön sujuvuutta. Yhteistyö mieskaverin kanssa koettiin pääasiassa helpoksi. Mieskavereita kehuttiin mukaviksi, lämminhenkisiksi, auttavaisiksi ja joustaviksi ihmisiksi. Äidit kokivat olevansa onnekkaita saatuaan toiminnan kautta turvallisen ja mukavan miehen lapsensa elämään. Asialla vaikutti kuitenkin olevan myös käänttöpuolensa. Kiitollisuuden tunne mieskaverin saamisesta vaikeutti havaittujen epäkohtien puheeksi ottamista mieskaverin kanssa. Äidit ikään kuin kokivat, että heillä ei ole oikeutta minkäänlaiseen kritiikkiin. Eräs äiti oli pettynyt, koska mieskaveri ei ollut kertonut perheelle mieskavereille ja lapsille järjestettävistä tapahtumista ja retkistä, joista äiti sai tietää muuta kautta pitkän ajan kuluttua. Hän ei kuitenkaan kyennyt ottamaan asiaa puheeksi mieskaverin kanssa, koska pelkäsi sen heikentävän lapsen ja mieskaverin välistä suhdetta. Toinen asia, joka tässä tutkimuksessa nousi esiin, oli äitien huoli mieskavereiden jaksamisesta. Äidit kokivat jopa syyllisyyttä siitä, että oma lapsi kuormittaa muutenkin kiireistä ja mahdollisesti sairasta mieskaveria. Esiin noussut huoli on inhimillinen ja kertoo äitien empaattisuudesta. Se ei ole kuitenkaan toivottavaa, koska mieskaveritoiminnan tarkoituksena on nimenomaan vähentää äitien omaa kuormitusta. Mieskaverin sairastelu huolestuttaa, mutta myös latistaa tunnelmaa lapsen puolelta.

Äidit pohtivat, kuinka voisi varmistaa, että mies, joka lähtee toimintaan mukaan, osaisi arvioida omat resurssinsa ja terveytensä realistisesti, koska kyseessä on kuitenkin pidempiaikainen vapaaehtoistyön muoto. Tähän ei ehkä olekaan mitään yksiselitteistä keinoa. Sairastumisia ei voi ennakoida, koska kuka tahansa saattaa sairastua ja olla toimintakyvyttömänä pidemminkin aikaa. Tätä on myös hyvin vaikeaa lähteä kartoittamaan mieskaverin hakeutuessa toimintaan.

Toimintamalliin kuuluu äidin ja mieskaverin kahdenkeskiset tapaamiset kerran vuodessa. Kahdenkeskiset tapaamiset toteutuivat vaihtelevasti. Yhteistyön avoimuuden kannalta olisi varmasti merkittävää, että kahdenkeskiset tapaamiset toteutuisivat. Voisiko tapaamisia olla tarvittaessa jopa kaksi vuoden aikana. Kahdenkeskisissä tapaamisissa olisi mahdollisuus antaa positiivista palautetta puolin ja toisin, mutta myös ottaa puheeksi yhteistyötä hiertäviä asioita. Äitien mukaan tällä hetkellä kuulumisten vaihto tapahtuu pääsääntöisesti lasta hakiessa ja palauttaessa, mutta nämä hetket ovat nopeita eikä niissä ole välttämättä mahdollisuutta rakentavampaan keskusteluun.

8.1.3 Kokemus yksinhuoltajuudesta ja isättömyydestä

Halusimme selvittää tutkimuksessamme myös äitien kokemuksia yksinhuoltajuudesta ja siitä kuinka isättömyys näyttäytyy perheessä. Vastaukset luokiteltiin, mutta ei analysoitu, koska työmäärästä olisi tullut valtava, jatkaessani opinnäytetyötä yksinään. Tämä on sikäli harmi, koska aineisto on mielenkiintoinen. Vaikka aineistoa ei ole analysoitu, nostan esiin joitain äitien keskeisiä ajatuksia yksinhuoltajuudesta ja isättömyydestä. Useat tutkimukset, joissa on käsitelty yksinhuoltajaäitien omaa kokemusta yksinhuoltajuudesta osoittavat, että yksinhuoltajaäitien identiteetti ei muodostu kuulumisesta marginaaliryhmään, joksi yksinhuoltajat yhteiskunnassamme usein luokitellaan, vaan ennen kaikkea äitiydestä. Myöskään yksinhuoltajaäidit eivät useimpien tutkimusten mukaan koe olevansa passiivisia uhreja vaan aktiivisia toimijoita ja ennen kaikkea hyviä äitejä lapsilleen, koska huolehtivat heistä aivan yksin. (Alasalmi 2011, 195; Krok 2009, 195). Haastattelemamme äidit kokivat yksinhuoltajuuden välillä rankaksi, mutta korostivat kuitenkin sitä, että yksinhuoltajuus on ennemminkin sankariäitiyttä kuin vaillinaista vanhemmuutta, koska yksinhuoltaja toimii yksinään perheensä elättäjänä ja huolenpitäjänä. Hautaojan (2018, 41) tutkimukseen osallistuneet yksinhuoltajaäidit kokivat rajoja, rakkautta ja lämpöä tarjoavan hyvän äitiyden olevan merkittävin arjen selviytymistä tukeva voimavara. Myös tähän tutkimukseen osallistuneiden äitien kertomuksista huokui äidin ja lapsen välinen voimakas keskinäinen kiintymys, joka auttoi äitiä jaksamaan välillä raskaassakin arjessa. Isättömyys sen sijaan koettiin rankaksi kokemukseksi sekä äidille että lapselle. Haastateltujen äitien lapsista vain yhdellä oli isä, jonka kanssa pidettiin säännöllisesti yhteyttä harvakseltaan. Suhde isään oli kuitenkin hyvä. Kahden perheen lapsilla oli kokemus isästä, joka oli kuitenkin pikkuhiljaa lipunut pois lapsen elämästä. Kaksi lapsista ei ollut koskaan tavannut isäänsä ja heillä isänkaipuu oli kova.

8.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksessa tulee arvioida sen luotettavuutta ja eettisyyttä tutkimusprosessin joka vaiheessa. Tuomen ja Sarajärven (2009, 158-159) mukaan eettisesti kestävä tutkimus ei voi olla luotettava, mutta pelkkä eettinen kestävyys ei kuitenkaan vielä takaa tutkimuksen luotettavuutta. Aineistolähtöistä tutkimusta pidetään ongelmallisena, koska ajatellaan, että mitkään havainnot eivät voi olla täysin objektiivisia, koska esimerkiksi käytetyt käsitteet, tutkimusasetelma ja -menetelmät ovat tutkijan asettamia ja vaikuttavat täten tuloksiin. Epäluotettavuutta lisää myös tutkijan omat mahdolliset ennakkokäsitykset tutkittavasta ilmiöstä. Luotettavuuden lisäämiseksi tutkijan tulisi tarkastella omia ennakoasenteitaan ennen tutkimuksen alkua, mutta myös koko tutkimuksen ajan, jotta ne eivät vaikuttaisi tutkimustuloksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 96.) Tutkija ei kuitenkaan voi sanoutua irti

arvolähtökohdistaan, sillä arvomme muovaavat ymmärrystämme tutkittavasta ilmiöstä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 157).

Opinnäytetyössäni aiheen valintaa ohjasi ammatillinen kiinnostus. Olen itse naimisissa oleva neljän lapsen äiti, mutta olen työni kautta lastensuojelun tehostetussa perhetyössä päässyt tutustumaan myös yksinhuoltajien elämään. Suurin osa näistä yksinhuoltajista on ollut äitejä, joiden lapsilla on ollut hyvin heikko suhde isäänsä tai isää ei ole ollut lapsen elämässä ollenkaan. Olen havainnut, että monet näistä yksinhuoltajaperheistä ovat vailla omaa tukiverkostoa. Sekä äidit että lapset saattavat olla yksinäisiä. Myös omassa tuttavapiirissäni on joitain yksinhuoltajia, joista osa on valinnut yksinhuoltajuuden tietoisesti. Opinnäytetyötä aloittaessamme pohdimme yhdessä työparini kanssa omia käsityksiämme yksinhuoltajuudesta tutustuessamme ilmiötä koskeviin tutkimuksiin. Huomasin, että myös minulla oli tutkimuksen alussa omia ennakoitujani tutkittavasta ilmiöstä, mutta pyrin koko prosessin ajan työstämään ajatuksiani niin, että ne eivät vaikuttaisi tutkimusprosessiin.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa se, kuinka monta tutkimukseen osallistujaa on ja millä perusteella ja miten tutkimukseen osallistujat on valittu (Tuomi & Sarajärvi 2009, 140). Tutkimukseemme osallistujat valikoituivat Mieskaveritoimintaa koordinoivan henkilön kautta. Hän lähetti haastattelukutsun kymmenelle äidille, joista viisi osallistui tutkimukseen. Tähän ratkaisuun päädyimme koordinaattorin ehdotuksesta ja pääsyyinä oli äitien anonymiteetin säilyttäminen, mutta myös se, että ajattelimme äitien osallistuvan halukkaammin tutkimukseen, kun kutsujana on tuttu henkilö. Pohdimme kuitenkin jo tällöin työparini kanssa, että tämä lähtökohta saattaa heikentää tutkimustulosten luotettavuutta, koska koordinaattorilla on teoriassa mahdollisuus vaikuttaa siihen, keitä tutkimukseen kutsuu. Valikoitumisen kriteerinä oli vähintään vuoden mittainen osallistuminen Mieskaveritoimintaan, mutta on myös mahdollista, että valikoitumiseen on vaikuttanut koordinaattorin henkilökohtainen suhde äitiin. Läheiset ja lämpimät välit saattavat ennakoida osallistumista, mutta toisaalta yleensä myös ne ihmiset, joilla on negatiivista palautetta haluavat päästä sanomaan mielipiteensä.

Huonosti suunniteltu ja toteutettu haastattelu saattaa heikentää tutkimuksen luotettavuutta, koska tällöin haastateltavista ei välttämättä saa irti kaikkea sitä, mitä tutkimuskysymyksien avulla haluttaisiin selvittää. Haastattelun alussa tutkijan tulee kyetä luomaan luottamuksellinen, mutta rento tunnelma, jotta myös haastateltava vapautuu tilanteessa. Onnistuimme mielestäni hyvin luomaan rennon ja luottamuksellisen ilmapiirin miltei kaikissa haastattelutilanteissa. Äidit saivat itse valita paikan missä haastattelu tehdään ja olimme varanneet jokaiseen haastatteluun reilusti aikaa, joka mahdollisti myös rennon jutustelun

haastattelun alussa ja lopussa. Haastattelukysymyksiä mietittäessä pohdimme, mitä voimme kysyä äideiltä. Emme halunneet pureutua yksinhuoltajuuteen liikaa, sillä se olisi voinut tuntua haastateltavista tungettelevalta tai epämukavalta. Päätimme myös olla keräämättä taustatietoja, kuten ikää tai ammattia, sillä emme nähneet näitä tietoja tarpeelliseksi tutkimuksen kannalta ja toisaalta ratkaisu myös suojeli haastateltavien anonymiteetin säilymistä. Haastattelukutsussa toivoimme, että pystyisimme tekemään haastattelun äitien kotona tai muussa rauhallisessa paikassa ja mieluiten niin, että lapsi tai lapset eivät olisi paikalla. Halusimme näin varmistaa sen, että haastattelu tapahtuu rauhallisessa tilassa, missä asioista voi puhua vapaasti. Julkisella paikalla tehdyssä haastattelussa yksityisyyden suojaaminen on haastavaa. Kotona tapahtuneissa haastatteluissa tunnelma olikin vapautuneempi, kuin niissä, jotka tehtiin vieraassa tilassa.

Tutkimushenkilöinä haastateltavia suojaa ihmisoikeuksiin perustuva tutkittavien suoja (Tuomi ja Sarajärvi 2009, 131). Tutkimusta tehdessä vapaaehtoisuuden on oltava ehdotonta. Tutkittavilla henkilöillä tulee olla aito mahdollisuus valita, haluavatko he osallistua tutkimukseen vai eivät ja tämä mahdollisuus on voimassa koko tutkimuksen ajan. (Kuula 2006, 87.) Haastatteluja sovittaessa ja niitä toteutettaessa toimme ilmi tutkimuksen tarkoituksen, osallistumisen vapaaehtoisuuden, anonymiteetin säilymisen ja tutkimuksessa saatujen tietojen luottamuksellisuuden. Käytimme tähän suostumuslomaketta, jonka äidit saivat luettavaksi ja allekirjoitettavaksi ennen haastattelua.

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä merkityksiä etsitään aineistosta, tässä tapauksessa haastatteluaineistosta. Tutkimuksemme luotettavuutta lisää se, että teimme tämän vaiheen vielä parini kanssa lukien haastatteluaineiston läpi useaan kertaan ensin itseksemme, nostaen sieltä esiin tutkimustehtävän kannalta merkityksellisiä asioita. Tämän jälkeen vertailimme merkityksellisinä pitämiämme teemoja keskenämme ja teimme aineiston klusteroinnin yhdessä tämän pohjalta.

8.3 Jatkotutkimusaiheet

Tässä tutkimuksessa Mieskaveritoimintaa tutkittiin äitien kokemusten kautta. Toimintaan osallistuvien lasten ääni pääsi kuuluviin äitien kertomana. Tämän tutkimuksen avulla ei kuitenkaan kyetä arvioimaan toiminnan vaikuttavuutta, joten toiminnan kehittämisen kannalta olisi tärkeää jatkaa tutkimusta vaikuttavuuden arvioinnilla. Mieskaveritoimintaa voidaan pitää eräänlaisena interventiona ja olisi mielenkiintoista selvittää onko toimintaan osallistumisella positiivisia vaikutuksia lapsen elämään myöhemmässä vaiheessa. Vaikuttavuutta voisi pohtia myös sen kautta, että mitkä tekijät tekevät Mieskaveritoiminnasta vaikuttavaa. Esimerkiksi Du Bois ym. (2011, 57-58) havaitsivat mentoritoimintaa tutkiesaan, että toiminnan vaikuttavuutta lisäsi se, että toimintamalli on rakennettu niin, että se

tukee vapaaehtoisten mentoreiden jaksamista. Vaikuttavuutta lisää myös lapsen ja mentorin yhteensopivuus.

Toinen jatkotutkimusaihe voisi olla tutkimus mieskavereiden kokemuksista. Haastatellut äidit kuvailivat mieskavereita sydämellisiksi ihmisiksi ja kokivat yhteistyön olleen sujuvaa, mutta varmasti myös toisenlaisia kokemuksia on sekä äideillä, että mieskavereilla. Mieskavereiden vertaistapaamisissa on erään äidin mukaan tullut ilmi, että ”pinnan alla kytee kaikenlaista”. Jos yhteistyön epäkohdat jäävät pimentoon, ei toimintaa myöskään voida kehittää.

Kolmas tutkimusaihe voisi olla lasten kokemusten kartoittaminen. Lapsia voisi osallistaa tutkimukseen perinteisesti haastattelun keinoin, mutta myös luovin menetelmin, käyttäen esimerkiksi sadutusta, runoilua tai piirtämistä.

Tähän tutkimukseen osallistuneet äidit toivat esiin kaksi toivetta. Äideille toivottiin äitien vertaistapaamisia ja aivan uutena ideana yksinhuoltajaisille toivottiin vastaavaa toimintaa. Äidit pohtivat myös, kuinka mieskaveritoimintaan hakevien miesten resursseja voitaisiin vielä tehokkaammin selvittää ja varmistaa, että vapaaehtoistyöhön haluava on sitoutunut toimintaan pidemmällä aikajänteellä.

LÄHTEET

Alasalmi, P. 2011. Loistava yksinhuoltajuus. Helsinki: Gummerus.

Aunties & Uncles Queensland. 2019 [viitattu 6.4.2019]. Saatavissa:

<https://www.auntiesandunclesqld.org.au/>

Beale, B., Wilkes, L., Power, P. & Beale, R. 2007. Aunties and Uncles Co-operative Family Project: experiences of children, volunteers and parents. Child: care, health and development. 34 (2), 173 - 179 [viitattu 6.4.2019]. Saatavissa:

https://www.academia.edu/26734293/Aunties_and_Uncles_Co-operative_Family_Project_the_experiences_of_children_volunteers_and_parents

Biblarz, T.J. & Stacey, J. 2010. How Does the Gender of Parents Matter? Journal of Marriage and Family. 72, 3 - 22 [viitattu 15.6.2018]. Saatavissa:

https://is.muni.cz/el/1423/podzim2011/GEN143/um/27498491/How_does_gender_of_parents_matter_-_Stacey_and_Biblarz.pdf

Broberg, M. & Tähtinen, J. 2009. Perheen toimivuus ja vanhemmuus yksinhuoltajaperheissä. Teoksessa Forssén, K., Haataja, A. & Hakovirta, M. (toim.) Yksinhuoltajuus Suomessa. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 50/2009. Helsinki: Väestöliitto, 154 - 169.

Brännström, L., Vinnerljung, B. & Hjern, A. 2013. Long-term outcomes of Sweden's Contact Family Program for children. Child Abuse and Neglect 37(6), 404 - 414 [viitattu 6.4.2019]. Saatavissa:

www.socarb.su.se/polopoly_fs/1.199342.1407926635!/menu/standard/file/Brännström%20Vinnerljung%20%20Hjern%202013.pdf

Cacciatore, R., Korteniemi-Poikela, E. & Huovinen, M. 2008. Miten tuen lapsen ja nuoren itsetuntoa. Helsinki: WSOY.

DuBois, D.L., Portillo, N., Rhodes, J.E. Silverthorn, N. & Valentine, J.C. 2011. How Effective Are Mentoring Programs for Youth? A Systematic Assessment of The Evidence. Psychological Science in the Public Interest 12(2), 57 – 91 [viitattu 6.4.2019]. Saatavissa:

<https://www.rhodeslab.org/files/DuBoisetalMeta.pdf>

Ensi – ja turvakotien liitto. 2018 [viitattu 3.6.2018]. Saatavissa:

<https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/>

Forssén, K., Haataja, A. & Hakovirta, M. 2009. Yksinhuoltajien asema suomalaisessa hyvinvointivaltiossa. Teoksessa Forssén, K., Haataja, A. & Hakovirta, M. (toim.) Yksinhuolta-

juus Suomessa. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 50/2009. Helsinki: Väestöliitto, 9 - 18.

Hakovirta, M., Salin, M. & Haataja, A. 2016. Onnistuuko lasten kasvatusta yksin? Suomalaisen mielipiteet yksinhuoltajista. Teoksessa Haataja, A., Airio, I., Saarikallio-Torp, M. & Valaste, M. 2016. Laulu 573 566 perheestä. Lapsiperheet ja perhepolitiikka 2000 -luvulla. Tiivistelmä Laulu 573 566 perheestä - kirjan artikkeleista. [viitattu 17.9.2018]. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/163822/Laulu_573566_perheesta_tiivistelmat.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Halttunen, P. 2017. Isättömyys on elämänmittaista. Keskisuomalainen [viitattu 15.6.2018]. Saatavissa: <https://www.ksml.fi/mielipide/mielipidekirjoitus/Is%C3%A4tt%C3%B6myys-on-el%C3%A4m%C3%A4n-mittaista/967648>

Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2010. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hokkanen, T. 2005. Äitinä ja isänä eron jälkeen. Yhteishuoltajavanhemmuus arjen kokemuksena. Jyväskylän yliopisto. Akateeminen väitöskirja [viitattu 9.3.2019]. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/13289/9513921794.pdf>

Huttunen, J. 2013. Isättömyyden merkitys lapsen identiteetille. Video [viitattu 10.6.2018]. Saatavissa: <https://www.perheaikaa.fi/Videoluento%2021.8.13.pdf>

Holm, K.T. & Lehtomäki, H. 2017. Toverina mies. Mieskaveritoiminnan vaikutus lapsen elämään äitien näkökulmasta. Vaasan ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö [viitattu 15.6.2018]. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017112618197>

Kainulainen, M. & Kolkka, K. 2017. Mies kaveriksi. Mieskaveritoiminta äitien kertomana. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö [viitattu 15.6.2019]. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201705015876>

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Krok, S. 2009. Hyviä äitejä ja arjen pärjääjiä. Yksinhuoltajia marginaalissa. Tampereen Yliopisto. Akateeminen väitöskirja [viitattu 6.4.2019]. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66494/978-951-44-7783-6.pdf?sequence=1>

Laakkonen, K. 2010. "Vanhemmuus on vastuuta koko lapsen elämästä". Vanhempien käsityksiä vanhemmuudesta, perheestä ja kasvatuksesta nykypäivänä. Tampereen yli-

opisto. Pro gradu - tutkielma [viitattu 15.6.2018]. Saatavissa:

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81440/gradu04193.pdf>

Laasanen, J. 2011. Vapaaehtoistyön kansantaloudelliset vaikutukset. Helsingin yliopisto. Ruralia - instituutti. Raportteja 70. Saatavissa:

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/225281/Raportteja70.pdf?sequence=1>

Lahden Diakonialaitos 2019 [viitattu 6.4.2019]. Saatavissa:

http://www.dila.fi/diakonia/saro-vapaaehtoistoiminta/1_1_mentoritoiminta

Lahden ensi- ja turvakoti ry. 2018 [viitattu 3.6.2018]. Saatavissa:

<https://ensijaturvakotienliitto.fi/lahdenensijaturvakoti/yhdistys/toiminta-ajatus/>

Laine, T. 2007. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa: Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. 2. uudistettu painos. Jyväskylä: PS – kustannus.

Mariani, E., Özcan, B. & Goisis, A. 2017. Family trajectories and well-being of children born to lone mothers in the UK. *European Journal of Population*. 33 (2), 185 - 215 [viitattu 6.4.2019]. Saatavissa: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10680-017-9420-x>

Marjovuori, A. 2014. Vapaaehtoistyön ytimessä. Järjestömuotoinen vapaaehtoistyö sosiaalisten representaatioiden näkökulmasta. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisuja 2014:9 [viitattu 15.6.2018]. Saatavissa:

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/44979/marjovuori_v%C3%A4it%C3%B6skirja.pdf

Metsämuuronen, J. 2005. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 3. laitos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Mieskaverit. 2018 [viitattu 17.9.2018]. Saatavissa: <http://www.mieskaverit.fi/>

Myllärniemi, J. 2010. Mieheksi ilman isää. Helsinki: Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa/Kirjapaja.

Niemi, O. 2011. Tukea perheeltä perheelle. Tukiperhetoiminnan tarkastelua lastensuojelun vapaaehtoistyönä tukiperheiden näkökulmasta tukiperhekyselyn pohjalta. Tampereen yliopisto. Pro gradu - tutkielma [viitattu 6.4.2019]. Saatavissa: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-21267>

Nousiainen, K. 2004. Lapsistaan erillään asuvat äidit. Äitiysidentiteetin rakentamisen tiloja. Helsingin yliopisto. Akateeminen väitöskirja [viitattu 9.3.2019]. Saatavissa:

<http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/val/sospo/vk/nousiainen/lapsista.pdf>

Pienperheyhdistys ry. 2018 [viitattu 3.6.2018]. Saatavissa:

<https://www.pienperhe.fi/yhdistys/>

Rhodes, J.E.& DuBois, D.L. 2008. Mentoring Relationships and Programs for Youth. Current Directions of Psychological Science. 17(4), 254 - 258 [viitattu 6.4.2019]. Saatavissa:

<http://rhodeslab.org/files/RHODESDUBOISCURRENTDIRECTIONS.pdf>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. Teemahaastattelu [viitattu 8.6.2018].

KvaliMOTV - menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietovarasto. Saatavissa: http://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/kvali/L6_3_2.html

Sipponen, A-M. 2018. Koordinaattori. Lahden ensi- ja turvakotiyhdistys ry. Haastattelu 22.5.2018.

Suokas, A. 2003. Mieskaveruudella syrjäytymistä vastaan: Pojan mieskaverisuhde äitien kirjoituksissa. Helsingin yliopisto. Pro gradu – tutkielma [viitattu 15.6.2018].

Takkinen, M. 2012. Äidin valinta - lapsi ilman isää. Lapin yliopisto. Pro gradu – tutkielma [viitattu 25.7.2018]. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ula-201205041103>

Tilastokeskus. 2016. Perheet 2016. Vuosikatsaus. Saatavissa:

https://www.stat.fi/til/perh/2016/02/perh_2016_02_2017-11-24_fi.pdf

Totaaliyhärit ry. 2018 [viitattu 24.7.2018]. Saatavissa:

<http://totaaliyharit.wixsite.com/totaaliyharit>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 6. uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Varsinais-Suomen Lastensuojelukuntayhtymä. 2018. Vanhemmuuden roolikartta [viitattu 14.6.2018]. Saatavissa: <http://www.vslk.fi/index.php?id=19>

Väestöliitto. 2018. Yksinhuoltajaperheet Suomessa [viitattu 14.6.2018]. Saatavissa:

http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/perheet/yksinhuoltajaperheet_suomessa/

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuslupahakemus

Lahden Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n johtokunta

30.6.2018

Hakijoiden yhteystiedot

Anne Meronen

Puhelin: xxx- xxx xxxx

Sähköposti: anne.meronen@phnet.fi

Lahden ammattikorkeakoulu

Liisa Taulaniemi

Puhelin: xxx- xxx xxxx

Sähköposti: liisa.taulaniemi@student.lamk.fi

Lahden ammattikorkeakoulu

Ohjaavan opettajan yhteystiedot

Lehtori Tarja Korpela

Puhelin: xxx xxx- xxxx

Sähköposti: tarja.korpela@lamk.fi

Lahden ammattikorkeakoulu

Tutkimuksen nimi tai nimiluonnos

Mieskaveritoiminnan vaikuttavuus – äitien kokemuksia Päijät-Hämeessä

Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusmenetelmä

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa Mieskaveritoiminnassa pitkään mukana olleiden äitien kokemuksia toiminnasta ja arvioida kokemusten perusteella toiminnan vaikuttavuutta. Tutkimus toteutetaan henkilökohtaisena teemahaastatteluna.

Aikataulu

Haastattelut on tarkoitus toteuttaa kesän 2018 aikana ja opinnäytetyön arvioitu valmistumisaika on vuoden 2018 lopussa.

Kohderyhmä

Kohderyhmänä on Mieskaveritoiminnassa vähintään vuoden mukana olleet Päijät-Hämeessä asuvat äidit.

Ystävällisin terveisin,

Anne Meronen ja Liisa Taulaniemi

Liite 2. Suostumuslomake

Opinnäytetyön aihe: Yksinhuoltajaäitien kokemuksia Mieskaveritoiminnasta

Opinnäytetyön tekijät: Liisa Taulaniemi / XXX- XXX XXXX / Lahden ammattikorkeakoulu

Anne Meronen / XXX- XXX XXXX / Lahden ammattikorkeakoulu

Teemme opinnäytetyötä Lahden ensi- ja turvakoti ry:lle. Aiheena on yksinhuoltajaäitien kokemukset Mieskaveritoiminnasta. Pyydämme tämän lomakkeen allekirjoittamalla suostumustasi osallistua haastattelututkimukseen, joka toteutetaan nauhoittamalla haastattelut.

Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja voit keskeyttää osallistumisen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Voit myös peruuttaa tämän suostumuksen, jolloin sinusta kerättyjä tietoja ei käytetä enää opinnäytetyötarkoituksessa. Haastattelutiedostoon tallennettuja tietoja ei voida poistaa tutkimuksesta vetäytymisen jälkeen, jos tiedot on jo ehditty analysoida.

Haastattelussa kerättyä tietoa ja tutkimustuloksia käsitellään luottamuksellisesti henkilötietolain edellyttämällä tavalla. Tutkimukseen osallistuvan tiedot tallentuvat Suostumuslomakkeeseen, josta muodostuu Henkilötietorekisteri. Tätä rekisteriä säilytetään tutkija Anne Merosen kotona lukitussa kaapissa, ja rekisteri hävitetään tutkimuksen valmistuttua Lahden ensi- ja turvakodin tietoturvajätteisiin. Opinnäytetyössä ei henkilöllisyytesi ole tunnistettavissa. Haastatteluaineistot hävitetään heti opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Valmis opinnäytetyö on luettavissa Theseus -tietokannassa helmikuussa 2019.

Suostun vapaaehtoisesti haastateltavaksi tähän tutkimukseen.

Päiväys

Allekirjoitus

Liite 3. Teemahaastattelurunko

1. Teema: Taustatiedot/yksinhuoltajuus

Perhetilanne eli ketä perheeseen kuuluu?

Muu tukiverkosto?

Mistä saitte tiedon mieskaveritoiminnasta?

Kuinka kauan olette olleet mukana toiminnassa?

Miten itse koet yksinhuoltajuuden?

Miten olet kokenut isättömyyden merkityksen lapsesi arjessa?

2. Teema: Perustelut mukaan lähtemiselle:

Mistä syistä hakeuduite mukaan toimintaan?

Löytyikö sopiva mieskaveri helposti?

Millainen oli hakuprosessi?

3. Teema: Yhteistyö/kokemus yhteistyöstä

Kuinka tapaamisten sopiminen on sujunut?

- Aikataulut ja muut käytännöt
- Oma aktiivisuus vs. mieskaverin aktiivisuus
- Onko mieskaverin kanssa helppoa sopia ja jutella? Missä asioissa on haasteita?

Miten lapsesi suhtautuu tapaamisiin?

- Onko lapsi innostunut? Onko joskus tilanteita ettei huvita?
- Mikä mieskaverin kanssa olemisessa on mieluista? Mistä lapsi ei pidä?
- Onko yhteydenpitoa muuten kuin tapaamisten tiimoilta? Jos on, niin millaista?

Mitä tapaamiset ovat sisältäneet?

Miten yhteistyö on sujunut Lahden Ensi- ja turvakodin kanssa?

- Oletteko saaneet tukea ja informaatiota Ensi- ja turvakodilta/yhteyshenkilöltä?

4. Teema: Toiminnan vaikutus perheenjäseniin

Millä tavoin näet mieskaverin tapaamisten vaikuttaneen lapseen?

Miten mieskaveritoiminta on vaikuttanut sinun jaksamiseen / hyvinvointiin?

Millaisia lähitulevaisuuden vaikutuksia toivot toiminnalta? Tai kauaskantoisempia vaikutuksia?

Millaisia odotuksia sinulla oli Mieskaveritoimintaa kohtaan? Miten ne vastasivat todellisuutta?

Mitä kehitettävää näet toiminnassa?

Onko jotain lisättävää, mikä ei ole vielä tullut haastattelussa esiin?

Liite 4. Aineiston analyysitaulukot

Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
H1: Mä oon siis se edellä et poika saa sen kontaktin mieheen ja pääsee tekemään asioita. Ja jonkun muunkin kanssa ku minun tai niitten tuttujen.	Poika saa kontaktin mieheen ja pääsee tekemään asioita jonkun toisen kuin äidin kanssa.		
H1: Kaikkinensa se et on joku aikuinen mies, joka on hänen elämässään ja jolle hän on niinku tärkeä poikana, niin onhan se mieletön.	Pojan elämässä on aikuinen mies, joka pitää häntä tärkeänä.		
H1: Kun suvusta on kaikki miehet hävinneet.	Suvussa ei ole miehiä.		
H1: He ei oo käyny lähtökohteisesti uimas yhdessä ja kun on ollu yötä niin ei oo käyny saunas yhes mut silti mä vois in ajatella, et mä nyt syksyllä kysyisin et voistekste käydä katsomassa sen miespuolen.	Lapsi ei ole käynyt uimassa yhdessä mieskaverin kanssa eivätkä he ole käyneet yhdessä saunassa. Äiti kysyy syksyllä mieskaverilta, voisiko hän näyttää lapselle miesten pukeutumis- ja peseytymistilat.		
H1: Miespuolinen kaveri.	Mieskaverit ovat miespuolisia kavereita.	MIESKONTAKTI	MIEHEN MALLI / KONTAKTI
H2: Et se on selkeesti ihan tosi tärkeätä, että lapsella on näitä miespuolisia ja sitten kun se kertoo, et mitä ne on tehny, jekkuille tuolla keskenään (naurua). Niin se on ollu niinku ihan täydellistä. Sen niinku tietää, et silloin se toimii. Ei siihen oo mitään lisättävää.	Äiti pitää tärkeänä, että lapsella on miespuolisia ihmisiä elämässään. Mieskaverin ja lapsen toiminta jekkuiluineen näyttää äidin mielestä täydellisesti, koska se osoittaa, että suhde toimii.		
H2: No mulle oli lähinnä se et mun tyttö saa semmosen miehen elämäänsä ja joka tekee vähän mitä tekis isän kanssa niitä juttuja. Äitin kanssa tehhän paljon asioita mutta myös se et olis vähän se miesnäkökulma siihen. Ja näin on myös tapahtunut että tota et he tekee sellasii juttui mitä isän kanssakii vois tehdä.	Tyttö saa elämäänsä miehen, jonka kanssa hän voi tehdä samoja asioita kuin oman isänsä kanssa olisi tehnyt. Mieskaveritoiminta tuo miesnäkökulmaa lapselle.		

<p>H2: Hoplopissa ja sellaisissa-kin paikoissa ovat käyneet välillä mut se ei oo niinku , se ei tarvi olla mitään sellasta hienoo mikä maksais kauheesti tai et kuhan vaan ovat yhes.</p>	<p>Mieskaveri ja lapsi ovat käyneet jopa hoplopissa, vaikka toiminnan ei tarvitse olla hienoa tai kallista, koska tärkeintä on yhteys lapsen ja mieskaverin välillä.</p>		
<p>H3: Et kyl mä niinku nään niin et lapsille se sellanen joku kontakti ja joku ihminen.</p>	<p>Mieskaveritoiminta tarjoaa lapsille kontaktin toiseen ihmiseen.</p>		
<p>H3: No kyl mä just aattelin, et miten tärkeä se ois tytöille se miehen malli tavallaan. Ja et haluu sitä ihailuu. Toisaalta on pohdittu paljon tota miehen mallia ja mihin sitä nyt tarvii, mut onkse kuitenkin tytöillä joku sellanen, joka on toista sukupuolta, niin ohnan se vähän erilainen se.</p>	<p>Äiti toisaalta kokee miehen mallin ja mieheltä saadun ihailun tärkeäksi tytöille, mutta toisaalta myös hieman kyseenalaistaa sen.</p>		
<p>H4: Joku miespuolinen henkilö, kaveri, niinku aikuinen, koska ei oo sellaista kuka ois niinku sillee koko ajan niinku mukana meidän elämässä, ihan vaan se, et on joku, kenen kanssa voi sitte tehdä niitä miesten juttuja.</p>	<p>Lapselle on olemassa miespuolinen henkilö, kaveri ja aikuinen, jota hänellä ei muutoin olisi. Lapsi voi tämän henkilön kanssa tehdä miesten juttuja.</p>		
<p>H5: Just siksi kun ei oo arjessa sitä miehen mallia lapsille. Et niillä ois jotain sellaista omaa ja joku oma äijäjuttu. Ihan sen vuoksi.</p>	<p>Toimintaan lähdettiin, koska arjessa ei ollut miehen mallia lapsille ja koska äiti halusi heidän saavan jotain omaa ja miesten juttuja.</p>		<p>MIEHEN MALLI / KONTAKTI</p>
<p>H1: Se ettei ollu yksinkertaisesti mitään isäkontaktia, kun meillä on suvussakin äidilläkin kaksi veljeä, me ollaan oltu sillai aika tiiviisti yhteydessä. Mutta hekin olivat molemmat nukkuneet pois ja kun suvusta kaikki miehet hävinneet.</p>	<p>Isäkontaktin saaminen, sillä sellaista ei yksinkertaisesti enää ollut koko suvussa, koska kaikki miehet olivat hävinneet.</p>	<p>ISÄN KORVIKE</p>	
<p>H2: No mulle oli lähinnä se et mun tyttö saa semmosen miehen elämänsä ja joka tekee vähän mitä tekis isän kanssa niitä juttuja. Äitin kanssa tehään paljon asioita mutta myös se et olis vähän se miesnäkökulma siihen. Ja näin on myös tapahtunut että tota et he tekee sellasii juttui mitä isän kanssaki vois tehdä.</p>	<p>Tyttö saa elämänsä miehen, jonka kanssa hän voi tehdä samoja asioita kuin oman isänsä kanssa olisi tehnyt. Mieskaveritoiminta tuo miesnäkökulmaa lapselle. Ja näin on myös käynyt, että he tekevät sellaisia juttuja, mitä isän kanssakin voisi tehdä.</p>		

<p>H3: Ois tytöille muukin aikuinen kontakti ja ehkä sitten joskus paikkaamaan kun se oma isä on tavallaan hyljännyt...kun jos tytöt miettii et minkälaista se ois isin kaa tehdä juttuja, niin sitten on.</p>	<p>Olisi tytöille muukin aikuinen kontakti ja ehkä sitten joskus paikkaamaan isän jättämää aukkoa, kun oma isä on tavallaan hyljännyt. Tytöt saattavat miettiä millaista olisi isän kanssa tehdä erilaisia asioita.</p>		<p>MIEHEN MALLI / KONTAKTI</p>
<p>H5: On ihan siis kun se oli alunperinkin siis että lasta varten ja et laps saa tavata turvallista miespuolista henkilöä, joka on häntä varten ni se oli se tarve ja toive , et ei mitään sirkushuveja eikä mitään tollasta vaan sitä lapsen kohtaamista ja just et olis hyviä jutteluhetkiä ja muuta. Sitä toivottiin molemmat ja sitä on tullu.</p>	<p>Se oli alun perin lasta varten ja että lapsi saa tavata turvallista miespuolista henkilöä, joka on häntä varten. Tämä oli tarve ja toive, ei mitään sirkushuveja vaan sitä lapsen kohtaamista ja hyviä jutteluhetkiä ja vastavaa. Sitä äiti ja lapsi toivoivat molemmat ja sitä he ovat myös saaneet.</p>	<p>TURVALLINEN MIESPUOLINEN HENKILÖ</p>	
<p>H1:Kaks kertaako hän on ollu yökylässä niinku yön, joo kaks hänen luonaan.</p>	<p>Lapsi on ollut kaksi kertaa yötä mieskaverilla.</p>		
<p>H2: Ei me enää muisteta elämää ilman mieskaveria, mieskaveri on meidän elämä.</p>	<p>Äiti ja lapsi eivät enää muista elämää ennen mieskaveria. Mieskaveri on osa heidän elämänsä.</p>		
<p>H2: Ei nyt muuta tukiverkkoa kun meidän mieskaveri että ei ja tietysti sitten täällä on ystäviä.</p>	<p>Perheellä ei ole muuta tukiverkkoa kuin mieskaveri ja ystävät.</p>		
<p>H2: Sit aina välillä meikääinen huikkaa et voisitteko tuoda kun tuutte kotio et voitteko tuua kissanhiekkaa säkillisen, et mä maksan sen.</p>	<p>Äiti voi pyytää mieskaveria tuomaan säkillisen kissanhiekkaa samalla kun tuo lapsen kotiin luvaten maksaa hiekat.</p>	<p>YSTÄVYYSSUHDE KAHDEN PERHEEN VÄLILLÄ</p>	<p>MIESKAVERI OSANA PERHEEN ARKEA</p>
<p>H2: Ja nytkin kun mieskaveri oli sen viikon kuusamossa perheeseen niin se sano tossa kun se tuli tosta ovesta et kun taas oli niin kova ikävä täs välis, niin kun on niin sydämellinen ihminen oikeesti, että et se kiintymyssuhde on tullut sitäkin kautta.</p>	<p>Palattuaan perheeseen kuusamosta, kertoi mieskaveri, että hänellä oli ollut ikävä lasta. Mieskaveri on kiintynyt lapseen, koska on niin sydämellinen ihminen.</p>		
<p>H3:Joo ja oli hän meidän muutossakin mukana. Tarkoitushan olis et hän olis niinku lasten kanssa enimmäkseen mut hän on käynny sit oman vaimonsaki kanssa meillä, oli just yks päivä tässä, ihan silleen et ollaan niinku kaveriks tultu sitte.</p>	<p>Mieskaveri on ollut myös perheen muutossa apuna. Tarkoitus olisi, että mieskaveri olisi enimmäkseen lasten kanssa, mutta mieskaveri on käynny perheen luona myös vaimonsa kanssa. Äiti ja lapset ovat tulleet kavereiksi mieskaverin perheen kanssa.</p>		

<p>H3: Ne on pitänyt ihan mieskaverillakin niinku leffapäivii pitäny..niil on semmonen hieno kotiteatteri ja sit ne on käyny mieskaverin ja sen vaimon kaa kävelyllä koirien kaa ja kaikkee mahdollista.</p>	<p>Lapset ovat olleet mieskaverin kotiteatterissa viettämässä leffapäivää. Lapset ovat käyneet mieskaverin ja hänen vaimonsa kanssa lenkittämässä heidän koiriaan ja ovat tehneet myös kaikenlaista muuta.</p>		
<p>H3: Ja sitten nyt on niinku ilmennyt et tää ihminen on hirmu tekninen ja se on auttanu lapsia tietokoneitten ja kaikkien puhelinten kanssa ihan älyttömästi. On ollu ihan korvaamaton apu sillain sitten taas.</p>	<p>On ilmennyt, että mieskaveri osaa teknisiä asioita ja on auttanut lapsia paljon tietokoneiden ja puhelinten kanssa. Hän ollut äidin mukaan korvaamaton apu.</p>		
<p>H3: Et sit silloin joskus oli puhetta et voiko tytöt jos myöhemmin ystävystyvät hyvin niin vaikka soittaa niin sit on just käyny kaikki kyllä. Et voi soittaa milloin vaan.</p>	<p>Joskus oli puhetta, että voivatko tytöt soitella mieskaverille jos ystävystyvät hyvin ja näin on käynyt. Mieskaverille voi soittaa koska vaan.</p>		
<p>H3: Tavallaan kun mieskaverista on tullu niin tuttavallinen et sitte se raja siinä että jos kertoo omist asioistaan niin sitte ku mieskaveril ei oo rahast pulaa ja meil kyl on niin sitte joskus se et onkse tytöille vähän kelju siinä et se.</p>	<p>Mieskaverista on tullut perheelle hyvä tuttu ja välillä on vaikea vetää rajaa mitä kertoo ja mitä ei. Mieskaverilla ei ole rahasta pulaa toisin kuin perheellä ja onko se tytöille sitten kelju juttu.</p>		<p>MIESKAVERI OSANA PERHEEN ARKEA</p>
<p>H4: Mieskaverin kutsuin syntäreillekin, oon nytkin sen kutsunu syntäreille, mut ei oo niinku tullu ilmoitusta onks hän tulossa mutta kutsuin vaimonkin ku kerran vaan törmäsin niihin kaupungilla.</p>	<p>Mieskaveri vaimoineen on tullut niin tutuksi, että heidät on kutsuttu lapsen syntymäpäiville.</p>		
<p>H4:Ovat pari kertaa hengannut niillä kotonakin vaan ja siel on mieskaverin vaimo ja sil on aikuiset lapset ja ne ei oo enää kotona et mutta tota niin et sen vaimonkin kanssa ne on yhdessä.</p>	<p>Mieskaveri ja lapsi ovat joskus viettäneet aikaa mieskaverin kotonakin yhdessä mieskaverin vaimon kanssa. Mieskaverin lapset eivät enää asu kotona.</p>		
<p>H3: Ja sitten nyt on niinku ilmennyt et tää ihminen on hirmu tekninen ja se on auttanu lapsia tietokoneitten ja kaikkien puhelinten kanssa ihan älyttömästi. On ollu ihan korvaamaton apu sillain sitten taas.</p>	<p>On ilmennyt, että mieskaveri osaa teknisiä asioita ja on auttanut lapsia paljon tietokoneiden ja puhelinten kanssa. Hän ollut äidin mukaan korvaamaton apu.</p>	<p>MIESKAVERIN ARJEN APU PERHEELLE</p>	
<p>H3: Joo ja oli hän meidän muutossa apuna.</p>	<p>Mieskaveri auttoi perhettä muutossa.</p>		

<p>H3: No ehkä joku henkisel tasol varmaa. Et kun mieskaveri on ollu niin paljon meidän kaverina että just ku tytön piti hankkia lukioon tietokone niin mieskaverin työpaikal oli niinku tietokone, niin mieskaveri alko niinku heti et ette osta, et hän saa töistä jonku varmaan niinku läppärin sieltä. Et semmonen ihan niinku konkreettisissakin asioissa on sitten apua.</p>	<p>Mieskaverin olemassaolo on vaikuttanut äitiin henkisellä tasolla. Kun tytön piti hankkia lukiota varten tietokone, niin mieskaveri kielsi äitiä ostamasta ja lupasi läppärin omalta työpaikaltaan.</p>		MIESKAVERI OSANA PERHEEN ARKEA
<p>H3: Kylhän sitte mieskaverikin varmaan tykästy ja kiintyy lapsiin ja haluaa tietää ja syntäreillä muistaa ja että tota. On siin niinku pikku, hirmu pieni asioita, jotka on kuitenkin tavallaan isoja ja tavallaan tosi merkityksellisiä.</p>	<p>Mieskaverikin kiintyy lapsiin ja haluaa olla osa heidän elämänsä ja muistaa esimerkiksi syntymäpäivinä. Pienet asiat ovat tavallaan isoja ja merkityksellisiä.</p>		
<p>H1: On ne käyny vissii jalkapallo-ottelussa, luistelemissa, laskettelemassa, siis käyty vähän niinku viime talvena iha kunnolla sit niinku isos mäes asti, kiipeilemäs kävi kerran pajulahdes niis flowparkeis ja pessy autoo, ajanu nurmee, vieny kaatopaiklle tavaraa peräkärnyllä ja lastannu sitä ja koiria ulkoiluttanu.</p>	<p>Lapsi on käynyt mieskaverin kanssa jalkapallo-ottelussa, luistelemissa, viime talvena laskettelemassa isossa mäessä asti, kiipeilemässä pajulahdessa, pessyt autoa, ajanut nurmea, vieny tavaraa kaatopaikalle peräkärnyllä ja ulkoiluttanut koiria.</p>	LAPSEN KANSSA TAPAHTUVA TOIMINTA	
<p>H1: Heille on kuitenkin tullu tällöinen rutiini et he käyvät aina, tekevät jotain ja menevät aina sen jälkeen johonkin syömään täytetyn voileivän, reissumiehen, jossa on sisällä kananmuna, kinkku ja salaatti ja nykyään niinku siis aina kun me mennään niin pitää olla semmonen leipä sit.</p>	<p>Mieskaverille ja lapselle on tullut sellainen rutiini, että he käyvät aina jossain ja tekevät jotain ja sen jälkeen menevät syömään kananmunalla, kinkulla ja salaattilla täytetyn reissumies –voileivän ja nykyään aina kun äiti lähtee lapsen kanssa jonnekin, täytyy lapsen saada samanlainen voileipä.</p>		
<p>H1: Mitä mä en olisi tehnyt itse, niin just nää jääkiekko-ottelut, et en olisi mennyt kuuna päivänä, en varmaan pojan kanssa.</p>	<p>Lapsi pääsee katsomaan jääkiekko-ottelua, mitä ei tapahtuisi äidin kanssa.</p>		
<p>H1: He on käyny pilkillä, kerran tai pari kertaa virvelöimässä, hän osti virvelin mun pojalle, sitäkään me oltu tehty ennen sitä, me oltiin mato-ongittu aina.</p>	<p>Lapsi pääsee pilkille ja virvelöimään. Lapsi on aiemmin onkinut vain mato-ongella. Mieskaveri osti virvelin pojalle.</p>		

H2: Ne oli tosiaan tossa yhtenä viikonloppuna siellä upilas-yötä ja sit ne on käyny kalastamassa, ne on käyny enonsaarella, bus burgerissa syömässä, ne on tehny vaikka mitä, ne on käyny hollolan puolel sekä lahden puolel näitä leikkipuistoja läpi hyvin monipuolisesti joo.	Mieskaveri ja lapsi olivat eräänä viikonloppuna yötä upilassa ja he ovat käyneet kalastamassa, enonsaarella, bus burgerissa syömässä ja tehneet myös kaikkea muuta. He ovat käyneet myös hollolan ja lahden leikkipuistoissa monipuolisesti.
H2: Hop lopissakin ja sellais-sakin paikoissa ovat käyneet välillä mut se ei oo niinku, sen ei tarvi olla mitään sellasta hienoo mikä maksais kauheesti. Et kuhan vaan ovat yhes.	Lapsi ja mieskaveri ovat käyneet hop lopissakin, mutta sen ei tarvitse olla mitään sellaista mikä maksaisi paljoa vaan tärkeintä on, että ovat yhdessä.
H3: Ja nuotioretki ne on tehny. Heti silloin alusta asti oli näil mieskaveritoiminnalla. Nyt ois just lauantaina ollut, no eilen oli lapsella koulupäivä niin ei sit..et kaikkee ne on.	Lapset ja mieskaveri ovat olleet mieskaveritoiminnan yhteisillä nuotioretkillä. Nyt lauantaina olisi taas ollut sellainen, mutta lapsella sattui olemaan koulupäivä.
H3: Joo ja sit ne on pitäny ihan mieskaverillakin niinku leffapäiviä pitäny. Niil on semmonen hieno kotiteatteri. Ja sit ne on käyny mieskaverin ja sen vaimon kaa kävelyllä koirien kaa ja kaikkee mahdollista.	Lapset ovat pitäneet mieskaverin kanssa leffapäiviä mieskaverin hienossa kotiteatterissa ja ovat ulkoiluttaneet koiria mieskaverin ja hänen vaimonsa kanssa.
H4: Kaikkea ne on tehny siis, kaikkee kivaa ja erityisesti semmosia asioita mitä me ei olla koskaan lapsen kanssa tehty.	Mieskaveri ja lapsi ovat tehneet kaikkea kivaa etenkin asioita, joita ei äidin kanssa ole tullut tehtyä.
H4: Tehdä kalastelua ja semmosta mihin mä en ite, kun mä en ikinä itse koskis mihinkään kalaan.	Mieskaveri voi kalastaa lapsen kanssa, koska äiti ei siihen ryhtyisi, koska ei halua koskea kalaan.
H4: Alussa maksoi kaiken joo ja enemmänkin silloin mut nyt ei oo sellasta, niin autopesussa ne on käyny kahdestaan parikin kertaa, renkaanvaihtoa ja sellasta.	Suhteen alussa mieskaveri maksoi kaiken, mutta nyt ei ole enää sellaista. He ovat käyneet autopesussa parikin kertaa ja vaihtaneet autoon renkaat.

LAPSEN KANSSA TA-
PAHTUVA TOIMINTA

MIESKAVERI OSANA
PERHEEN ARKEA

<p>H4: Ne on käynyt ihan hop lopissa käynyt ja alussa ne ehkä kävi enemmän semmosissa hauskoissa maksullisissa jutuissa mutta nyt ne käy enemmän kun mieskaverilla on vene, ne on ollu sitä venettä sit aina laskemassa ja toissa viikonloppuna olivat nostamassa sitä vedestä pois ja tota sitte mieskaverin kaverilla on koira, jonka joku vanhempi kaveri.. Ja koira on kai mieskaverille joskus tulossa niin ne on mun mielestä sitä koiraa käynyt kattomassa, ne on käynyt mieskaverin äitiä kattomassa.</p>	<p>Mieskaveri ja lapsi ovat käyneet hop lopissa. Varsinkin suhteen alussa he kävivät hauskoissa maksullisissa paikoissa mutta myöhemmin he ovat käyneet laskemassa ja nostamassa mieskaverin venettä, katsomassa mieskaverin ystävän koiraa ja mieskaverin äitiä</p>		
<p>H5: Et niillä ois jotain sellaista omaa ja joku oma äijäjuttu.</p>	<p>Lapsella ja mieskaverilla olisi sellaista toimintaa, jonka koetaan liittyvän ainoastaan miehiin.</p>	<p>LAPSEN KANSSA TA-PAHTUVA TOIMINTA</p>	<p>MIESKAVERI OSANA PERHEEN ARKEA</p>
<p>H5: Ei mitään sirkushuveja eikä mitään tollasta vaan sitä lapsen kohtaamista ja just et olis hyviä jutteluhetkiä ja muuta.</p>	<p>Toiminnan tarkoituksena ei ole tarjota lapselle mitään sirkushuveja vaan järjestää lapselle kohtaamisia ja hyviä keskusteluhetkiä.</p>		
<p>H5: No sil mieskaveril on koira, mun lapsi tykkää hirveesti koirista, se on yks juttu mikä, just se koira ja käy ehkä jossain museossa ja jotain pientä puuhastelee ja sit saattaa käydä mäkkärissä ja äiti laittaa fyrkkaa mukaan.</p>	<p>Mieskaverilla on koira ja koska lapsi pitää koirista todella paljon, on koiran olemassaolo merkityksellistä. Lapsi käy mieskaverin kanssa myös museoissa ja puuhailee jotakin pientä. Joskus he saattavat käydä syömässä mac donaldsissa ja tällöin äiti maksaa lapsen kulut.</p>		
<p>H5: On sellasii valtakunnallisia leirejä, esimerkiks pajulahdesa oli kesällä, se oli mukava ja oli sitte tos upilas oli kahden päivän leiri, ne on ollu tosi mukavia.</p>	<p>Valtakunnalliset leirit, esimerkiksi pajulahden leiri ja kesällä ja upilan kahden päivän leiri ovat olleet mukavia.</p>		
<p>H2: Et mä voin oikeesti tehdä jotain ja ajatella itseäni.</p>	<p>Äiti voi tehdä jotakin ja ajatella itseäänkin.</p>	<p>TOIMINTAA VAIN ÄITIÄ VARTEN</p>	<p>TOIMINTAAN LIITTYVÄT TUNTEET</p>
<p>H1: Mä oon siis se edellä et poika saa sen kontaktin mieheen ja pääsee tekemään asioita. Ja jonku muunkin kanssa ku minun tai niitten tuttujen.</p>	<p>Poika saa kontaktin mieheen ja pääsee tekemään asioita jonkun toisen kanssa kuin äidin.</p>	<p>ÄIDIN POSITIIVISET TUNTEET</p>	
<p>H1: Kuten sanottu niin pääosin vaan tyytyväinen, et kaikki mitä saa on plussaa.</p>	<p>Äiti on tyytyväinen mieskaveritoimintaan ja kokemus on ollut positiivinen.</p>		

H1: Joku asia on mun elämässä on et kaikki on ihan hyvin... tai niinku paljon on murheita ja surua ja toki ilojakin, mutta toisaalta ihanaa on se, kun on tämmöinen.	Elämässä on paljon murheita ja surua ja toki ilojakin, mutta äidistä on ihanaa, että on tämmöinen mieskaveri.
H2: Mä oon vaan niin innoissani et tällaista toimintaa on ja järjestetään ja kaikkiin maholliisiin jos vaan päästään mukaan niin lähetään.	Äiti on innostunut toiminnasta. Osallistuu kaikkeen toimintaan, jos se on mahdollista.
H2: Tää on iha täydellistä niinku tää on täl hetkellä.	Äiti pitää toimintaa täydellisenä.
H2: Se oli ihan onnenpotku meille, et se tuli tollee.	Äiti on onnellinen siitä, että lapsi sai mieskaverin.
H2: Se on niinku meille ollu tosi iso juttu.	Mieskaveri on perheelle erittäin tärkeä.
H2: On selkeesti ihan tosi tärkeä että sillä on näitä miespuolisia ja sitten se kun se kertoo et mitä ne on tehny, jekkuilla tuolla keskenään, niin se on ollu ihan täydellistä, sen niinku tietää et silloin se toimii.	Lapselle on tärkeää, että häntä varten on miespuolinen ihminen. Lapsi kertoo, millaisia jekkuja he ovat tehneet mieskaverin kanssa. Se on tuntunut täydelliseltä äidin mielestä, koska se osoittaa, että suhde toimii.
H2: Kyl sielt tulee whatsapp – viestejä et sulla on ihana tyttö ja se on niinku, et kyl se yhteys on tosi..mun mielestä.	Mieskaveri laittaa viestejä whatsappin kautta ja kertoo, että kaverityttö on ihana. Äiti kokee, että mieskaverin ja lapsen välillä on erityinen yhteys.
H3: Et kyl se rikastuttaa niinku kaikkien osapuolten elämää.	Mieskaveritoimintaan osallistuminen rikastuttaa kaikkien osapuolten elämää.
H3: Ku lapsillaki on vähän sellasii ikävämpii kokemuksia ollu, ni kuitenkin et voi niinku ihmisiin luottaa että jotenkin se sellainen usko ihmisten hyvyyteen säilyis.	Lapsilla on ollut elämässään ikäviä kokemuksia. Mieskaveritoiminnassa heille syntyy kokemus, että ihmisiin voi luottaa ja ihmisten hyvyyteen voi uskoa.
H5: No kylhän se mieltä huoventaa jos näkee et lapsel on mukavaa, et kylhän se äidin sydäntä lämmittää.	Äidin mieltä huoventaa, jos näkee, että lapsella on mukavaa. Tämä lämmittää äidin sydäntä.
H5: Hän on oikeen mukava persoona.	Mieskaveri on mukava.

ÄIDIN POSITIIVISET
TUNTEET

TOIMINTAAN LIITTY-
VÄT TUNTEET

<p>H1: Kyl mä nään sen et kuinka hän aina tulee iloisena ja aina lähtee iloisesti ja odottaa niitä tapaamisii.</p>	<p>Äiti huomaa, kuinka lapsi tulee tapaamisista ja lähtee tapaamisiin iloisena. Lapsi odottaa tapaamisia.</p>		
<p>H3: No kyllä lapsille varmaan vaikei se kestäis montaa vuotta niin toi mieskaverijuttu niin kyl jälkensä jättää hyvässä mielessä.</p>	<p>Muutaman vuoden mittainenkin toiminta jättää lapsiin positiivisen jäljen.</p>		
<p>H3: Et niinku hirmutärkee se sitten on kuitenkin joo, no onhan se varmasti kun joku tavallaan ventovieras on kiinnostunu hänen asioistaan ja auttaa niin totta kai se on niinku itsetunnolle hirmutärkee juttu.</p>	<p>Kun ventovieras ihminen on kiinnostunut lapsen asioista ja auttaa lasta, niin se nostaa lapsen itsetuntoa, ja se on tärkeä asia.</p>		
<p>H3: No must se on sellanen ku lapsillaki on vähän sellasii ikävämpii kokemuksii ollu, ni kuitenkin et voi niinku ihmisiin luottaa että jotenkin se sellanen usko ihmisten hyvyyteen säilyis. Et ehkä sellanen rauhoittavakin lapsille, et vaikka joku hylkää niin sitten aina löytyy joku ihminen joka välittää. Sellanen ettei kukaan jäis yksin. Et sellainen viesti siinä on musta aika voimakkaana.</p>	<p>Äidistä toiminta on sellaista, että vaikka lapsilla on ollut ikäviä kokemuksia, niin usko ihmisten hyvyyteen ja ylipäänsä luottamus ihmisiin säilyisi. Toiminta voidaan nähdä kenties lapsia rauhoittavana. Vaikka joku hylkää, niin aina löytyy ihminen, joka välittää. Äiti näkee toiminnassa vahvasti viestin, ettei ketään jätetä yksin.</p>		TOIMINTAAN LIITTYVÄT TUNTEET
<p>H3: Mä niinku pelkäsin et miten tytöt et ku mieskaveri oli niin eri tyylinen mitä muut miehet on, ehkä mitä lapset on tuntenu et mitä ne on, mut sit ne oli sillee et tosi kiva...mut on se kyllä ollu kiva.</p>	<p>Äiti pelkäsi aluksi, että miten lapset suhtautuvat mieskaveriin, joka on niin erityylinen kuin lasten aikaisemmat tuntemat miehet ovat. Lasten mielestä mieskaveri on ollut kiva.</p>		
<p>H3: Vanhin tyttö oli just sillai et se ei kehannu vaikka nuorempien aikana vaikka soittaa mieskaverille mut sit ku se oli yksin kotona ja sit ku se soitti mieskaverille nii sit se oli niinku iha oma itsensä, että näki sillai et tykkää tosi paljon.</p>	<p>Vanhin tyttö ei suhteen alussa kehannut nuorempien läsnä ollessa soittaa mieskaverille. Yksin ollessaan tämä tyttö soittaa mieskaverille ja on ihan oma itsensä. Hänkin pitää mieskaverista tosi paljon.</p>	LAPSEN POSITIIVISET TUNTEET	
<p>H4: Ja sitte muutaman ekan kerran, olikse eka vai tokalla kerralla kun lapsi tuli sisään ovesta itkien ja mä olin ihan et mitä on tapahtunu, mitä on tehny, mutta kun se itki sitä, että piti jo tulla kotiin.</p>	<p>Lapsi kiintyi mieskaveriin jo heti alussa niin paljon, että itki sitä, kun piti tulla yhteisistä tapaamisista kotiin.</p>		

<p>H5: No ainaki on lapselle jäänyt hyvä mieli niistä tapaamisista. Ja on ollut mieluisaa tekemistä ja hyviä juttuja ja niil on ollu mukavaa keskenään et kyl sen niinku näkee lapsesta että kun on aikuinen häntä varten niin kyl hän on nauttinu siitä.</p>	<p>Äidin mukaan lapselle on jäänyt hyvä mieli tapaamisista. Niistä on tarjoutunut lapselle mieluisaa tekemistä ja hyviä juttuja ja mieskaverilla ja lapsella on ollut mukavaa keskenään. Lapsesta näkee, että hän on nauttinut siitä, kun on saanut aikuisen häntä varten.</p>		
<p>H1: Mut ei sitä tiä kun vaikka murrosikä tulee et jos tulee vaikka jos haluaa kysyä jotai siihen liittyviä asioita, jotka on vaan miesten juttuja.</p>	<p>Äiti ei tiedä, tuleeko lapsen murrosiässä esille kysymyksiä, jotka ovat miestenvälisiä ja joihin äiti ei osaa vastata.</p>	<p>KASVATUSVASTUU</p>	<p>KASVATUKSELLINEN MERKITYS</p>
<p>H3: On mieskaveriki puhunu just et kun se lapsi jotain raivareita vetää niin mieskaveri yrittää niinku jutella sen kaa sillee tosi kivasti niin et tavallaan vähän sitä kasvatusvastuutakin jakanu.</p>	<p>Mieskaveri on sanonut, että lapsen saadessa raivokohtauksen, voi hänkin puhua lapsen kanssa. Tämä jakaa äidin mielestä kasvatusvastuuta.</p>		
<p>H4: Mun mielestä ne jutut on silleen samalla aaltopituudella myös niinku noissa kasvatusjutuissa vaikkei se oo mikään kasvattaja ollenkaan mutta alusta lähtien oon niinkun sanonut et totta kai sitä pitää komentaa ja et mitään tyhmää tee ja silleen kumminkin kaveri mut kuitenkin se aikuinen joka asettaa vähän rajoja ja silleen.</p>	<p>Äiti kokee olevansa mieskaverin kanssa samalla aaltopituudella kasvatusasioissa. Äiti kokee, ettei mieskaveri kuitenkaan ole hänen lapsensa kasvattaja. Hän kuitenkin toivoo, että mieskaveri on myös aikuinen, joka tarvittaessa komentaa ja asettaa rajoja lapselle.</p>		
<p>H1: Jos tästä nyt syntyy tämmöinen pitkä suhde, lapsen ja miehen suhde, ni pystyy ehkä sit puhumaanki näistä asioista, et on jo sellanen luottamuksellinen suhde.</p>	<p>Jos suhteesta syntyy pitkäaikainen, niin lapsi pystyy luottamuksellisesti puhumaan mieskaverin kanssa.</p>		
<p>H1: No meil on nyt vähän se et mä en tiä kuinka pitkään, ollaanko me ikuisesti lahdessa. Toisaalta se on ollu yks se kun hänellä on se kontakti siihen mieskaveriin et jos me lähettäis täältä pois nii se ois sitten sääli. Toisaalta mä vois in kuvitella et jonkinlainen kontakti säilyis ja sit harvaksemmillaan tai muuta.</p>	<p>Äiti ei tiedä, kuinka pitkään asuvat lahdessa ja hänen mielestä olisi sääli jos he muuttaisivat pois, kun lapsella on tämä mieskaveri. Toisaalta hän uskoo, että jonkinlainen kontakti säilyisi mieskaverin ja lapsen välillä vaikka harvakseltaan.</p>		
<p>H2: No mehän jo alusta asti mieskaverin kanssa ajateltu, ollaan keskusteltukin et tää on koko elämän pituinen kaverruus. Et se ei lopu tost millään. Et kyl mä sen jo silloin oon ajatellut et mieskaveri on tullu</p>	<p>Äiti ja mieskaveri ovat kumpainkin sitä mieltä, että kaverrisuhte lapsen ja mieskaverin välillä on pysyvä ja mieskaveri on tullut perheen elämään jäädäkseen.</p>		

jäädäkseen.			
H2: Koska tää on kullanarvoista, mitä voi saada. Että toivon, että saa jatkua hamaan tulevaisuuteen.	Toiminta on perheelle kullanarvoista. Äiti toivoo, että toiminta saisi tulevaisuudessakin jatkua.		
H3: Vaik se aktiivinen juttu niinku loppus mut jotenkin vaik et jouluna soittaa tai jotain et.	Vaikka lapsen ja mieskaverin aktiivinen suhde loppuisi, niin äiti toivoisi, että mieskaveri pitäisi yhteyttä vaikka edes jouluna.		
H3: Mieskaverijuttu niin kyl jälkensä jättää hyväks mielessä.	Mieskaveritoiminta mahdollistaa positiivisia kauaskantoisia vaikutuksia.	MIESKAVERITOIMINNAN PITKÄAIKAISUUS	KASVATUKSELLINEN MERKITYS
H4: Kyl mä uskon et se suhde on pitkäaikainen joo.	Äiti uskoo, että mieskaverin ja lapsen välisestä suhteesta tulee pitkäaikainen.		
H4: Toivon, että niinku et se jatkuu pitkään ja uskon, että se jatkuu sen mitä kaikkee siitä sit tulee tulevaisuudessa kun kasvaa ja tulee teini-ikäinen ja niin toivottavasti siinä tulee sitte apuakin kun se on tollanen esiteini jo muutenkin.	Äiti toivoo ja uskoo, että suhde jatkuu pitkään ja että kun lapsi kasvaa teini-ikäiseksi hän saa mieskaverilta myös apua kasvatukseen.		
H5: Toi jatkuvuus on tietenkin ihan hyvä asia.	Äidin mielestä suhteen jatkuvuus on hyvä asia.		
H1: Jos tästä nyt syntyy tämmöinen pitkä suhde, lapsen ja miehen suhde, ni pystyy ehkä sit puhumaanki näistä asioista, et on jo sellanen luottamuksellinen suhde.	Jos suhteesta syntyy pitkäaikainen, niin lapsi pystyy luottamuksellisesti puhumaan mieskaverin kanssa.		
H1: Mut ei sitä tiä kun vaikka murrosikä tulee et jos tulee vaikka jos haluaa kysyä jotai siihen liittyviä asioita, jotka on vaan miesten juttuja.	Murrosikäinen lapsi voi halutessaan kysyä siihen liittyviä asioita mieheltä.	TULEVAISUUDEN TUKI NUORELLE	

<p>H4: Ihan pelkästään hyvänä asiana mun mielestä et se on saanut sen uuden kaverein ja mun mielestä hänellä oli viime keväänä kun hän niinku puhui et ei oo niinku kavereita niin on ollut nyt kiva et on ollut joku sit ulkopuolinen kaveri kene kanssa. Toivon, että tulevaisuudessa puhuu tommosista asioista myös sinne mieskaverille et saa sitte myös joltai muulta aikuiselta neuvoja ja apua.</p>	<p>Äiti näkee toiminnan pelkästään hyvänä asiana. Lapsi on saanut miehestä uuden kaverein, mikä on äidistä kiva asia, sillä lapsella ei ollut viime keväänä kavereita. Äiti toivoo, että tulevaisuudessa lapsi puhuu vastaavista asioista myös mieskaverille, että saa myös joltain toiselta aikuiselta apuja ja neuvoja.</p>				
<p>H4: Sil ois joku miespuolinen ehkä vanhempana sitte puhua miesten asioista.</p>	<p>Tarjoaa mahdollisuuden puhua miesten asioista vanhempana.</p>				
<p>H1: Jokainen hetki kun saa sitä omaa aikaa on tervetullut. Tietysti sitä on aika harvoin ja eikä se ookaan se lähtökohta et se niinku hirveesti helpottais sitä mun arkee.</p>	<p>Äidille jokainen hetki omaa aikaa on tervetullutta. Tietysti sitä on harvoin eikä mieskaveritoiminnan lähtökohtana olekaan se, että se helpottais äidin arkea.</p>	<p>OMA AIKA ÄIDILLE</p>	<p>ÄIDEILLE HENKILÖKOHTAISIA HYÖTYJÄ</p>		
<p>H2: No sehän on aivan ihanaa että äitikin saa joskus vähän omaa aikaa. Et niinku oikeesti oppii siihen et on elämää kodin ulkopuolella. Et se on iso juttu ja se on ollu se opintie tässä. Hei et mä voin oikeesti tehdä jotain ja ajatella ihan itseäni-kin.</p>	<p>Äidin mielestä on ihanaa, kun hän saa omaa aikaa, jolloin hän voi ajatella vain itseään ja tehdä mitä haluaa.</p>				
<p>H2: Et oikeesti nauttii siit hiljaisuudestakin jo pelkästään ja sä voit vaan olla.</p>	<p>Äiti nauttii hiljaisuudesta ja siitä, että saa vain olla.</p>				
<p>H2: Se on vapauttanu aikaa, vaik ei se paljoo oo viikos tai siinä hetkes mut kuitenkin aina aikaa.</p>	<p>Mieskaveritoiminta antaa äidille omaa aikaa, vaikka se ei ole paljoo viikossa tai siinä hetkessä.</p>				
<p>H4: No mä oon saanu omaa aikaa. Yks hyvä oli just kun ne oli siellä leirillä, tästä on ihan muutama viikko ja niinku sano moikat tossa pihalla ja mä mietin et tältäkö se tuntuu jos lapsi lähtis isälleen joka toinen viikonloppu että vitsi tää ois mahtavaa. Mä muistan vaan sen kun mä voin tehdä mitä vaan. Mutta en mä vaan oo vaan kotona ikinä, niinku et lapsi ois hoidossa jossain ja mä oisin vaan kotona en ikinä niin se oli vaan ihan outoa. Sitte sitä pääs rauhas lenkille ja ei tarte tehdä ruokaa sinä päivänä ja sit sillee.</p>					

<p>H4: Jja sit niinku mun ei tarvi mitään tehdä vastapalvelukseksi niin et se on yksipuolista, niinku et mitä sä teet huomenna ja. Kun kavereiden kanssa on monta kertaa että hoida sä mun lapsia niin mä hoidan sun lapsia ja nyt on siihen totunut et voidaan tehdä sitä ja tätä ja okei käy.</p>	<p>Mieskaveritoiminnassa ei tarvitse tehdä vastapalveluksia, kuten tehdään kavereiden kesken esimerkiksi lasten hoidon suhteen. Nyt äiti on totunut siihen, että mieskaveri ehdottaa jotakin ja äiti antaa tähän vain hyväksyntänsä.</p>	<p>TOIMINTAA ILMAN VASTAPALVELUKSIA</p>	
<p>Alkuperäisilmaus</p>	<p>Pelkistetty ilmaus</p>	<p>Alaluokka</p>	<p>Yläluokka</p>
<p>H1: No se tuli ensimmäisellä yrittämällä ja on ollu sama mieskaveri, meille se on onneksi toiminu tämä yksi ja sama.</p>	<p>Mieskaveri löytyi heti ja on pysynyt samana koko ajan, koska yhteistyö on toiminut hyvin.</p>		
<p>H1: Toivon, että ei olis semmonen mies joka, semmoinen mieskaveri, jonka ajatuksena olis, et kaikki pojat ovat niinku tietynlaisia ja haluais sitä puolta.. Ehkä mieskaveri on vähän sen tyyppinen, mutta on nyt ehkä ymmärtänytkin sen. Mut he on toki käyny jääkiekko-ottelussakin yhdessä ja ettei semmosta asioita mut kuitenkin niin ettei viedä väkisin.</p>	<p>Äiti toivoo, että mieskaveri kohtaisi pojat omina persooninaan eikä ajattelisi, että kaikki ovat samanlaisia ja mieskaveri on ymmärtänyt sen. He ovat kuitenkin käyneet jääkiekko-ottelussakin ja muuta vastaavaa, mutta lapsen ehdoilla.</p>		
<p>H1: Meil on kyl siin mielessä sopinut et me ei olla kummatkaan turhan tiukkoja ja tarkkoja ja vaikka oltais sovittu et joka toinen keskiviikkoilta mut jos se ei puolin ja toisin oo sopinu niin se ei oo mikään katastrofi.</p>	<p>Äiti ja mieskaveri eivät ole tapaamisen suhteen tiukkoja eivätkä tarkkoja. Jos he ovat sopineet tapaamisen joka toinen keskiviikko eikä aika ole puolin tai toisin sopinut, se ei ole tuottanut hankaluutta.</p>	<p>POSITIIVISET ASIAT MIESKAVERIN JA ÄIDIN KESKEN</p>	<p>YHTEISTYÖ MIESKAVERIN JA PERHEEN KESKEN</p>
<p>H1: Meil on mennyt tosi tosi hyvin.</p>	<p>Yhteistyö on hyvää mieskaverin kanssa.</p>		
<p>H1: Jotenkin jännitin siinä vaiheessa et miten tämmönen mies, onko hänellä kokemusta näistä asioista niin silti on heidän yhteistoiminta kaikki se on sujunu kauheen mutkatomasti vaivattomasti, mikä on ollu iso helpotus.</p> <p>H1: Oon toisaalta niin iloinen kaikesta mitä mä saan, en voi sillee suoranaisesti alkaa kritisoidaan kun tuntuu jotenkin että hyvä suhde mikä meil on, ettei se kärsis siitä sitte.</p>	<p>Äitiä jännitti alussa, miten mieskaveri selviytyy ja onko hänellä kokemusta tällaisten lasten kanssa toimimisesta. Yhteistoiminta on ollut vaivatonta ja mutkatonta. Tämä on helpottanut äitiä.</p> <p>Äiti on iloinen kaikesta saamistaan eikä halua kritisoida toimintaa. Hän ei halua suhteen kärsivän kritiikistä.</p>		

H2: ensimmäinen mikä ..heti iskin kiinni.	Ensimmäinen mieskaveri oli sopiva.
H2: Ensin Anna-Maria tuli mut haastattelemaan ja sitten hän jo sanokin tossa et hänel ois muutama ehdokas ja yks ylitse muiden ja mä sanoin siihen, et jes, ihanaa kuulla et on yks. Ja sit tota sitten sovittiin tapaaminen ja no nähtiin vielä tuolla launeen prisman kahviossa. Meillähän se venyi kaksituntiseksi, kun kumpikin on hyviä puhumaan ja juttu luisti niin sit ei meinannu tulla loppua siitä jutusta ja sit päätettiin et sit seuraavalla kerralla tuli tyttö siihe mukaan ja siit se lähti.	Koordinaattori haastatteli äidin ja kertoi, että hänellä olisi muutama ehdokas, joista yksi olisi ylitse muiden. Äidin mielestä se oli ihana asia. Äiti ja mieskaveri tapasivat prisman kahviossa ja tulivat hyvin toimeen keskenään ja päättivät, että seuraavalla kerralla otetaan myös lapsi tapaamiseen mukaan. Siitä toiminta käynnistyi.
H2: Et alussa laitettiin kalenterit yhteen, se on lähinnä niinku kahden viikon välein, joskus se saattaa olla useamminkin, jos on jotain... Ja tietysti jos tulee jotain nii pystytää joustaa puolin ja toisin.	Äiti ja mieskaveri kalenteroivat tapaamiset kahden viikon välein tai tarvittaessa useammin tapahtuviksi. Äiti ja mieskaveri joustavat tapaamisista tarpeen tullen.
H2: No meil se rahankäyttökin on menny aina luontevasti että mieskaveri ilmoittaa vaan että joo tää ei nyt kuulu sulle, me lähetään syömään. Ja tota et se menee. Me oikeestaan käytiin nää kaikki keskustelut siin vaihees jo siin alkuvaihees. Ei meil oo mitään sellasta, et mä tiedän niinku jos hän halua kustantaa.	Rahankäyttöön liittyvistä asioista sovittiin jo alkuvaiheessa ja äiti tietää, milloin mieskaveri on valmis kustantamaan lapsen kuluja.
H2: Sit aina välillä meikäläinen huiikkaa et voisitteko tuoda kun tuutte kotio et voitteko tuua kissanhiekkaa säkillisen, et mä maksan sen.	Äiti voi pyytää mieskaveria tuomaan säkillisen kissanhiekkaa samalla kun tuo lapsen kotiin ja lupaa maksaa hiekat.
H2: Joo meil on kyl hyvät välit.	Äidillä ja mieskaverilla on hyvät välit.
H2: Mieskaveri jus sano et kun heillä on niitä yhteisiä kokoontumisia mis mieskaverit voi kertoa huolensa ja kaikki ei tietysti aina oo silleen niin et pinnan alla muhii. Monenlaisia ongelmia saattaa olla. Ja sit kun mieskaveri sanoo et hänel ei oo ikinä mitään kerrottavaa kun meil menee niin hyvin et ei oo mitään ongelmaa.	Mieskaveri oli juuri kertonut äidille, että hänellä ei ole koskaan mitään ongelmia vietäväksi mieskavereitten yhteisiin tapaamisiin, koska heidän yhteistyö sujuu niin hyvin. Tapaamisissa on tullut kuitenkin ilmi, että yhteistyössä saattaa olla monenlaisia ongelmia.

POSITIIVISET ASIAT
MIESKAVERIN JA ÄIDIN
KESKEN

YHTEISTYÖ MIESKAVERIN
JA PERHEEN
KESKEN

H2: Tää on kyl ollu ihan täydellinen juttu niinku meille.	Äiti kokee mieskaveritoiminnan täydelliseksi jutuksi.
H3: Sit me nähtiin ja siin ei varmaan sit montaa minuuttia mennyt ku me asuttiin siin koirapuiston vieressä niin tää mieskaveri tuli koirien kaa siihen käymään ja tytöt meni ja sit se jo laitto illalla viestii et haluukst tytöt lähtee huomenna johonki.	Ensimmäinen tapaaminen oli koirapuistossa, koska perhe asui koirapuiston vieressä. Tytöt menivät katsomaan koiraa. Illalla mieskaveri laitto viestin, että lähteekö tytöt huomenna johonki.
H3: Tosi jouhevasti, sillo alkuun just puhuttiin et pystyykö hän oleen just kun kerran tai pari kuussa kun on työreissuja ja muita mut sitten on ollu ihan vaihtelevasti et miten kellekin on käyny.	Toiminta on ollut jouhevaa, vaikka mieskaverilla on työreissuja. Tapaamisia on järjestetty vaihtelevasti sen mukaan, miten kullekin on sopinut.
H3: Eniten siin ratkaisee just se vapaaehtoisen työntekijän oma asenne ja persoona että kuinka avoin tai joustava tai sellanen.	Mieskaverin asenne, persoona, avoimuus ja joustavuus ratkaisevat yhteistyön sujuvuuden.
H4: Helposti joo, anna-maria tota mätsäs ne yhteen noi ja sitte me nähtiin ekan kerran ja tultiin hyvin juttuun ja käytiin kaikki ne kysymykset läpi mitä piti käydä ja tuli heti sellai kuva, että hän on niinku ihan hyvä ihminen.	Mieskaveri löytyi helposti, koska koordinaattori etsi perheelle sopivan mieskaverin. Sen jälkeen perhe tapasi ja totesi, että yhteistyö sujuu. Äiti ja mieskaveri kävivät kaikki kysymykset läpi yhdessä ja äidille syntyi kuva, että mieskaveri on hyvä ihminen.
H4: Mun mielestä niinku meidän maailmat tai miten sen nyt sanoo niinku sopii yhteen.	Mieskaverin ja äidin yhteistyö sujuu, koska heillä on samantyyppiset ajatusmaailmat.
H4: Mun ei tarvi tehdä mitään kun vaan sanoo, et joo käy.	Äiti kokee toiminnan helpoksi, koska ei tarvitse itse tehdä mitään.
H4: Mieskaverin kutsuin synttäreillekin, oon nytkin kutsunut synttäreille, mut ei oo niinku tullu ilmoitusta onks hän tulossa mutta kutsuin vaimonkin kun kerran vaan törmäsin niihin kaupungilla.	Mieskaveri vaimoineen on tullut niin tutuksi, että heidät on kutsuttu myös lapsen syntymäpäiville.
H4: Ainoa varmaan on just se kun puhuin siitä syömisjuttu, mut niin sekin oli oikeastaan mun puolinen semmonen niinku oo ei meil oo mitään ongelmia joo et aina ehdotte-	Yhteistyössä mieskaverin kanssa ei ole ongelmia. Ainoastaan yhden kerran lapsen syömiseen liittyvässä asiassa on äiti kokenut pientä ärtymystä, mutta ei ole siitä puhunut mieskaverille.

POSITIIVISET ASIAT
MIESKAVERIN JA ÄIDIN
KESKEN

YHTEISTYÖ MIESKAVERIN
JA PERHEEN
KESKEN

lee koska voi sopia nähdä.		
H4: Mun mielestä ne jutut on silleen samalla aaltopituudella myös niinku noissa kasvatusjutuissa vaikkei se oo mikään kasvattaja ollenkaan.	Äiti kokee olevansa mieskaverin kanssa samalla aaltopituudella kasvatusasioissa. Äiti kokee, ettei mieskaveri ole kuitenkaan hänen lapsensa kasvattaja.	
H4: Ehkä täs on saanut paljon enemmän kun mitä odotti.	Toiminta on ylittänyt äidin odotukset.	
H5: Tää on sellanen vastuullinen ihminen että tota ihan hyvin mun mielestä.	Tapaamisten sopiminen on sujunut hyvin, koska äiti kokee, että mieskaveri on vastuullinen ihminen.	
H1: No se tuli ensimmäisellä yrittämällä ja on ollu sama mieskaveri, meille se on onneksi toiminu tämä yksi ja sama.	Mieskaveri löytyi heti ja on pysynyt samana koko ajan, koska yhteistyö on toiminut hyvin.	
H2: Nyt oli justinsa likka keksiny sen että voitais joku kerta kolmestaan mennä tekemään jotain kivaa.	Tyttö ehdotti, että mieskaveri, äiti ja hän tekisivät yhdessä jotakin kivaa.	
H2: Se ei oo niinku sitä et mietitään et mitä et tavallaan ne tulee sillee et ne yhdessä tai likka keksii tai ne yhdessä miettii mut tavallaan et siin ei oo mitään sellasta painetta et pitää olla tietynlaista.	Tyttö yksin tai yhdessä mieskaverin kanssa miettivät tapaamisten sisältöä. Toiminnan ei tarvitse olla tietynlaista.	POSITIIVISET ASIAT MIESKAVERIN JA LAPSEN KESKEN
H2: Mieskaveri jus sano et kun heillä on niitä yhteisiä kokoontumisia mis mieskaverit voi kertoa huolensa ja kaikki ei tietysti aina oo silleen niin et pinnan alla muhii. Monenlaisia ongelmia saattaa olla. Ja sit kun mieskaveri sanoo et hänel ei oo ikinä mitään kerrottavaa kun meil menee niin hyvin et ei oo mitään ongelmaa.	Mieskaveri oli juuri kertonut äidille, että hänellä ei ole koskaan mitään ongelmia vietäväksi mieskavereitten yhteisiin tapaamisiin, koska heidän yhteistyö sujuu niin hyvin. Tapaamisissa on tullut kuitenkin ilmi, että yhteistyössä saattaa olla monenlaisia ongelmia.	
H2: No sehän on tietty iha innoissaan. Kun tiedetään, koska mieskaveri tulee ja tiedetään mitä tehään ja sitte iha ja sit saman tien kun mieskaveri tulee ovesta niin	Lapsi on innoissaan mieskaverin tapaamisista. Mieskaveri saa isot halaukset heti ovesta sisään tullessaan.	
		YHTEISTYÖ MIESKAVERIN JA PERHEEN KESKEN

hirveät halaukset.	
H3: Sit me nähtiin ja siin ei varmaan sit montaa minuuttia mennyt ku me asuttiin siin koirapuiston vieressä niin tää mieskaveri tuli koirien kaa siihen käymään ja tytöt meni ja sit se jo laitto illalla viestii et haluuks tytöt lähtee huomenna johonki.	Ensimmäinen tapaaminen oli koirapuistossa, koska perhe asui koirapuiston vieressä. Tytöt menivät katsomaan koira. Illalla mieskaveri laitto viestin, että lähteekö tytöt huomenna johonkin.
H3: Sit oli silloin joskus puhetta et voiko tytöt jos myöhemmin ystävystyvät hyvin niin vaikka soittaa niin sit on just käyny kaikki kyllä.	Äiti on puhunut mieskaverin kanssa, että voivatko tytöt soitella mieskaverille jos ystävystyvät hyvin keskenään. Tämä on sopinut mieskaverille.
H3: (mieskaverille) Voi soittaa milloin vaan.	Mieskaverille voi soittaa koska vaan.
H4: Me mentiin keilaamaan niin et siin oli ne kahdestaan siin keilaamassa ja mä ootin siinä kahvilan puolella ja eikä oltu kauaa, vähän aikaa oltiin siinä joku puol tuntia ja sitte sen jälkeen lapsi olis halunnu olla pidempään ja sitte muutaman ekan kerran, olikse eka vai tokalla kerralla kun se tuli sisään ovesta itkien ja mä oli ihan että mitä on tapahtunu, mutta kun se itki sitä että piti jo tulla kotiin.	Mieskaveri ja lapsi olivat keilaamassa niin, että äiti oli kahvilan puolella. Lapsi olis halunnu olla pidempään kuin oli sovittu. Kerran toiminnan alku aikoina lapsi tuli itkien kotiin ja äiti ehti ihmetellä mitä on tapahtunut, mutta lapsi itki sitä, että piti tulla jo kotiin.
H5: Et viihtyy hyvin ja et jutut käy hyvin yksin ja kumpikin tykkää keskustella h5	Lapsi viihtyy hyvin mieskaverin kanssa. He tulevat toimeen keskenään ja molemmat pitävät keskustelusta.
H1: No se tuli ensimmäisellä yrittämällä ja on ollu sama mieskaveri, meille se on onneksi toiminu tämä yksi ja sama.	Mieskaveri löytyi heti ja on pysynyt samana koko ajan, koska yhteistyö on toiminut hyvin.
H1: Eikä onneks lapsikaan ei ole semmoinen jolle olis niinku tyylii tärkeää et siitä poiketaan, et olis iso ongelma.	Lapselle sovitusta tapaamisesta poikkeaminen ei ole tuottanut isoa ongelmaa.
H1: Joka kerta kun on sanottu että hei nyt, niin hän on tosi iloissaan lähtenyt ja aina tullut iloisesti takas.	Lapsi menee ja palaa tapaamisesta iloisena.

POSITIIVISET ASIAT
MIESKAVERIN JA LAPSIN KESKEN

YHTEISTYÖ MIESKAVERIN JA PERHEEN KESKEN

<p>H1: Koskaan ei oo sanonut et ei hän halua mennä. Ja aina tullu iloisesti takaisin ja hyvin touhukkaasti.</p>	<p>Lapsi ei ole koskaan sanonut, että ei haluaisi lähteä tapaamiin ja aina hän on palannut iloisena ja touhukkaana.</p>		
<p>H1: Jotenkin jännitin siinä vaiheessa et miten tämmönen mies, onko hänellä kokemusta näistä asioista niin silti on heidän yhteistoiminta kaikki se on sujunu kauheen mutkatomasti vaivattomasti, mikä on ollu iso helpotus.</p>	<p>Äitiä jännitti alussa, miten mieskaveri selviytyy ja onko hänellä kokemusta tällaisten lasten kanssa toimimisesta. Lapsen ja mieskaverin yhteistoiminta on ollut vaivatonta ja mutkatonta. Tämä on helpottanut äitiä.</p>		
<p>H1: Joskus oli yrittänyt soittaa mut ei se kuule niitä puheluita tai muuta, et puhelut menee sit viel mun kautta h1</p>	<p>Mieskaveri oli joskus yrittänyt soittaa, mutta lapsi ei ole kuullut tai reagoinut muuten puheluihin, joten yhteydenpito tapahtuu äidin ja mieskaverin kesken.</p>	TIEDONKULKU	
<p>H1:Ja välillä on ollu sit kun mieltii et täs toiminnassa on ollu niit yhteisii retkii, he eivät..tai hän ei oo ollu meihin yhteydessä, kun se tieto niistä menee vaan tälle mieskaverille h1</p>	<p>Toiminnassa on ollut mieskaverille ja lapsille suunnattuja retkiä, joista menee tieto vain mieskaverille, mutta mieskaveri ei ole kertonut näistä perheelle.</p>		YHTEISTYÖ MIESKAVERIN JA PERHEEN KESKEN
<p>H1: Niin mulle sit selvis niinku varmaan puolentoista vuoden jälkeen et ai, tääl on ollu kaikenlaisii retkii, et me ei ees tiedetty tällasista... siinäkin kohtaa on mulle tullu sellanen, et onkohan hänellä riittävästi aikaa tälle.</p>	<p>Äidille selvisi puolentoista vuoden jälkeen, että toimintaan kuuluu muun muassa retkiä, joista perhe ei ole tiennyt mitään. Äiti pohtii, että onkohan mieskaverilla riittävästi aikaa toiminnalle.</p>		
<p>H1: Toisaalta kun heillä toimii niin hyvin tää eli ei niinku sinänsä mitään ongelmaa, mut ehkä semmonen pieni pettymys, et aijaa, heil on näitä yhteisiä retkiä ja muita.</p>	<p>Äidin mielestä lapsen ja mieskaveri yhteistyö on toimivaa, mutta silti äiti kokee pientä pettymystä, kun mieskaveri ei ole kertonut yhteisistä ensi- ja turvakodin retkistä.</p>		
<p>H1: Joissakin näis oli että mieskaveri ja äiti näkis joskus ja vähän kävis, keskustelis miten on mennyt, niin meil ei oo koskaan ollu sen ensitapaamisen jälkeen sellasta kahdenkeskistä. Ja toisaalta mäkin oon niin et pitäisi järjestää lapselle hoito siksi ajaks et en mäkään oo yhtään kyselly sen perään. Et aina me siinä sillain huikkaillaan..mitä on niinku tapahtunut ja näin.</p>	<p>Sopimuksessa oli, että mieskaveri ja äiti tapaisivat joskus kahden kesken ja keskustelisivat tapaamisten sujumisesta. Tämä ei ole toteutunut. Äiti ei ole myöskään kysellyt näiden tapaamisten perään, koska hänen täytyisi järjestää lastenhoito siksi aikaa. Kuulumisten vaihto tapahtuu mieskaverin hakiessa ja palauttaessa lasta.</p>		

H2: Et alussa laitettiin kalentereit yhteen, se on lähinnä niinku kahden viikon välein, joskus se saattaa olla useamminkin, jos on jotain. Ja tietysti jos tulee jotain nii pystytää joustaa puolin ja toisin.	Äiti ja mieskaveri kalenteroivat tapaamiset kahden viikon välein tai tarvittaessa useammin tapahtuviksi. Äiti ja mieskaveri joustavat tapaamisista tarpeen tullen.
H3: Sit oli silloin joskus puhetta et voiko tytöt jos myöhemmin ystäväystyivät hyvin niin vaikka soittaa niin sit on just käyny kaikki kyllä.	Äiti on puhunut mieskaverin kanssa, että voisivatko tytöt soitella mieskaverille jos ystäväystyivät hyvin keskenään. Tämä on sopinut mieskaverille.
H3: Voi soittaa milloin vaan.	Mieskaverille voi soittaa koska vaan.
H4: Hyvin siis, mieskaveri laittaa aina viestiä muutamaa päivää aikasemmin tai alustavasti jos on sovittu että .. Alusta sovittiin, et parin viikon välein ja sitte hän laittaa aina viestiä ja kyselee onks lapsella mitään silloin ja silloin ja aikasemmin se oli ehkä niinku suuremmalla ajalla tai pitemmällä varotusajalla, mut nykyin voi tulla ihan edellisenä päivänä et onks huomenna mitään ja joo hän voi tehdä tätä ja tätä lapsen kanssa.	Mieskaveri laittaa viestin tapaamisesta muutamaa päivää aikaisemmin. Alussa tapaamiset sovittiin parin viikon välein tapahtuviksi. Nykyään kysely voi tulla edellisenäkin päivänä. Mieskaveri laittaa viestiä ja kyselee, onko lapsella jotakin tietynä ajankohtana.
H4: Alussa oli ehkä vähemmän ja sitte sovittiin että jos on jotain ongelmia niin sitte hän viestittää mutta välttämättä ei tullu mitään sen jälkeen mut et nyt ehkä tulee sitte vähän enemmän että oli tosi kivaa ja tehtiin sitä ja tätä.	Yhteydenpitoa oli alussa vähemmän ja oli sovittu, että mieskaveri viestii jos tapaamisilla tulee ongelmia, mutta nykyään mieskaveri saattaa lähettää äidille myös viestejä, joissa kehuu tapaamisia.
H4: Me ollaan nähty kerran eka vuoden jälkeen kahvilla kun koulutuksen ..nähdä niinku kerran vuodessa niin.	Mieskaveri ja äiti ovat tavanneet kerran kahvilla ensimmäisen toimintavuoden jälkeen, koska malliin kuuluu, että tavataan kerran vuodessa.
H4: Mut totta kai me nähdää kun se tulee hakeen lapsen niin yleensä kun se tulee hakeen niin huutelen parvekkeelta ja jutellaan siinä.	Mieskaverin hakiessa ja palauttaessa lasta vaihdetaan kuulumiset.
H4: Onhan heillä toistensa puhelinnumerot kanssa mut ei se viel niinku oo viestitelly.. Ei ne oo sillee viel keskenään	Mieskaverilla ja lapsella on toistensa puhelinnumerot, mutta he eivät ole vielä keskenään

TIEDONKULKU

YHTEISTYÖ MIESKAVERIN JA PERHEEN KESKEN

viestitelly.	viestitelleet.		
H5: Siin on ihan selkee helppo sapluuna siinä, kun aloteetaan tää toiminta niin käydään sellaset tietyt asiat läpi...et se on ihan helppo sellai sitte...sit vaan pidetään sopimukselta kiinni.	Mieskaverin ja perheen yhteistyötä helpottaa ensi- ja turvakodin laatiman lomakkeen läpikäynti, jossa sovitaan yhteisistä pelisäännöistä. Sitten vain pidetään sopimuksesta kiinni.		
H5: Sit aina kun hän (mieskaveri) ehdottaa jotakin niin sitten soittaa mulle ja mä aikataulutun sitä, kun tiedän miten passaa, niin sitten. Varsinki silloin kun sovitaan tapaamisista.	Mieskaveri soittaa äidille, kun hänen ehdottaa lapsen kanssa tapaamista. Äiti sovittaa menot perheen aikatauluun.		
H1: No se oli mun toive juurikin alussa, et hyvin semmosta niinkun maksutonta, ettei se oo viikonloppuisäsyndrooma että sitten kun nähdään harvoin nii satsataan rahaa. On hän sitäkin käyttänyt et oon sit monta kertaa miettiny et mitkä ne on ne meidän yhteiset pelisäännöt tässä ja on käynyt leffassa ja hän on aina maksanu lähtökohtaisesti mut mä oon josku sanonu et et hei mä annan rahaa, mut hän on sanonu et ei tarvitse.	Äidin toive oli, että toiminta olisi maksutonta eikä sellaista johon tarvitsisi satsata rahaa. Mieskaveri on maksanut lapsen kuluja kun he ovat esimerkiksi käyneet elokuvissa eikä ole suostunut ottamaan äidiltä rahaa vastaan. Tämä on laittanut äidin miettimään yhteisten pelisääntöjen noudattamista.	HAASTEET	
H1: Mulla on aina välillä ollu semmoinen huoli et onks hänellä niinku tarpeeks aikaa tälle.	Äidillä on huoli siitä, onko mieskaverilla tarpeeksi aikaa toiminnalle.		
H1: Itsel vähän semmonen syyllinen et nyt on vielä tää mun poika, et miten sun oma jaksaminen.	Äiti tuntee syyllisyyttä, kun vie oman poikansa mieskaverille, koska on huolissaan mieskaverin jaksamisesta.		
H1: Ja välillä on ollu sit kun miettii et täs toiminnassa on ollu niit yhteisii retkiä, he eivät..tai hän ei oo ollu meihin yhteydessä, kun se tieto niistä menee vaan tälle mieskaverille.	Toiminnassa on ollut mieskaverille ja lapsille suunnattuja retkiä, joista menee tieto vain mieskaverille, mutta mieskaveri ei ole kertonut näistä perheelle.		
			YHTEISTYÖ MIESKAVERIN JA PERHEEN KESKEN

<p>H1: Niin mulle sit selvis niinku varmaan puolentoista vuoden jälkeen et ai, tääl on ollu kaikenlaisii retkiä, et me ei ees tiedetty tällasista... siinäkin kohtaa on mulle tullu sellanen, et onkohan hänellä riittävästi aikaa tälle.</p>	<p>Äidille selvisi puolentoista vuoden jälkeen, että toimintaan kuuluu muun muassa retkiä, joista perhe ei ole tiennyt mitään. Äiti pohtii, että onkohan mieskaverilla riittävästi aikaa toiminnalle.</p>
<p>H1: Toisaalta kun heillä toimii niin hyvin tää eli ei niinku sinänsä mitään ongelmaa, mut ehkä semmonen pieni pettymys, et aijaa, heil on näitä yhteisiä retkiä ja muita.</p>	<p>Äidin mielestä lapsen ja mieskaveri yhteistyö on toimivaa, mutta silti äiti kokee pientä pettymystä, kun mieskaveri ei ole kertonut yhteisistä ensi- ja turvakodin retkistä.</p>
<p>H1: Joissakin näis oli että mieskaveri ja äiti näkis joskus ja vähän kävis, keskustelis miten on menny, niin meil ei oo koskaan ollu sen ensitapaamisen jälkeen sellasta kahdenkeskistä. Ja toisaalta mäkin oon niin et pitäisi järjestää lapselle hoito siksi ajaks et en mäkään oo yhtään kyselly sen perään. Et aina me siinä sillain huikkaillaan..mitä on niinku tapahtunut ja näin.</p>	<p>Sopimuksessa oli, että mieskaveri ja äiti tapaisivat joskus kahden kesken ja keskustelisivat tapaamisten sujumisesta. Tämä ei ole toteutunut. Äiti ei ole myöskään kysellyt näiden tapaamisten perään, koska hänen täytyisi järjestää lastenhoito siksi aikaa. Kuulumisten vaihto tapahtuu mieskaverin hakiessa ja palauttaessa lasta.</p>
<p>H3: Tavallaan ku mieskaveristikii on tullu niin tuttavallinen et sitte se raja siinä että jos kertoo omist asioistaan niin sitte ku hänellä ei oo rahast pulaa ja meil kyl on niin sitte joskus se et onkse tytöille vähän kelju siinä et se.</p>	<p>Mieskaverista on tullut perheelle hyvä tuttu ja välillä on vaikea vetää rajaa mitä kertoo ja mitä ei. Mieskaverilla ei ole rahasta pulaa toisin kuin perheellä ja äiti miettii onko se tytöille sitten vähän keljua.</p>
<p>H3: Sitten mikä on, et jos lähet mieskaverijuttuun niin siin pitää olla oman puolison tuki, et ollaa samoil linjoil, ettei tuu sitte jotain mustasukkaisuutta jos ei oo omii lapsii tai jos on lapsia sillä perheellä niin mite ne lapset suhtautuu.</p>	<p>Jos mieskaveri lähtee toimintaan mukaan, niin hän tarvitsee tähän oman puolison tuen. Puolison tulee olla samoilla linjoilla, koska toiminta voi aiheuttaa mustasukkaisuutta ja myös mieskaveritoiminnassa olevan lapset pitää huomioida.</p>
<p>H4: Kerran mulla tuli vähän sellanen, se soitti jälkeensä, et mul tuli vähän sellanen ehkä pieni sellainen ärsytys siitä että niinku joku toinen on niinku huolissaan niinku et se tekee tollasta ja tuli vähän niinku sellanen olo, et ei tää oo sun asia... et kun on vähän kriittinen siitä et...näin tehdään meillä ja se toimii.</p>	<p>Yhden kerran äiti on kokenut lievää ärtymystä, kun on kokenut, että mieskaveri puuttuu liikaa hänen kasvatustapaansa. Äidin mukaan niin tehdään heillä ja se toimii.</p>

HAASTEET

YHTEISTYÖ MIESKAVERIN JA PERHEEN KESKEN

<p>H5: Siin on ollu vähän haasteita kun hän on sairastellu aika paljon. Ja sit on ollu sellasii et oli ihan muutaman kuukauden taukoja ihan siis fyysisen sairauden vuoksi. Se on hyvin ymmärrettävää kun hän ei itse voinu sille mitään.</p>	<p>Haasteena tapaamisille on ollut mieskaverin sairastelu. Äiti on kuitenkin ymmärtäväinen sairastelun suhteen, koska sille ei kukaan voi itse mitään.</p>		
<p>H5: Totta kai sellaset pitkät tauot siin on vähä latistanu tunnelmaa.</p>	<p>Pitkät tauot tapaamisissa ovat latistaneet tunnelmaa lapsen puolelta.</p>		
<p>H1: Se (hakuprosessi) oli helppo kyllä joo.</p>	<p>Hakuprosessi oli helppo.</p>	<p>HAKUPROSESSI</p>	<p>YHTEISTYÖ ENSI- JA TURVAKODIN KANSSA</p>
<p>H1: Sillon alussa oli et äidit tapasivat ja keskenään ja vähän niin kun kuulosteltiin toisiamme ja sitten oli lapsille hoito, mikä tietysti on tärkeää kun on yksinhuoltaja ja jos on pieniä lapsia... mahdollistetaan äideille se asia.</p>	<p>Äitien alussa ollut yhteistapaaminen oli toimiva etenkin kun lastenhoito oli järjestetty.</p>		
<p>H1: Sitten oli se oman semmoisen hake..tarinan kirjoittaminen ja sitten vissiin otti anna-maria yhteyttä ja sano, et olis tämmönen löytynyt että soittaa ja sitten me nähtiin kahvilla ja sitten lapsi ja nähtiin kolmestaan ja sit vielä kahdestaan.</p>	<p>Toimintaan tullessa äiti kirjoitti hakemukseen perheestään. Sen jälkeen koordinaattori otti yhteyttä ja kertoi mieskaverin löytymisestä. Sen jälkeen tapasimme kahvilla ilman lasta ja tämän jälkeen lapsen kanssa. Lopuksi äiti tapasi vielä mieskaverin kahdestaan.</p>		
<p>H2: Ensin Anna-Maria tuli mut haastattelemaan ja sitten hän jo sanokin tossa et hänel ois muutama ehdokas ja yks ylitse muiden ja mä sanoin siihen, et jes, ihanaa kuulla et on yks. Ja sit tota sitten sovittiin tapaaminen ja no nähtiin vielä tuolla launeen prisman kahviossa. Meillähän se venyi kaksituntiseksi, kun kumpikin on hyviä puhumaan ja juttu luisti niin sit ei meinannu tulla loppua siitä jutusta ja sit päätettiin et sit seuraavalla kerralla tuli tyttö sihe mukaan ja siit se lähti.</p>	<p>Koordinaattori haastatteli äidin ja kertoi, että hänellä olisi muutama ehdokas, joista yksi olisi ylitse muiden. Äidin mielestä se oli ihana asia. Äiti ja mieskaveri tapasivat prisman kahviossa ja tulivat hyvin toimeen keskenään ja päättivät, että seuraavalla kerralla otetaan myös lapsi tapaamiseen mukaan. Siitä toiminta käynnistyi.</p>		
<p>H2: Se lähti ihan heti et ei ollu mitään et ois tarvinnu odotella tai mitään.</p>	<p>Mieskaveritoiminnan käynnistymistä ei tarvinnut odottaa yhtään.</p>		

H2: Mä laitoin vaan anna-marialle sähköpostia, kerroin meidän tapauksesta ja itses-täni ja et oon kuullu tällaisesta toiminnasta ja sitten hän vastas siihen ja sitte sovittiin jo tai olikse se niin et hän, en muista soittiko hän vielä ja sovittiin se tapaaminen ja hän tuli tänne kotiin.	Äiti laittoi koordinaattorille sähköpostia ja kertoi perheestään ja siitä, että on kuullut tällaisesta toiminnasta. Sen jälkeen sovittiin tapaaminen ja hän tuli perheen kotiin.
H3: Hirmuhelppo oli, koska sillonki mä olin aika huonos kunnos ja se olikse se ny anna-maria, se joka mun kaa tuli, nii se tuli sit ihan kotiin ja istuttiin pöydän ääressä keskustelu ja sit se ilmotiko se puhelimella mulle et ois tällanen ja tällanen henkilö ja sitten se anto puhelinnumeron et voitte viestitellä.	Hakuprosessi tuntui äidistä helpolta, vaikka hän oli silloin huonossa kunnossa. Koordinaattori tuli äidin kotiin. Äiti ja koordinaattori istuivat pöydän ääreen keskustelemaan. Sen jälkeen koordinaattori ilmoitti mieskaverin nimen ja puhelinnumeron ja antoi luvan viestittelyyn.
H4: Helposti joo, anna-maria tota mätsäs ne yhteen noi ja sitte me nähtiin ekan kerran ja tultiin hyvin juttuun ja käytiin kaikki ne kysymykset läpi mitä piti käydä ja tuli heti sellai kuva, että hän on niinku ihan hyvä ihminen.	Mieskaveri löytyi helposti, koska koordinaattori etsi perheelle sopivan mieskaverin. Sen jälkeen perhe tapasi ja totesi, että yhteistyö sujuu. Äiti ja mieskaveri kävivät kaikki kysymykset läpi yhdessä ja äidille syntyi kuva, että mieskaveri on hyvä ihminen.
H4: Meidän piti täyttää se hakemus sinne anna-marialle ja tota siinä piti vaan kertoa niinku lapsesta ja mikä meidän tilanne on ja mitä siin olikaan ja sitte ei sen kummempaa, se oli helppo... se oli tehty niin helpoks että ja tarvittaessa siihenkin saa apua.	Äiti täytti hakemuksen koordinaattorille. Hakemuksessa piti kertoa lapsesta, perheen tilanteesta ym. Se oli helppoa. Tarvittaessa hakemuksen täyttämiseen olisi saanut apua.
H4: Sitte kun sieltä tuli se ilmoitus, et nyt ois löytynyt mieskaveri, et jos mä tapaan hänet ensin ja sitte yhdessä tavattiin, hyvin helppo, matalan kynnyksen tällai.	Ensi- ja turvakodista tuli ilmoitus mieskaverin löytymisestä. Äiti tapasi hänet ensin ja sen jälkeen äiti ja lapsi tapasivat hänet. Tämä oli hyvin helppoa matalankynnyksen toimintaa.
H5: Kyllä se mieskaveri aika nopeesti löyty.	Mieskaveri löytyi nopeasti.
H5: No se oli aika selkee se ohjeistus siihen et kuinka haetaan.	Hakuohjeistus oli selkeä.
H5: Tehtiin se kuvaus perheestä ja lapsen toivomuksia että minkälaista mieskaveria lapsi haluaa tai toivoo ja sitte äiti vaan naputteli sen, kirjoitti	Ensin tehtiin kuvaus perheestä ja lapsen toivomuksista mieskaverin suhteen ja sen jälkeen äiti

HAKUPROSESSI

YHTEISTYÖ ENSI- JA TURVAKODIN KANSSA

ylös ja lähetti tänne.	lähetti hakemuksen eteenpäin.	
H5: Sitten kun tää koordinaattori löysi sopivan ehdokkaan niin sitten me tavattiin sen mieskaverin kanssa ja sitte sen jälkeen lapsenki kanssa siinä.	Kun koordinaattori löysi sopivan mieskaveriehdokkaan, tapasi äiti hänet ensin yksin ja sen jälkeen lapsen kanssa yhdessä.	
H1: Se mitä on ollu on ollu jouhevaa.	Yhteistyö ensi- ja turvakodin kanssa on ollut sujuvaa.	POSITIIVISET ASIAT
H2: Se lähti ihan heti et ei ollu mitään et ois tarvinnu odotella tai mitään.	Mieskaveritoiminnan käynnistymistä ei tarvinnut odottaa yhtään.	
H2: Yhteistyö ensi- ja turvakodin kanssa on sujunut hyvin. Enimmäkseen koordinaattorin kanssa laitetaan whatsapp –viestiä tai sähköpostia tai.. Sielt tulee kaikki tarvittava info mitä tarvii ja mä laitan aina vastausviestii.	Yhteistyö ensi- ja turvakodin kanssa on sujunut hyvin. Koordinaattori laittaa viestejä whatsappin tai sähköpostin välityksellä ja äiti vastaa niihin.	YHTEISTYÖ ENSI- JA TURVAKODIN KANSSA
H2: Ei mulla oo ollu mitään ongelmaa, mä oon vaan niin innoissani et tällasta toimintaa on ja järjestetään ja kaikkiin mahollisiin jos vaan päästään niin lähetään.	Äidillä ei ole ollut ongelmia (yhteistyössä). Hän on innoissaan kaikesta toiminnasta ja osallistuu kaikkeen, jos se on mahdollista.	
H2:Hyvin on mennä se yhteistyö nytkin kun koordinaattori oli ollu siellä upilassa myös niin se laitteli sieltä ihania kuvia mun tytöstä sitte whatsappin kautta.	Yhteistyö on sujunut hyvin myös nyt kun lapsi on ollut upilassa. Koordinaattori laittoi sieltä äidille ihania kuvia lapsesta whatsappin kautta.	
H2: Yhteistyö toimii.. Et mun mielestä sen ei tarvi sen monimutkaisempaa ollakaan et tavallaan se oleellinen tieto tulee sieltä ja sit mieskaveri tuo myös tietoo kyllä.	Yhteistyö on toimivaa. Oleellinen tieto tulee ensi- ja turvakodista ja mieskaverin kautta.	
H2: Tää menee ihan hyvällä tavalla tälle.	Äiti on tyytyväinen tämän hetkiseen tilanteeseen.	
H2: Tapaamisia on ihan sopivasti ja just se kun se kommunikatio pelaa ja mun mielestä sähköpostia tulee ihan tarpeeksi usein ja jos jotain epäkohtia tulis niin olis heti anna-mariaan yhteydes-	Äidin mielestä tapaamisia on sopivasti ja kommunikaatio toimii. Sähköposteja tulee tarpeeksi usein ja jos toiminnassa olisi epäkohtia, niin äiti voi olla yhteydessä koordinaattoriin.	

sä.			
H3: Ihan hyvin että aika vähäistähän se (yhteistyö) on... varmaan pari kertaa ehkä soitettu just silloin alus et onko lähteny käyntiin ja parin kuukauden päästä et miten on lähteny käyntiin.	Yhteydenpito ensi- ja turvakotiin on ollut vähäistä. Aluksi sieltä soitettiin pari kertaa ja kysyttiin, onko lähtenyt käyntiin ja myöhemmin parin kuukauden päästä kysyttiin, miten on lähtenyt käyntiin.	POSITIIVISET ASIAT	
H3: Jos jotain ongelmii on niin et voi ottaa yhteyttä (ensi- ja turvakotiin) mut ei oo niin.	Jos on jotakin ongelmia, on helppo ottaa yhteyttä ensi- ja turvakotiin, mutta ongelmia ei ole.		
H3: Ihan oli sellast mitä niinku ootin.	Toiminta on vastannut odotuksia.		YHTEISTYÖ ENSI- JA TURVAKODIN KANSSA
H4: Joo kyllä, me ollaan käyty useissa niissä äiti-lapsi tapahtumissa kanssa oltu mukana melkein kaikissa varmaan käyty ja oltu ja kaikkea kivaa extraa.	Perhe on käynyt useissa lapsi-äiti- tapaamisissa. Toiminta on ollut erittäin kivaa.		
H4: Ehkä täs on saanut paljon enemmän kun mitä odotti.	Toiminta on ylittänyt äidin odotukset.		
H5: Esimerkiks retkistä ja tapahtumista on ilmoitettu hyvin ja jos on jotai yhteisii iltoi niist on tiedotettu ja retkistä ja leireistä tiedotettu hyvin ja sitten jos on ollu jooku asia mitä on jääny miettimään nii sitten on voinu ihan soittaa ja on ollu helppo ottaa yhteyttä.	Retkistä ja tapahtumista on ilmoitettu hyvin, samoin yhteistä illoista. Epäselvistä asioista on voinut kysyä helposti lisää soittamalla.		
H2: Yhteistyö ensi- ja turvakodin kanssa on sujunut hyvin. Enimmäkseen koordinaattorin kanssa laitetaan whatsapp -viestiä tai sähköpostia tai.. Sielt tulee kaikki tarvittava info mitä tarvii ja mä laitan aina vastausviestii.	Yhteistyö ensi- ja turvakodin kanssa on sujunut hyvin. Koordinaattori laittaa viestejä whatsappin tai sähköpostin välityksellä ja äiti vastaa niihin.		
H2: Yhteistyö toimii.. Et mun mielestä sen ei tarvi sen monimutkaisempaa ollakaan et tavallaan se oleellinen tieto tulee sieltä ja sit mieskaveri tuo myös tietoo kyllä.	Yhteistyö on toimivaa. Oleellinen tieto tulee ensi- ja turvakodista ja mieskaverin kautta.		

<p>H2: Tapaamisia on ihan sopivasti ja just se kun se kommunikatio pelaa ja mun mielestä sähköpostia tulee ihan tarpeeksi usein ja jos jotain epäkohtia tulis niin olisi heti anna-mariaan yhteydessä.</p>	<p>Äidin mielestä tapaamisia on sopivasti ja kommunikaatio toimii. Sähköposteja tulee tarpeeksi usein ja jos toiminnassa olisi epäkohtia, niin äiti voi olla yhteydessä koordinaattoriin.</p>	<p>TIEDONKULKU</p>	<p>YHTEISTYÖ ENSI- JA TURVAKODIN KANSSA</p>
<p>H3: Ihan hyvin että aika vähäistähän se (yhteistyö) on... varmaan pari kertaa ehkä soitettu just silloin alus et onko lähteny käyntiin ja parin kuukauden päästä et miten on lähteny käyntiin.</p>	<p>Yhteydenpito ensi- ja turvakotiin on ollut vähäistä. Aluksi sieltä soitettiin pari kertaa ja kysyttiin, onko lähteny käyntiin ja myöhemmin parin kuukauden päästä kysyttiin, miten on lähteny käyntiin.</p>		
<p>H3: Sit me on nähty just jossain ku oli se hoplop-päiväki oli niin sit ne ensi- ja turvakodin porukatkin oli mukana, et sielläki ollaa vaihdettu kuulumisia.</p>	<p>Äiti on nähnyt mieskaveria hoplop-päivässä, missä oli ensi- ja turvakodin työntekijätkin mukana. Siellä esimerkiksi on vaihdettu kuulumisia.</p>		
<p>H5: Esimerkiks retkistä ja tapahtumista on ilmoitettu hyvin ja jos on jotai yhteisii iltoi niist on tiedotettu ja retkistä ja leireistä tiedotettu hyvin ja sitten jos on ollu jooku asia mitä on jääny miettimään nii sitten on voinu ihan soittaa ja on ollu helppo ottaa yhteyttä.</p>	<p>Retkistä ja tapahtumista on ilmoitettu hyvin, samoin yhteisistä illoista. Epäselvistä asioista on voinut kysyä helposti lisää soittamalla.</p>		
<p>H1: Enemmänkin tehty yhteistyötä... Koordinaattori on aina pyytänyt välillä et tuunko mä kun on joku uus ryhmä, oon pari kertaa käynny puhumassa äitinä siellä meidän kokemuksista ja sit olin siinä videossa.</p>	<p>Koordinaattori ensi- ja turvakodista on välillä pyytänyt äitiä puhumaan mieskavereiden koulutustilaisuuksiin äitien kokemuksista ja äiti on esiintynyt myös videolla.</p>		
<p>H4: Mä oon ollu pari kertaa mukana siinä koulutuksessa oon ollu kaksi kertaa, kaksi kertaa ollut puhumassa niinku äitien puolesta kokemuksista tuleville mieskavereille.</p>	<p>Äiti on ollut puhumassa äitien kokemuksista ensi- ja turvakodin järjestämässä mieskaverikoulutuksessa.</p>		